

*Copenhagen Business School 2011
Juridisk institut
Cand.merc.aud. - studiet
Kandidatafhandling
Antal anslag med figur og tabeller: 221.387
Afleveringsdato: 31. maj 2011*

FONDSBESKATNING

OG

SKATTEREFORMEN

Udarbejdet af:

Thuy Phuong Mølgaard

Martin Enderberg Lassen

Vejleder 1:

Henrik Nielsen

Vejleder 2:

Ebbe Hørting Nielsen

Censor:

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	6
1.1	BAGGRUND	6
1.2	PROBLEMFOMULERING	8
2	METODEAFSNIT	11
2.1	AFGRÆNSNING	11
2.2	VALG AF TYPE AF FONDE	11
2.3	VALG AF CASES	13
2.3.1	Kort om A-fonden	15
2.3.2	Kort om F-fonden	16
2.4	ANVENDTE TEORIER	18
2.5	KILDER OG DATATYPER	18
2.5.1	Primær data	18
2.5.2	Sekundær data	18
2.6	KILDEKRITIK	19
2.7	OPGAVESTRUKTUR	19
3	ANALYSEN	22
3.1	GENERELT OM FONDE OG FONDSBESKATNING	22
3.1.1	Generelt om fonde	22
3.1.1.1	Fondsbegrebet	22
3.1.1.1.1	En fond skal have et eller flere formål	23
3.1.1.1.2	En fond skal have en kapital, der skal være udskilt fra stifteren og dennes nærtstående	25
3.1.1.1.3	En fond skal opfylde lovens kapitalkrav	25
3.1.1.1.4	En fond skal have en ledelse, der er selvstændig i forhold til stifteren, og er styret af vedtægterne	26
3.1.1.2	Almindelige fonde	26
3.1.1.2.1	Fundatsen	27
3.1.1.2.2	Registrering og offentlige myndigheder	28
3.1.1.2.3	Ledelse	28
3.1.1.2.4	Kapitalforhold	31
3.1.1.2.5	Årsregnskab og revision	32
3.1.1.2.6	Overskudsanvendelse	33
3.1.1.3	Erhvervsdrivende fonde	34
3.1.1.3.1	Erhvervsbegrebet	34
3.1.1.3.2	Direkte erhvervsdrivende fonde	34
3.1.2	Generelt om fondsbeskatning	35
3.1.2.1	Skattepligtens indtræden	36
3.1.2.2	Almenvelgørende og almennyttige formål	37
3.1.2.3	Skattepligtige indtægter	40
3.1.2.3.1	Renter og udbytter	41
3.1.2.3.2	Gaver og donationer	42
3.1.2.4	Fradragsberettigede udgifter	42
3.1.2.4.1	Uddelinger (uddelingsfradrag)	43
3.1.2.4.2	Konsolidering af fondskapitalen (konsolideringsfradrag)	45

3.1.2.4.3	Hensættelser til senere uddeling (hensættelsesfradrag) og efterbeskatning heraf	45
3.1.2.4.4	Bundfradrag og prioriteringsreglen	50
3.1.2.4.5	Fremført underskud	52
3.1.2.4.6	Vores sammensætning af prioriteringsregel i forskellige situationer:.....	53
3.2	SKATTEREFORMENS VIRKNING	54
3.2.1	Generelt om beskatning af værdipapirer	54
3.2.1.1	Generelle begreber	54
3.2.2	Hvordan var reglerne før skattereformen (beskatning af aktier, obligationer, udbytter, investeringsforeninger)?.....	58
3.2.2.1	Aktier og aktiebaserede investeringsforeninger	58
3.2.2.1.1	Aktieavancer.....	58
3.2.2.1.2	Udbytter.....	59
3.2.2.1.3	Investeringsforeninger	61
3.2.2.2	Obligationer og obligationsbaserede investeringsforeninger.....	62
3.2.2.3	Delkonklusion	63
3.2.3	Skattereformen 2009.....	65
3.2.3.1	Baggrund for skattereformen 2009.....	65
3.2.3.2	Beskatningsprincip for værdipapirer fra primo indkomstår 2010.....	68
3.2.3.2.1	L202 / Lov 525 af 12. juni 2009 Lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven og forskellige andre love (Harmonisering af selskabers aktier- og udbyttebeskatning m.v.).....	69
3.2.3.2.1.1	Begrebsændring vedrørende ”børsnoterede aktier” m.v.	71
3.2.3.2.1.2	Aktier m.v.	72
3.2.3.2.1.2.1	Datterselskabsaktier, koncernselskabsaktier og egne aktier	72
3.2.3.2.1.2.2	Porteføljeaktier	73
3.2.3.2.1.3	Næringsaktier	81
3.2.3.2.1.4	Investeringsforeninger.....	81
3.2.3.2.2	Obligationer (fordringer)	83
3.2.3.3	L84 / Lov 254 af 30. marts 2011 Lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, selskabsloven og forskellige andre love (Opfølgning på harmoniseringen af selskabers aktieafkastbeskatning m.v.).....	84
3.2.4	Delkonklusion	89
3.3	DEL 2.2: MULIGE VIRKNINGER AF REFORMEN:	93
3.3.1	A-fond	93
3.3.1.1	A-fonds skattemæssige situation før skattereformen.....	94
3.3.1.2	A-fonds skattemæssige situation efter skattereformen	95
3.3.1.2.1	Anvendelse af lagerprincippet på aktier	96
3.3.1.2.1.1	Ændring af uddelingsstrategi.....	100
3.3.1.2.1.2	Ændring af investeringsstrategi.....	106
3.3.1.2.2	Hensættelser til senere uddelinger og efterbeskatning.....	106
3.3.1.2.3	Anvendelse af realisationsprincippet på aktier og aktiebaserede investeringsforeninger	108
3.3.1.2.3.1	Ændring af uddelingsstrategi.....	109
3.3.1.2.3.2	Ændring af investeringsstrategi.....	111
3.3.1.3	Sammenfatning af fondens skattemæssige situation før og efter skattereformen samt vores anbefaling til fonden	111
3.3.2	F-fonden	113
3.3.2.1	F-fonds skattemæssige situation før skattereformen.....	114
3.3.2.2	F-fondens skattemæssige situation efter skattereformen	115
3.3.2.2.1	Ændring af investeringsstrategi	118
3.3.2.2.2	Ændring af uddelingsstrategi.....	119

3.3.2.3	Vores anbefaling til fonden	120
3.3.3	Sammenfatning af A-fonden og F-fondens skattemæssige situation efter skattereformen	120
4	KONKLUSION	124
5	PERSPEKTIVERING	130
6	EXECUTIVE SUMMARY	133
7	FORKORTELSESLISTE	136
8	LITTERATURLISTE	137
9	BILAG	141

Figur- og tabeloversigt

Tabel 1:	A-fonds balance for 2005-2009 (opstillet i kr.)	16
Tabel 2:	F-fonds balance for 2005-2009 (opstillet i kr.).....	17
Tabel 3:	Eksempel på beskatning efter realisationsprincippet og lagerprincippet (opstillet i kr.)	57
Tabel 4:	Beskatning af fondes kapitalgevinster og tab frem til ultimo indkomståret 2009	64
Tabel 5:	Beskatning af fondes kapitalgevinster og tab fra primo indkomståret 2010	91
Tabel 6:	A-fonds skattepligtige indkomst for 2005-2009 før skattereformen (opstillet i kr.)	94
Tabel 7:	A-fonds kapitalgevinster og -tab for 2005-2009 efter skattereformen (opstillet i kr.).....	96
Tabel 8:	A-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst for 2005-2009 med lagerbeskatning (opstillet i kr.)	98
Tabel 9:	A-fondens skattepligtige indkomst for 2005-2009 med lagerprincippet og optimering vedr. uddelinger (opstillet i kr.).....	101
Tabel 10:	A-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst med lagerprincippet og optimering vedr. hensættelser (opstillet i kr.).....	103
Tabel 11:	A-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst med lagerprincippet og optimering vedr. uddelinger og hensættelser (opstillet i kr.).....	105
Tabel 12:	A-fonds skattepligtige indkomst ved en efterbeskatning af hensættelser fra 2005 (opstillet i kr.)	107
Tabel 13:	A-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst for 2005-2009 med realisationsbeskatning på aktier (opstillet i kr.)	108

Tabel 14: A-fondens opgørelse af skattepligtige indkomst ved realisationsbeskatning af aktier med optimering vedr. hensættelser (opstillet i kr.).....	110
Tabel 15: A-fonds skattepligtige kursavancer og -tab for 2005-2009 før og efter skattereformen (opstillet i kr.)	112
Tabel 16: F-fonds opgørelse over den skattepligtige indkomst for 2005-2009 (opstillet i kr.)	114
Tabel 17: F-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst for 2005-2009 efter skattereformen (opstillet i kr.)	116
Tabel 18: Fordele og ulemper mellem total og delvis lagerbeskatning	122
Figur 1: Opgavens struktur (egen tilvirkning)	21

1 Indledning

1.1 Baggrund

Der findes omkring 14.000 - 15.000 fonde i Danmark med en formodet nettoformue på omkring 200 - 400 milliarder. Der er ingen, som helt præcist kender tallene vedrørende fondenes faktiske formue, men den bliver dog anslået til at udgøre ca. 500 milliarder kroner.¹ Det, man ved, er, at fondene spiller en væsentlig rolle i det danske samfund samt økonomi, da mange af de største og veldrivende erhvervsvirksomheder i Danmark er ejet af fonde.

De danske fondes eksistens og historie har strakt sig over flere hundrede år - helt tilbage til middelalderen - og vurderes at udgøre en vigtig del af dansk historie og kirkeret.²

Fondsbegrebet dækker over mange forskellige betegnelser såsom fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner m.v. Der findes ligeledes mange forskellige typer af fonde, men fondene kan generelt kategoriseres i to hovedtyper: de ikke erhvervsdrivende fonde og de erhvervsdrivende fonde.

Fondsretlige forhold i de ikke erhvervsdrivende fonde reguleres af lov om fonde og visse foreninger (LFF), og de erhvervsdrivende fonde reguleres i lov om erhvervsdrivende fonde (LEF). Fondsbeskatningsloven (FBL) regulerer til gengæld begge typer af fonde skattemæssigt.

Fondsbeskatningsloven blev vedtaget ved lov nr. 145 af 19. marts 1986 og trådte i kraft fra og med indkomståret 1987. Det var hensigten med fondsbeskatningsloven, at fondenes hidtil lempelige skatteregler skulle begrænses.³ Dette synes dog at blive opvejet af en

¹ Birgitte Erhardtson, Mads Kolby, *Ekspløsiv vækst i almenfondes milliardformue*, Business.dk, fredag den 28. januar 2011, 05:00

² Betænkning om fonde, betænkning nr. 970, 1982, s. 9 m.fl.

³ Betænkning om fonde, betænkning nr. 970, 1982, s. 242 m.fl.

række særregler om fradrag og hensættelser vedrørende uddelinger, således at fondene alligevel slipper for at betale skat i den sidste ende. Især fonde med almennyttige og almenvelgørende formål har altid nydt godt af de lempelige skatteregler. Dette skyldes bl.a. deres samfundsmæssige betydning, hvor de af mange anses for at bidrage til samfundet via deres uddelinger og støtte. Hvis de ikke foretager uddelinger, skal de betale skat, og man sikrer dermed, at de ikke bare akkumulerer deres formue for evigt. Dette var også den politiske intention i forbindelse med udarbejdelse af fondsbeskatningsloven.

Som tidligere nævnt findes der ikke en konkret oversigt over fondenes sammensætning. Det er dog en generel opfattelse, at de fleste af de ikke erhvervsdrivende fonde har passive investeringer. Dette vil sige, at de primært har investeret i værdipapirer såsom aktier og obligationer m.v., hvor de ikke aktivt yder indflydelse på deres investering.

Hidtil har disse fonde nemt kunnet planlægge sig til en nul-skat. Dette skyldes primært den daværende hovedregel angående beskatning af værdipapirer: realisationsprincippet. Realisationsprincippet giver fondene mulighed for selv at kunne styre beskatningstidspunktet af de opståede avancer i forbindelse med salg og dermed planlægge sig til en nul-skat via uddelinger og hensættelser m.v.

Netop fondenes mulighed for ikke at betale skat har skabt en del diskussion i samfundet om, hvorvidt fondene fortsat skal behandles anderledes end f.eks. selskaber. Flere begynder også at sætte spørgsmålstegn ved fondenes uddelingsstørrelse i forhold til deres formuestørrelse. Flere mener, at der generelt uddeles for lidt, og at der mangler kontrol af uddelingerne fra offentligheden.⁴ Denne kritik retter sig primært mod de store erhvervsdrivende fonde, som ejer store børsnoterede selskaber, og som dermed er af stor

⁴ Peter Suppli Benson, Stenrige fonde samler milliarder, Business.dk, fredag den 11. juli 2008, 05:00

interesse for offentligheden. Hvorvidt de almindelige fonde i virkeligheden uddeler for lidt, vides ikke.

Vi ved ikke, om diskussionerne om fondenes uddelingsstørrelse og uddelingsvilje har påvirket politikkerne. Skattereformen 2009 har dog umiddelbart medført markante ændringer for fonde, især dem med passive investeringer.

Værdipapirer skal efter hovedregelen nu beskattes efter lagerprincippet, således at urealiserede avancer også beskattes. Lagerprincippet giver ikke mulighed for, at fondene selv kan bestemme beskatningstidspunktet af avancerne, da de hvert år ved udløb af indkomståret skal beskattes af de urealiserede avancer. Fonde med kalenderåret som indkomstår skal opgøre de urealiserede avancer pr. 31. december. Fonde har dog stadigvæk mulighed for at anvende realisationsprincippet på porteføljeaktier; dog under visse betingelser.

Skatteministeriet fremlagde den 22. september 2010 et lovsforslag til høring. Lovforslaget skulle være med til at uddybe de ændringer, som kom med skattereformen. Lovforslaget indeholdte desuden en skærpet beskatningsregel vedrørende investeringsforeninger, således at investeringsforeningsbeviser i akkumulerende investeringsforeninger samt i udloddende obligationsbaserede investeringsforeninger fremover også skal beskattes efter lagerprincippet. Lovforslaget blev vedtaget ved 3. behandling i Folketinget den 29. marts 2011.

1.2 Problemformulering

Finanskrisen må formodes at have taget en stor del af mange fondes opsparede formuer, især fonde med passiv investering. De fleste forventer dog, at finanskrisen kun er et foreløbigt fænomen, som vil forsvinde inden for kort tid. Derfor er der også positive forventninger om, at der igen kommer opsving i økonomien. Det er vores opfattelse, at skattereformen har efterladt fondene i stor usikkerhed omkring deres fremtid, da de endnu ikke præcist ved, hvordan ændringerne rent faktisk vil påvirke dem. Især for fon-

de med blandede formål (f.eks. familiefonde med almennyttige og almenvelgørende formål) er der tvivl om, hvorvidt skattereformen vil medføre en større skattebyrde, da denne type af fond ikke har mulighed for at hensætte til senere uddeling til deres familiemæssige formål.

Lige siden skattereformen kom på tale, var der mange bekymringer og skeptiske overvejelser fra fondseksperter såsom forvaltninger, revisorer m.v. omkring fondenes situation. Disse bekymringer og overvejelser skyldes bl.a. de i forvejen komplicerede beskatningsregler vedrørende fonde.

Skattereformens virkninger kan for de fleste fonde først afklares i slutningen af deres indkomstår, hvor ultimokursen på værdipapirerne fastlægges.

Det er opgavens formål at klarlægge og analysere mulige virkninger, som skattereformen samt lov nr. 254 af 31. marts 2011 formodes at medføre for fonde.

Opgavens hovedproblemstilling lyder således:

*Hvordan bliver fonde med passive investeringer påvirket af de ændrede beskatningsregler vedrørende værdipapirer set i lyset af skattereform 2009 samt den vedtagne lov nr. 254 af 31. marts 2011 vedrørende investeringsfor-
eninger i forhold til de gamle regler på området?*

Hovedspørgsmål vil blive besvaret ved at belyse følgende underspørgsmål:

- *Hvordan var reglerne før og efter skattereformen?*
- *Hvordan er reglerne nu?*

-
- *Mulige virkninger på fonde med almennyttige, almenvelgørende og blandede formål via en analyse af begge muligheder (totallagerbeskatning og delvis lagerbeskatning) vedrørende beskatningsprincip af værdipapirer, herunder:*
 - *Bliver fondene mere presset til at uddele og hensætte i forhold til før skattereformen?*
 - *Hvordan ser fondenes grundkapitaler ud? Bliver disse udhulet, og hvad skal fondene gøre?*
 - *Giver dette nogen overvejelser til omlægning af fondenes investeringsstrategi, hvis det ene valg af beskatningsprincip er mere fordelagtigt end det andet? Må fondene bare ændre investeringsstrategi (fundatskrav, anbringelsesbekendtgørelseskrav)?*
 - *Hvordan kommer fondenes hensættelser til at se ud?*
 - *Hvis der skulle ske efterbeskatning af hensættelserne, hvordan skulle efterbeskatnings grundlag beregnes?*
 - *Hvem bliver mest påvirket af ændringerne (almenvelgørende/almennyttige fonde eller familiefonde)?*
 - *Hvordan skal fondene skatteplanlægge fremover?*

2 Metodeafsnit

2.1 Afgrænsning

Afhandlingens begrænsede formalia og den begrænsede tidsperiode, der er sat til at udarbejde rapporten, sætter i sig selv afgrænsninger for hvor mange aspekter, man kan komme ind på og undersøge i afhandlingen.

I analysen af beskatningen af værdipapirer vil vi fokusere på de generelle regler, da det vurderes, at en mere detaljeret analyse ikke vil tilføre en større værdi til besvarelsen af problemformuleringen.

Af hensyn til besvarelse af problemformuleringen vil vi kun analysere de børsnoterede værdipapirer, da det er beskatning af disse, som de ændrede regler vurderes at påvirke mest. Reglerne for strukturerede obligationer, specielle typer af investeringsforeninger og andre typer af specielle værdipapirer vil ikke blive analyseret, da de ikke vurderes at kunne tilføre besvarelsen nogen væsentlig værdi.

I de to næste afsnit vil der blive foretaget en yderligere afgrænsning af hvilken type af fonde, der vil blive undersøgt. Derudover vil to eksempler på fonde, der overholder forskellige opstillede kriterier, blive analyseret for påvirkning af de nye regler.

2.2 Valg af type af fonde

Som vi tidligere har nævnt, findes der desværre ikke en officiel samlet oversigt over fondenes sammensætning. Vi har til gengæld, i forbindelse med vores arbejde som revisorer samt forespørgsler til andre fondsrevisorer, stiftet bekendtskab med en del fonde, hvorfor det er vores opfattelse, at fondene primært kan opdeles således:

- Erhvervsdrivende fonde med ejerskab af bl.a. et eller flere datterselskaber eller ejendomme. Disse fondes indtægter består primært af udbytte fra datterselskaber eller fra udlejning af ejendommene. Disse fonde er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde (LEF).

-
- Ikke erhvervsdrivende fonde med passive investeringer, hvis indtægter primært består af afkast fra disse investeringer. Disse fonde er omfattet af lov om fonde og visse foreninger (LFF).

Både de erhvervsdrivende og ikke erhvervsdrivende fonde kan have mange formål, som både kan være almenvelgørende og eller almennyttige eller noget helt andet, f.eks. familiemæssige.

Denne afhandling lægger hovedvægt på de fonde, som er nævnt i gruppe nummer to, dvs. fonde med passive investeringer, da skattereformens ændringer vedrørende beskatning af værdipapirer vurderes at påvirke dem mest, idet de hovedsagligt investerer i værdipapirer. Blandt fonde med passive investeringer lægges der vægt på bl.a. fonde med almenvelgørende og/eller almennyttige formål (almindelige fonde), da de fortsat kan anvende realisationsprincippet på porteføljeaktier mod at uddele mindst 80 % af deres skattepligtige indkomst til disse formål. Eventuelle hensættelser til senere uddeling og efterbeskatning af hensættelser spiller en stor rolle i disse fondes skatteplanlægning. Derudover lægges der vægt på fonde med familiemæssige formål, da de ikke har den samme mulighed for at hensætte og dermed har sværere ved at skatteplanlægge.

Muligheden for fortsat at anvende realisationsprincippet i forhold til porteføljeaktier giver ikke umiddelbart anledning til at antage, at der er ændret særlig meget for disse fonde. Det er dog vores opfattelse, at de fleste fonde også har obligationer m.v., som skal lagerbeskattes. Desuden vil det nyligt vedtagne lovforslag L84 / Lov 254 af 30. marts 2011 vedrørende lagerbeskatning af investeringsforeninger komme til at betyde en yderligere begrænsning i anvendelsen af realisationsprincippet.

Disse fonde er samtidig underlagt nogle særlige krav vedrørende deres bundne midler i henhold til lov om fonde og visse foreninger. Deres likviditet er dermed mere begrænset, end det umiddelbart kan se ud til. Dette betyder også, at de som hovedregel ikke må ud-

dele deres bundne kapital, samt at de skal uddele deres hensættelser senest 5 år fra det år, hvor der blev hensat.

Tilsammen taler alt dette for, at den nævnte gruppe af fonde har stort behov for en afklaring af de mulige virkninger fra skattereformen.

Fravalg af gruppe nummer et - de erhvervsdrivende fonde - skal også findes i afhandlingens begrænsede størrelse, som ikke vurderes at kunne bære en fyldestgørelse af de mulige problemstillinger for begge grupper.

2.3 Valg af cases

For at kunne belyse de mulige virkninger af skattereformen for fonde med passive investeringer har vi valgt at opstille nogle senarier på baggrund af nogle faktiske regnskabstal for to fonde. På den måde vil vi kunne analysere fondenes situation før og efter skattereformen og dermed komme med eventuelle forslag til disse fonde.

Fondenes navne er anonymiseret, da der ikke har været mulighed for at søge om tilladelse fra de to fondes ledelser. Tilladelsen vurderes dog at være uden væsentlig betydning for afhandlingens problemstilling. Både SKAT og Civilstyrelsen har oplyst telefonisk, at det kan tage lang tid for dem at rekvirere fondenes regnskaber, da de kun foretager stikprøvevis kontrol af almindelige fonde og dermed ikke altid er i besiddelse af regnskaberne.

Vi har fået regnskabstallene fra private forbindelser. Fondene vil i denne afhandling blive kaldt A-fonden og F-fonden.

De faktiske regnskabstal gør det nemmere at kunne forklare sammenhænge i de mulige virkninger af skattereformen. Vi har valgt at analysere fondenes regnskabstal for perioden fra og med indkomståret 2005 til og med indkomståret 2009. Den valgte periode vurderes at være interessant, da der både har været høj- og lavkonjunktur, hvilket har

betydet, at kurserne har svinget markant. Desuden har vi valgt en sammenhængende periode på 5 år under hensyn til reglerne om hensættelser og efterbeskatning heraf. I analysen har vi endvidere valgt at gå mere i dybden med A-fonden, da denne er forholdsvis større end F-fonden. Dette skyldes også, at fondenes investeringer minder om hinanden, og man ville dermed komme frem til mange af de samme konklusioner og dermed unødige gentagelser. På grund af manglende tilladelse til aktindsigt har vi også valgt ikke at vedhæfte fondenes regnskab og bilag til selvangivelse m.v. som bilag til opgaven. Dette vurderes ikke at have betydning for vores besvarelse af problemstillingen.

Som tidligere nævnt i afsnit 2.2 vurderes skattereformens ændringer vedrørende beskatning af værdipapirer at have en væsentlig påvirkning på fonde med passiv investering. Det er vores vurdering, at skattereformen har ekstra stor betydning, hvis følgende betingelser er til stede for en fond:

- Aktiver består primært af en beholdning af børsnoterede porteføljeaktier, obligationer og investeringsforeninger. Hermed består indtægter primært af afkast fra værdipapirerne.
- Har almenvelgørende og eller almennyttige formål, da disse formål giver mulighed for at kunne udnytte undtagelse vedrørende realisationsprincippet samt skattemæssigt fradrag vedrørende hensættelser til senere uddelinger.
- Har evt. andre formål end ovennævnte, da disse også giver muligheden for anvendelse af realisationsprincippet men ingen mulighed for skattemæssige hensættelser til senere uddelinger og konsolideringsfradrag.
- Er underlagt lov om fonde og visse foreningers bestemmelser vedrørende urørligt kapitalkrav.

Valget af cases til analysen har derfor været påvirket af, at det gerne skal give et vist repræsentativt billede af de mulige virkninger fra skattereformen, hvor så mange problemstillinger som muligt bliver inddraget i analysen.

Både A-fonden og F-fonden tilhører denne gruppe af fonde og vurderes at blive påvirket af ændringerne.

2.3.1 Kort om A-fonden

A-fonden er en almenvelgørende/almennyttig fond, hvis hovedformål er at støtte medicinsk forskning i Danmark.

Da formålet i fonden er almenvelgørende/almennyttigt, kan den ud over det almindelige skattemæssige fradrag for uddelingerne fradrage hensættelser til senere uddeling og hensættelser på op til 25 % af årets uddelinger til konsolidering af fondskapitalen, jf. afsnit 3.1.2.

Indtægterne i A-fond består primært af afkast på fondens beholdning af værdipapirer, og fondens balance er opdelt i en bunden og en disponibel del i henhold til LFF § 9. Størstedelen af fondens aktiver er bundet og kan dermed ikke uddeles eller bruges til dækning af omkostninger. Ca. 2/3 af fondens aktiver består af børsnoterede aktier og aktiebaserede investeringsbeviser, og den sidste 1/3 består af børsnoterede obligationer.

Balance	2005	2006	2007	2008	2009
Aktiver					
<i>Bundne aktiver</i>					
Likvide.....	1.232.289	592.132	1.390	619	104
Børsnoterede obligationer.....	21.682.023	25.003.457	24.859.465	24.748.894	25.436.405
Børsnoterede aktier og inv.foreninger - danske.	52.737.444	59.360.355	56.280.876	29.208.308	42.650.635
Børsnoterede aktier - udenlandske.....	4.522.196	2.796.990	3.249.740	1.529.778	2.252.150
	80.173.952	87.752.934	84.391.471	55.487.599	70.339.294
<i>Disponible aktiver</i>					
Likvide.....	1.847.401	1.092.829	853.133	1.236.232	93.370
Børsnoterede obligationer.....		1.182.939	2.052.881	1.990.530	2.842.992
Periodierede obligationsrenter.....	236.502	316.883	371.192	422.373	407.876
Tilgodehavender udbytteskat.....	572.668	356.394	493.553	356.631	184.974
	2.656.571	2.949.045	3.770.759	4.005.766	3.529.212
Aktiver i alt.....	82.830.523	90.701.979	88.162.230	59.493.365	73.868.506

Tabel 1: A-fonds balance for 2005-2009 (opstillet i kr.)⁵

Ifølge fondens fundats skal fondens midler anbringes i sådanne værdipapirer mv., hvori myndiges båndlagte midler kan anbringes. Fondens bestyrelse kan imidlertid, såfremt den skønner dette hensigtsmæssigt ud fra hensynet om at opnå en værdifast placering af fondens midler, anbringe disse i andre – også udenlandske – værdier – herunder bl.a. også i aktier og fast ejendom. Fonden behøver derfor ikke at følge anbringelsesbekendtgørelse, jf. afsnit 3.1.1.1.4, da fundatsen bestemmer noget andet.⁶

2.3.2 Kort om F-fonden

F-fonden er en almindelig fond, hvis formål er at yde støtte til stifterens familie samt til humanitære formål. Fonden har både familiemæssige formål og ikke-familiemæssige formål. De ikke-familiemæssige formål kan betragtes som almenvælgørende/almennyttige, da de giver støtte til humanitære formål, som vurderes for at komme en stor gruppe til gode, og er i mange tilfælde til individer med trængte økonomiske kår, jf. afsnit 3.1.2.2.

⁵ Kilde: A-fonds regnskab for 2005-2009 med egen tilvirkning

⁶ A-fonds fundats

Da F-fonden har forskellige slags formål, er der mulighed for at opdele fonden i flere forskellige regnskabsmæssige afdelinger, således at fonden bliver beskattet af sine familiemæssige formål efter reglerne om familiefonde, mens de almenvelgørende/almennyttige formål bliver beskattet efter de særlige regler i FBL § 3 stk. 6, 1.pkt. Den del af uddelingerne, som går til almenvelgørende/almennyttige formål, kan benytte sig af de særlige fradragsregler, som giver mulighed for at hensætte til senere uddeling og konsolidering af fondskapitalen.

Balance	2005	2006	2007	2008	2009
Aktiver					
<i>Bundne aktiver:</i>					
Aktier.....	6.556.857	5.381.121	6.296.999	3.034.671	4.330.971
Obligationer.....	2.874.572	3.144.512	2.739.031	2.601.482	2.442.920
Ejendom	693.137	694.616	691.658	690.181	681.415
Likvide beholdninger	2.718	4.994	19.274	8.504	260.831
Tilgodehavender sikret med gældsbrev	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000
Tilgodehavender sikret med gældsbrev	0	0	0	400.000	400.000
Tilgodehavender sikret med gældsbrev	0	0	100.000	100.000	0
Endnu ikke overført fra disponibel kapital	50.432	72.030	27.344	2.662	-376
Bundne aktiver i alt.....	10.577.716	9.697.273	10.274.306	7.237.500	8.515.761
<i>Disponible aktiver:</i>					
Aktier.....	548.601	442.031	325.129	191.830	109.844
Obligationer.....	168.085	207.334	129.873	96.524	0
Likvide beholdninger	0	45.213	272.577	105.578	46.698
Tilgodehavender sikret med gældsbrev	100.000	0	0	0	150.000
Tilgodehavender sikret med gældsbrev	0	0	0	0	250.000
Endnu ikke overført til bunden kapital.....	-50.432	-72.030	-27.344	-2.662	376
Tilgodehavende skat	1.933	56.121	5.937	21.860	11.408
Andre tilgodehavende.....	0	0	0	14.572	13.413
Periodiserede renter, danske obligationer og gældsbreve	57.250	67.908	21.547	65.777	61.476
Disponible aktiver i alt	825.437	746.577	727.719	493.479	643.215
Aktiver i alt.....	11.403.153	10.443.850	11.002.025	7.730.979	9.158.976

Tabel 2: F-fonds balance for 2005-2009 (opstillet i kr.)⁷

Fondens indtægter stammer primært fra afkast af fondens værdipapirer, og fondens balance er opdelt i en bunden og en disponibel del. Størstedelen af fondens aktiver er bundne og kan dermed ikke uddeles eller bruges til dækning af omkostninger. Fondens aktiver består primært af værdipapirer i form af danske aktier og obligationer.⁸

⁷ Kilde: F-fonds regnskab for 2005-2009 med egen tilvirkning

⁸ Kilde: F-fonds bilag til selvangivelse for 2005-2009.

2.4 Anvendte teorier

Der anvendes ikke nogen teorier i opgaven, da de ikke findes i skatteretten. Afhandlingen vil primært basere sig på analyse af skriftlig litteratur i form af lovtekster, domme, praksis, bøger, artikler, udtalelser, personlige interview m.v. Derfor vurderes det vigtigt at redegøre for de kilder, som opgaven vil tage udgangspunktet i, samt hvordan disse kilder skal anvendes og fortolkes.

2.5 Kilder og datatyper

2.5.1 Primær data

Inden for skatteretten findes der følgende lovrangorden, som er stillet efter følgende rækkefølge:

- Forarbejder
- Lovgivning (fondsbeskatningsloven, selskabsskatteoven, aktieavancebeskatningsloven, kursgevinstloven)
- Særlove (ligningsvejledning, skattevejledning)
- Domme, praksis m.v.

2.5.2 Sekundær data

Følgende sekundære data vil blive brugt i vores afhandling:

- Folketingets hjemmeside
- Skatteministeriets hjemmeside
- Skattekommissionens hjemmeside
- SKAT.dk
- Erhvervs- og Selskabsstyrelsens hjemmeside
- Civilstyrelsens hjemmeside
- Revisionsfirmaers hjemmesider
- Andre relevante hjemmesider og faglitteratur

For at kunne forstå de bagvedliggende formål med skattereformen blev der desuden foretaget et interview med Hanne Søgaard Hansen, som er medlem af Skattekommissionen

og formand for skatterådet. Hun har bl.a. været med til at udarbejde de forslag, som skattekommissionen udgav i februar 2009 og har dermed stor indsigt i tankerne bag forslagene. Til daglig beskæftiger Hanne Søgaard Hansen sig i særdeleshed med fondsbeskatningsområdet i sit arbejde og vurderes dermed at have en stor viden omkring fondsbeskatning generelt.

Herudover blev der under udarbejdelse af afhandlingen foretaget løbende dialog med revisorer, der beskæftiger sig med fondsbeskatning. Disse dialoger vedrørte især fortolkninger af specifikke regler og praksis inden for området.

2.6 Kildekritik

Alle kilder benyttet i denne afhandling er vurderet ud fra relevans og hensigt og vil blive analyseret med kritiske øjne.

Det skal bemærkes, at da de sekundære data i sagens natur ikke er tilpasset specifikt til denne afhandling, er det nødvendigt at forholde sig kritisk til disse.

Det kan f.eks. være fortolkning af love, hvor man kan få flere forskellige meninger om samme emne. Dette skyldes, at forskellige aktører har forskellig baggrund og intentioner, som påvirker deres måde at fortolke og forstå lovene.

For at forholde os kritisk til disse kilder har vi valgt at kigge på flere fortolkninger af de samme emner og se på kildernes alder, for se om de er opdateret i forhold til den problemstilling, som vi prøver at beskrive og analysere.

2.7 Opgavestruktur

Afhandlingen starter med en indledning, som beskriver valg af afhandlingens problemstilling. Herefter kommer der en beskrivelse af selve problemformuleringen med tilhørende underspørgsmål, som skal hjælpe med at besvare hovedproblemstillingen.

I et metodeafsnit redegøres der for de anvendte kilder i opgaven, hvordan afhandlingen afgrænses og valget af de cases, som i anden halvdel af afhandlingen skal analyseres.

Afhandlingens analyse deles i to; en generel del og en analysedel vedrørende skattereformen.

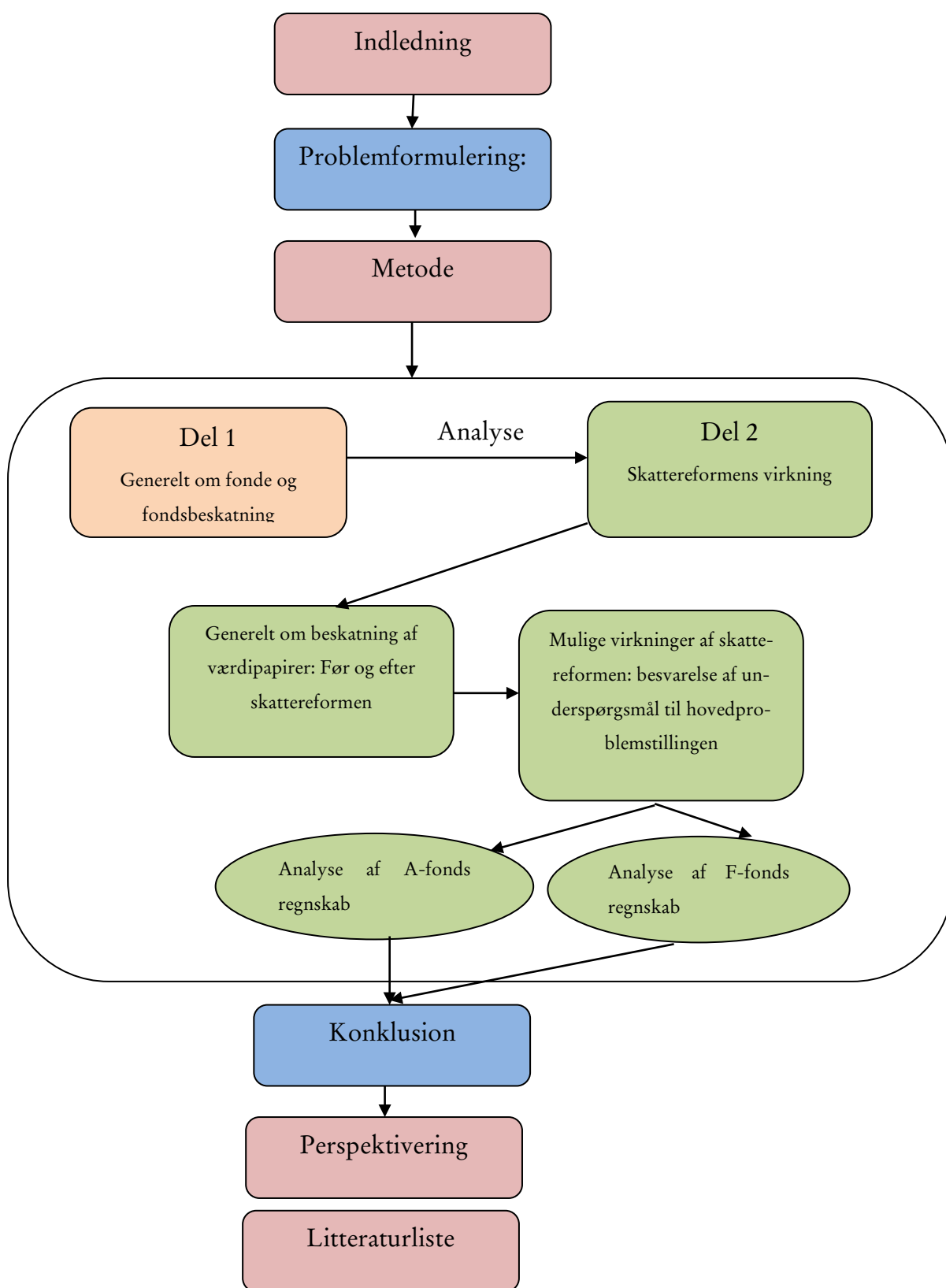
I den første del redegøres der for de generelle begreber og regler inden for fonde og fondsbeskatning, som afhandlingen vil analysere i den andel del. Dette er med til at fastlægge vores forståelse for og fortolkning af nogle af de meste anvendte udtryk og regler, som vi vil analysere i den anden halvdel af afhandlingen.

Den andel halvdel af opgaven skal belyse de primære regler vedrørende beskatning af værdipapirer både før og efter skattereformen. Desuden skal der foretages en konkret analyse på baggrund af de valgte cases regnskabstal for at påpege de mulige virkninger af skattereformen. Delkonklusionen udarbejdes i takt med besvarelse af underspørgsmål til hovedproblemstillingen.

Konklusionen kommer med et samlet svar på afhandlingens hovedproblemstilling på baggrund af delkonklusionerne.

Afhandlingen afsluttes med et afsnit om perspektivering, hvor der redegøres for de områder, som afhandlingen kunne have bygget videre på samt eventuelle nye ændringer, som kan have betydning for opgavens konklusion.

I nedenstående figur illustreres opgavens struktur:

Figur 1: Opgavens struktur (egen tilvirkning)

3 Analysen

3.1 Generelt om fonde og fondsbeskatning

3.1.1 Generelt om fonde

3.1.1.1 Fondsbegrebet

En fond er en selvejende institution, hvor det alene er fonden, der har ejendomsretten til aktiverne. Fonden stiftes ved, at en formue henlægges under en selvstændig bestyrelse for at varetage bestemte formål, fastsat af stifteren. Fondens formue falder ikke i arv, og hvis fonden opløses, sker der ikke udbetaling til en ejerkreds. Formuen kan ved opløsning kun udbetales til de formål, som er bestemt i vedtægterne, eller til beslægtede formål. Det er altså ikke ligesom selskaber, hvor en ejerkreds, har mulighed for at kontrollere ledelsens dispositioner.⁹

Fonde reguleres som nævnt i indledningen af to love: lov om fonde og visse foreninger (fondsloven) og lov om erhvervsdrivende fonde (erhvervsfondsloven). Begge fondslove bygger på det samme fondsbegreb. Forskellen på de to love ligger i, hvorledes fonden fremskaffer midler til uddeling og administration. Lovene indeholder ikke en nærmere definition på, hvad en fond er, hvilket vil sige, at der ikke er opstillet nærmere karakteristika for, hvornår der foreligger en fond i lovens forstand. Fondsbegrebet er så indarbejdet, at Fonsudvalget i Fondsbetænkningen for fondsudvalgets sammensætning s. 43 udtalte, at der ikke er behov for en legal definition.¹⁰

Begge fondslovenes § 1, stk. 1 indledes med, at loven finder anvendelse på fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner(fonde).

Begge fondslove bruger ordet fond som en fællesbetegnelse, der dækker over såvel almindelige som erhvervsdrivende fonde, og de vil i dette afsnit blive brugt på samme måde, medmindre andet forskrives.

⁹ Lennart Lyngé Andersen, *Lærebog i Fondsret*, s. 11

¹⁰ Betænkning om fonde, betænkning nr. 970, 1982.

Hovedkravene for, om der foreligger en fond er:

1. En fond skal have et eller flere formål
2. En fond skal have en kapital, der skal være udskilt fra stifteren og dennes nærtstående
3. En fond skal opfylde lovens kapitalkrav
4. En fond skal have en ledelse, der er selvstændig i forhold til stifteren, og er styret af vedtægterne.

Hvis disse krav opfyldes, vil der normalt foreligge en fond.¹¹ De enkelte hovedkrav vil i de følgende afsnit blive beskrevet nærmere.

3.1.1.1.1 En fond skal have et eller flere formål

En fond skal have et eller flere formål, og de skal angives i fondens vedtægter, jf. fondslovens § 6, stk. 1, nr. 3, og erhvervsfondslovens § 7, stk. 1, nr. 4. Dette er ufravigelige krav, da en fond uden formål vil være meningsløs og genstand for en evig akkumulation, hvis man ser bort fra administration og beskatning.

Hovedreglen er, at stifteren frit kan vælge fondens formål, da der ikke er nogen fondsretlige krav til, om formålene skal være almennyttige eller almenvelgørende. Spørgsmålet om der foreligger almennyttige eller almenvelgørende formål, har dog betydning for de skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser, som vil blive nærmere beskrevet i et senere afsnit.

Stifteren kan vælge at støtte familiemedlemmer og politiske formål, som ikke betegnes som almenvelgørende formål. Stifteren kan vælge meget specifikke formål, såsom enkelte familiemedlemmer, eller formulere formålene mere bredt og lade det være mere op til ledelsen af fonden at beslutte, hvem der skal støttes. Desto mere præcist stifteren har formuleret formålene, jo mindre frihed har ledelsen i fonden til at bestemme, hvem der skal støttes. Omvendt er det fonde med bredere formål, hvor ledelsen overlades mere

¹¹ Lennart Lyng Andersen, *Lærebog i Fondsret*, s. 23

beslutningskompetence. Stifteren skal dog vælge et formål med fonden og kan således ikke overlade fastsættelsen af formål til fondens ledelse.

Der findes undtagelser til hovedreglen om stifters frie formålsvalg. Fondens formål må ikke stride mod lov, ærbarhed og almindelige fondsretlige grundsætninger. Bestemmelsen er dog ikke medtaget i loven, da det allerede gælder som almindelig retsgrundsætning.¹²

En fond må ikke stiftes med det formål at begå eller støtte lovovertrædelser. Den må heller ikke stiftes med formål, der klart strider mod almindelige moralforestillinger. Spørgsmålet har ikke i nyere tid været til administrativ bedømmelse, og der foreligger ikke retspraksis på området. Der har dog været administrative sager om formål, der stred mod fondsretlige grundsætninger, da formålene var uden mening eller umulige at opfylde, således at fonden bare akkumulerede kapital, hvilket dermed har ført til en afvisning af fondsregistreringen.¹³

Familiefonde og sociale fonde underlagt en særregel. Familiefonde stiftet efter den 1. januar 1985 er reguleret i fondslovens § 7 og erhvervsfondslovens § 8, som er enslydende, og er her underlagt en begrænsning i formålet, da det kun er familiemedlemmer i levende live og en ufødt generation, der kan støttes. Denne begrænsning blev lavet for at undgå, at fonde kunne støtte familiemedlemmer i uendelige generationer. Begrænsningen bygger på forbuddet mod grundlovens § 84 om fideikommiser og arvelovens § 68. Fideikommiser er en formue, som er bestemt til at skulle nedarves i en bestemt familie.

Den anden særregel gælder de sociale fonde, som er reguleret i ligningslovens § 14 F (LL) og pensionsbeskatningslovens § 52 (PBL), som begrænser disse fondes formål. I disse fonde kan arbejdsgiveren i fondsform afsætte midler til medarbejderformål.

¹² Betænkning om fonde, betænkning nr. 970, 1982, s. 34 og 50-51

¹³ Princippet i 2007-arvelovens § 78

3.1.1.1.2 *En fond skal have en kapital, der skal være udskilt fra stifteren og dennes nærtstående*

Det andet hovedkrav er, at en fond skal have en kapital, der skal være udskilt fra stifteren og dennes nærtstående. Fondens midler må ikke kunne tilbageføres til stifteren eller dennes nærtstående, og vedtægtsbestemmelser, der går i modsat retning, kan ved stiftelsen blive afvist af fondsregistret.¹⁴ Grænsen for, hvilke personer dette hovedkrav gælder, er fastsat i fondslovens § 31 og erhvervsfondslovens § 43, som er enslydende. Grænsen er sat ved stifteren, dennes ægtefælle eller samlevende og stifterens hjemmeboende børn under 18 år, da de er umyndige, og stifteren dermed råder over deres midler. Der kan derfor stadig oprettes familiefonde, hvis vedtægtsbestemte formål er at uddele til stifterens børn over 18 år og ikke-hjemboende børn under 18 år. Kravet betyder også, at stifteren og de ovennævnte nærtstående ikke må modtage uddelinger, lån eller nettoformue ved fondens opløsning. Fonden må ikke stille kaution eller sikkerhed for stifterens sikkerhed. Overtrædelse af disse krav vil medføre krav om tilbagebetaling, og fondens bestyrelse er erstatningspligtig, hvis fonden har lidt et tab.

3.1.1.1.3 *En fond skal opfylde lovens kapitalkrav*

En fond skal have en formue, eller fået bindende tilsagn om midler, der tilgår fonden. Erhvervsfondslovens § 9 fastsætter, at en erhvervsdrivende fond skal have en grundkapital på mindst 300.000 kr., der skal være fuld indbetalt. Fondslovens § 8 fastsætter, at en fond ved oprettelsen skal have aktiver for over 250.000 kr., og at disse skal stå i rimeligt forhold til fondens formål. Fondsmyndigheden kan dog i særlige tilfælde tillade, at fonde bliver oprettet med aktiver under 250.000 kr., jf. fondslovens § 8 stk. 2. Der har før fondslovens tilblivelse i 1984 været stiftet fonde uden kapital, men fra 1984 har man i retspraksis ikke accepteret oprettelse af fonde uden kapital.¹⁵ Fondsmyndigheden kan derfor ikke tillade oprettelse af fonde uden kapital i sager efter fondslovens § 8 stk. 2. Kapitalkravene vil blive nærmere gennemgået i et senere afsnit, delt op i almindelige fonde og erhvervsdrivende fonde.

¹⁴ Lennart Lyng Andersen, *Lærebog i Fondsret*, s. 29

¹⁵ Lennart Lyng Andersen, *Fonde og Foreninger I*, s. 47 f.

3.1.1.1.4 *En fond skal have en ledelse, der er selvstændig i forhold til stifteren, og er styret af vedtægterne.*

Fondslovene udtaler sig ikke direkte om dette hovedkrav, men det er en væsentlig betingelse for at oprettelsen af en fond kan anerkendes. Dette er opfyldt, hvis blot et medlem af bestyrelsen har indtaget en uvildig og uafhængig stilling.¹⁶ Bestyrelsen kan derfor bestå af stifteren, dennes hustru og stifterens advokat, hvis han er uafhængig. Selvstændigheden er ikke opfyldt, hvis stifteren skal give sit samtykke til alle beslutninger i bestyrelsen.¹⁷ Stifteren kan dog godt bestemme, at han skal give sit samtykke til visse beslutninger, f.eks. vedtægtsændringer eller aktiver, der gives til fonden.¹⁸

Fondslovens § 16 og erhvervsfondslovens § 17 har til formål at gøre ledelsen mere uafhængig af stifteren og siger, at stifteren, dennes ægtefælle eller personer, som ved slægt- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, ikke uden fondsmyndighedens tilladelse kan udgøre bestyrelsens flertal. Denne regel gælder dog kun for fonde, som er stiftet efter 1. januar 1985.

3.1.1.2 Almindelige fonde

Almindelige fonde er reguleret i lov om fonde og visse foreninger, der gælder for fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner (fonde), jf. fondslovens § 1, stk.1. Loven gælder dog ikke følgende, jf. fondslovens § 1, stk.2-4:

- 1) Fonde, som er oprettet ved eller i henhold til lov eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne,
- 2) Fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til lov om social service, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver,
- 3) Folkekirkens selvejende institutioner, trosamfund og godkendte uddannelsesinstitutioner, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål varetager andre opgaver.
- 4) Fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde,

¹⁶ Justitsministeriets udtalelse i Folketingstidende 1983/84 (2.saml.), tillæg A, sp.3105.

¹⁷ Fondsregistrets skrivelser af 3. juni og 12. september 1986

¹⁸ Fondsregistrets j.nr. 87-711-1049 og Højesteret U 1996.1599 H.

-
- 5) Fonde, der i medfør af § 1, stk. 4 og 5 i lov om erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af nævnte lov,
 - 6) Selvejende institutioner, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed eller anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning,
 - 7) Selvejende institutioner, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, hvis det i institutionens vedtægt er fastsat, at det offentlige træffer bestemmelse om anvendelse af institutionens midler i tilfælde af dennes opløsning,
 - 8) Fonde, som er bestemt af fondsmyndigheden, som på anden måde end efter denne lov er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn. Her kan fondsmyndigheden bestemme, at fonden helt eller delvist er undtaget fra loven, og
 - 9) Fonde, hvis aktiver ikke overstiger 250.000 kr. Bestemmelserne i § 6, stk.1, 2. pkt., og kapitel 9 gælder dog også for disse fonde.

De enkelte undtagelser vil ikke blive uddybet nærmere.

Fondslovens princip er, at en fond aldrig kan være omfattet af både fondsloven og erhvervsfondsloven, hvilket er kommet til udtryk i fondslovens § 1 stk. 2, nr.4.

3.1.1.2.1 *Fundatsen*

Fondslovens § 6 kræver, at der oprettes en fundats (vedtægter) med en række minimumskrav til udformning:

- 1) fondens navn,
- 2) den kommune her i landet, hvor fonden skal have sit hjemsted (hovedkontor),
- 3) fondens formål,
- 4) størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen,
- 5) eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stifteren eller andre,
- 6) antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges,
- 7) regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret, og
- 8) anvendelse af overskud.

Stifteren kan fastsætte yderligere bestemmelser om forhold, som han ønsker reguleret i fundatsen. Disse bestemmelser er gyldige, så længe de ikke strider mod gældende regler i lovene og i de almene fondsretlige grundsætninger.

3.1.1.2.2 Registrering og offentlige myndigheder

Fra 1983 skulle fonde registreres i Fondsregistret, som foretog en legalitetsprøvelse af, om der var stiftet en fond. Med virkning fra den 1. januar 1992 blev Fondsregistret nedlagt.

I dag er det fondsmyndigheden i Civilstyrelsen, som fører tilsyn med almindelige fonde, og hvis en fond f.eks. skal ændre sin fundats, skal man have Civilstyrelsens tilladelse. Fondsmyndigheden fik dog ved en lovændring i 1991 besked på at føre en diskret tilværelse, og en regel om, at fonden skulle udpege en revisor, blev i stedet indarbejdet i loven. Revisor skal påse, at lovgivningen og vedtægterne overholdes. Fondsmyndighedens kontrol består typisk af, at de får en indberetning fra revisor om forhold, som kræver nærmere undersøgelse. Medieomtale af fonden og anmodninger fra bestyrelsesmedlemmer kan også udløse en nærmere undersøgelse af fonden. Derudover foretager Civilstyrelsen stikprøvekontrol, hvor de indkalder fondenes årsregnskaber til kontrol.

Fonde skal også registres hos skattemyndighederne og skal ved stiftelse indsende fundatsen til disse. En fond skal hvert år indgive en selvangivelse, og ændringer i fundatsen skal indsendes sammen med selvangivelsen.¹⁹

3.1.1.2.3 Ledelse

En fond ledes af en bestyrelse, jf. fondslovens § 11 stk. 1. I fonde er der ikke som i selskaber en generalforsamling, som fører tilsyn med bestyrelsen. Bestyrelser i fonde har derfor større magt end i et selskab og træffer suverænt afgørelser om fondens forhold,

¹⁹Lennart Lyng Andersen, *Lærebog i Fondsret*, s. 67-71

såsom hvem der skal uddeles til. Bestyrelsen skal dog følge vedtægterne og loven men kan inden for rammerne af disse træffe sine beslutninger.

Bestyrelsen skal bestå af mindst tre medlemmer, medmindre man får tilladelse fra fondsmyndigheden om færre medlemmer, jf. fondslovens § 11. Det er overladt til stifteren at fastsætte i fundatsen, om der skal være flere end tre medlemmer.

Der er flere krav til det enkelte bestyrelsesmedlem. De skal være myndige, mindst halvdelen af medlemmerne skal være bosat i Danmark, de må ikke være under konkurs, og de skal være egnede til at sidde i bestyrelsen, jf. fondslovens § 12 og 13. Fondsmyndigheden kan afsætte bestyrelsesmedlemmer, som ikke overholder disse krav, hvis de ikke selv træder tilbage, jf. § 14. Ved afgang af et bestyrelsesmedlem skal der vælges et nyt bestyrelsesmedlem i overensstemmelse med vedtægterne.

Bestyrelsen kan ansætte en direktør, jf. § 11 stk. 3, men dette er normalt overflødigt og for omkostningsbelastende i en almindelig fond.

Bestyrelsesmedlemmer eller en direktør må ikke deltage i behandling af spørgsmål om aftaler mellem fonden og dem selv eller deres nærtstående parter, jf. § 19. Behandlingen af sådanne spørgsmål gør, at den pågældende er inhabil og ikke må deltage i eller stemme om vedtagelsen af dette spørgsmål.

Vederlag til fondens ledelse må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, jf. § 18. Justitsministeren kan dog fastsætte regler om vederlagets størrelse, jf. stk. 2, og fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag, der findes for højt, jf. stk. 3. Justitsministeren har senest gjort dette for almindelige fonde i §§ 21-22 i bekendtgørelse nr. 809 af 23. oktober 1997 (anbringelsesbekendtgørelsen). Reglerne indeholdte bl.a. følgende:

- Bestyrelsesvederlag består af alle ydelser, herunder naturalydelse, der tillægges det enkelte medlem.

-
- Ved administrationsomkostninger, der overstiger 12 % af fondens årlige bruttoindtægter, ved fonde med en egenkapital over mio.kr. 5 og 20 % for fonde med en egenkapital på under mio.kr. 5, skal vederlaget godkendes af fondsmyndigheden (Civilstyrelsen).

En studenterafhandling fra 1997 påviste dog, at 88 % af de undersøgte fondes administrationsomkostninger overskred disse procentgrænser, og kun én revisor havde indberettet dette til Civilstyrelsen. Dette førte til, at man i Civilstyrelsen i 2006 foretog en undersøgelse af vederlaget i almindelige fonde, som man offentliggjorde på Civilstyrelsens hjemmeside.²⁰

Undersøgelsen viste, at over halvdelen af de undersøgte fonde slet ikke udbetalte vederlag, og i langt hovedparten af dem, som udbetalte vederlag, lå vederlaget ifølge Civilstyrelsens opfattelse inden for rammerne i fondslovens § 18. Tre ud af 169 undersøgte fonde fik nedsat deres vederlag, da det blev fundet for højt. Den endelige konklusion på undersøgelse viste, at vederlaget efter Civilstyrelsens opfattelse generelt ligger inden for rammerne af § 18, og at bestyrelserne er ansvarlige i forvaltningen af fondslovens § 18.²¹

I praksis forpligtes fondene gennem handlinger, som fondens formand eller administrator udfører, således at hele fondsbestyrelsen kun underskriver, hvis dette udtrykkeligt kræves.²²

Hvis ledelsen i en fond ikke overholder fondsloven, kan ledelsen ifalde ansvar, hvilket kan medføre bødestraf, jf. fondslovens § 43.

Ledelsen har også et erstatningsansvar, hvis de ved udførelsen af deres erhverv forsætligt eller uagtsomt tilføjer fonden skade, jf. fondslovens § 40. Ved bedømmelse af dette foretages ved en almindelig culpa-betragtning.

²⁰ Lennart Lyng Andersen, *Lærebog i Fondsret*, s. 88

²¹ Notat fra Civilstyrelsen fra 2006 om undersøgelse af vederlag i almindelige fonde

²² Lennart Lyng Andersen, *Lærebog i Fondsret*, s. 89

3.1.1.2.4 Kapitalforhold

Almindelige fonde skal ved stiftelsen have aktiver for over kr. 250.000, jf. fondslovens § 8, stk.1. Aktiver og egenkapital skal stå i rimelig forhold til formålet. Almindelige fonde kan i særtilfælde oprettes med aktiver under kr. 250.000, jf. stk. 2, men det kræver fondsmyndighedens godkendelse, og at disse står i rimeligt forhold til fondens formål. Kapitalkravet gælder dog ikke for fonde, der er stiftet på grundlag af et testamente, der er oprettet før den 1. januar 1985, jf. stk. 3.

En fonds kapital må kun anvendes til uddeling eller administration, hvis fondsmyndigheden giver sin accept, eller hvis stifteren i fundatsen har givet præcise regler om kapitalforbrug, jf. fondslovens § 9. En fonds kapital består af aktiver, der stammer fra fondens stiftelse, senere arv eller gave, fonden har modtaget, samt fondens konsolideringer i tidens løb. Herudover kommer aktiver, som træder i stedet for de nævnte aktiver, f.eks. køb af obligationer for penge, der modtages for udtrukne obligationer. Ved arv og gave, der kommer til efter stiftelsen, kan giveren bestemme, at midlerne skal anvendes til uddeling, og det antages, at hvis fonden lever af indsamlede midler, kan disse anvendes til uddeling. Fondsbestyrelsen kan uden fondsmyndighedens accept uddele forgående års overskud. Den del af årets overskud, som ikke bruges til uddeling, kan overføres til næste regnskabsår. Der må dog ikke føres en større kapitalakkumulation. I dette tilfælde må fondsbestyrelsen enten konsolidere efter fondslovens § 29 stk. 2 eller foretage uddeling.

Medmindre andet er bestemt i fundatsen, skal en fonds midler være anbragt efter regler, der er fastsat af justitsministeriet, jf. fondslovens § 10. Fondens midler kan dog forblive anbragt i den form, de er givet. I bekendtgørelse nr. 367 af 11. maj 2004 (anbringelsesbekendtgørelsen), findes der regler om midlernes investering og om den fysiske placering.

Der kan altid foretages investering i rentebærende obligationer, dog ikke præmieobligationer. Vedrørende børsnoterede aktier, børsnoterede erhvervsobligationer og konvertible obligationer, andele i udbyttegivende investeringsforeninger, sparekassers beviser for garantikapital og andelskassers beviser for andelskapital gælder, at der kan investeres

i indtil halvdelen af kapitalen i disse papirer. Investering i andre papirer kræver fondsmyndighedens godkendelse. Investering i papirer, som ikke kræver accept af fondsmyndigheden, ses som sikre papirer af myndighederne. Højst 15 % af fondens midler må investeres i et børsnoteret selskab, og de samme regler gælder for børsnoterede konvertible obligationer. Der må kun investeres i aktier som ifølge selskabets seneste generalforsamling har givet udbytte. Kapitalen kan anbringes i tinglyste pantebreve i fast ejendom, hvis prioriteten for sikkerhed er inden for 80 % af den seneste offentlige ejendomsvurdering.

Midler, der anvendes til uddelinger, såsom renter og udbytte, skal anbringes forsvarligt i f.eks. en bank.

Kontante midler, der fremkommer ved udtrækning af obligationer, afdrag på eller indfrielse af pantebreve eller gældbreve, salg af tegningsretter m.v. samt kontante arv- og gavebeløb skal indsættes på en særskilt bankkonto, jf. anbringelsesbekendtgørelsens § 3.

Fondens værdipapirer skal opbevares af en godkendt forvaltningsafdeling eller i et realkreditinstitut, jf. anbringelsesbekendtgørelsens § 16.

3.1.1.2.5 Årsregnskab og revision

Almindelige fonde skal aflægge et årsregnskab, der udarbejdes i overensstemmelse med god regnskabsskik, jf. fondslovens § 22 stk.1. For at årsregnskabet opfylder god regnskabsskik, skal årsregnskabet klart og tydeligt vise årets drift, herunder fondens indtægter, og hvorledes disse indtægter er blevet anvendt. Fondens indtægter bruges typisk til administrationsomkostninger, uddelinger og til konsolidering af den bundne kapital. Årsregnskabet skal vise, hvad bestyrelsen har anvendt på uddelinger til fondens formål. Derudover skal årsregnskabet vise fondens egenkapital, der deles op i en bunden kapital og en kapital til senere uddeling. Fondenes fundats skal indeholde bestemmelser om regnskabsaflæggelsen, herunder regnskabsåret.

Fondsbestyrelsen skal underskrive årsregnskabet inden seks måneder efter regnskabsårets afslutning, jf. fondslovens § 22, stk. 2. Dette er det samme krav som ved indsendelse af fondens selvangivelse. Fondens fundats kan dog stille krav om underskrivelse inden de seks måneder.

For almindelige fonde med en egenkapital under 3 millioner kr. stiller fondsmyndigheden kun krav om, at der er udpeget en revisor, og dette behøver ikke at være en faguddannet revisor, jf. fondslovens § 23, stk. 1. De eneste krav til den revisor, som fondsbestyrelsen udpeger, er, at han skal være myndig, må ikke være under konkurs, skal være egnet og opfylde de almindelige habilitetskrav. Fondsmyndigheden kan dog bestemme, at revisor skal være faguddannet.

Hvis fonden har en egenkapital på over 3 millioner kr., skal revisor være faguddannet, hvilket vil sige, at han skal være statsautoriseret eller registreret, jf. fondslovens § 23, stk. 2. Fondsbestyrelsen skal meddele fondsmyndigheden om valget af revisor inden tre måneder efter udnævnelsen jf. § 23 stk. 3.

Hvis revisionen har givet anledning til bemærkninger, eller hvis revisor finder det nødvendigt at påtale fondens forhold, så skal revisor orientere fondsmyndigheden, jf. fondslovens § 25 stk. 4. Det er så op til fondsmyndigheden - som for almindelige fonde er Civilstyrelsen - at tage stilling til, hvordan der skal reageres over for fondsbestyrelsen.

3.1.1.2.6 Overskudsanvendelse

Fondsbestyrelsen skal anvende årets overskud til de formål, som er fastsat i fundatsen, jf. fondslovens § 29 stk.1. Det er dog allerede et krav, at fundatsen skal indeholde bestemmelser om anvendelsen af fondens overskud, jf. fondslovens § 6.

Fondsbestyrelsen kan dog foretage rimelige henlæggelser til konsolidering af fondens formue, jf. fondslovens § 29 stk. 2. Det er praksis at henlægge indtil 25 % af årets over-

skud, og fondens fundats kan bestemme, at der skal henlægges en bestemt procentdel af fondens overskud til konsolidering af fondens formue.

Det er kun fondsbestyrelsen, som kan foretage uddelinger, jf. fondslovens ledelsesregler. Fondsbestyrelsen kan dog ikke træffe beslutninger om uddelinger eller lån til stifteren, ledelsen og deres nærtstående samt revisoren, jf. fondslovens § 31. I familiefonde kan børn over 18 år og ikke-hjemmeboende børn under 18 år dog modtage uddelinger fra fonden, medmindre fundatsen bestemmer noget andet.

3.1.1.3 Erhvervsdrivende fonde

3.1.1.3.1 Erhvervsbegrebet

Erhvervsdrivende fonde er reguleret i lov om erhvervsdrivende fonde, der gælder for fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 1, stk.1. Det er dog med den tilføjelse, at de skal anses som værende erhvervsdrivende efter § 1, stk.2 og 3. En fond anses som værende erhvervsdrivende, når den har et af følgende karakteristika:

- 1) Den overdrager varer eller immaterielle rettigheder, erlægger tjenesteydelser eller lignende, for hvilke den normalt modtager vederlag, eller
- 2) Den udøver virksomhed med salg eller udlejning af fast ejendom, eller
- 3) Den har den i selskabslovens §§ 3 og 4 anførte forbindelse med et aktie- eller anpartsselskab eller med en anden virksomhed af den i nr. 1 eller 2 nævnte art, eller
- 4) Den udøver bestemmende indflydelse over en anden virksomhed i henhold til vedtægt eller aftale og har en betydelig andel i dens driftsresultat uden at have den i nr. 3 anførte forbindelse med virksomheden.

3.1.1.3.2 Direkte erhvervsdrivende fonde

Direkte erhvervsdrivende fonde er fonde, som selv udøver erhvervsvirksomhed og har de i § 1, stk. 2, nr. 1 og 2 omtalte karakteristika. Som udgangspunkt skal fonden modtage vederlag, der ikke blot er af symbolsk karakter, for de pågældende ydelser. Det er dog ikke et krav, at erhvervsvirksomheden giver overskud. Ved udlejning af fast ejendom er det dog et krav, at formålet med udlejningen er at indtjene et afkast til uddeling efter

fondens formål. En fond, der har til formål, mod et beskedent vederlag, at stille fast ejendom til rådighed, anses ikke som erhvervsdrivende.²³

En fond anses ikke for erhvervsdrivende, hvis den erhvervsvirksomhed, som fonden udøver, er af begrænset omfang eller kun omfatter en uvæsentlig del af fondens samlede formue, jf. § 1, stk. 3. Det kan f.eks. være, at fonden ejer en lille udlejningsejendom med en beskedent bruttoindtægt i forhold til fondens samlede indtægter, som primært kommer fra fondens værdipapirbeholdning i form af renter og udbytte. Dette gør, at den erhvervsmæssige del af indtægterne kan anses som værende uvæsentlige, og fonden er dermed ikke erhvervsdrivende.²⁴

3.1.2 Generelt om fondsbeskatning

Fondsbeskatningen bliver reguleret i fondsbeskatningsloven og omfatter fonde og foreninger, som er omfattet af lov om fonde og visse foreninger og lov om erhvervsdrivende fonde, medmindre disse er undtaget fra disse love. Derudover omfatter loven også faglige foreninger og fonde samt selvejende institutter oprettet i udlandet, jf. FBL § 1. Det betyder derfor, at de fonde og foreninger, som vi fandt ud af var omfattet af de to fondslove, også er omfattet af fondsbeskatningsloven.

Fondsbeskatningsloven blev vedtaget i 1986 med ikrafttrædelse pr. 1. januar 1987. Formålet med indførelsen af fondsbeskatningsloven var at skabe en vis symmetri mellem fonds- og aktieselskabsbeskatningen. De væsentligste ændringer, som Fondsbeskatningsloven medførte, var, at renter og udbytter gik fra at være skattefri for fonde til at være omfattet af den skattepligtige indkomst. Herudover blev der indført særlige fradrag for fonde; blandt andet det særlige bundfradrag.

²³ Lennart Lyng Andersen, *Lærebog i Fondsret*, s. 57

²⁴ Lennart Lyng Andersen, *Lærebog i Fondsret*, s. 58

Fondsbeskatningslovens regler vil være genstand for en uddybende behandling nedenfor, hvor fokus er på de regler, hvor fondsbeskatningsloven og selskabsskatteloven differentierer. Undersøgelsen differentieres således efter, hvilken fondstype der er tale om, samt om fonden har henholdsvis almenvelgørende/almennyttige eller familiemæssige formål.

Formålet med gennemgangen er at give et overblik over reglerne, således at der i senere analyseafsnit kan opstilles en opgørelse over den skattepligtige indkomst efter gældende regler.

Fondsbeskatningslovens regler differentierer alt efter hvilken fond, der er tale om. Det vil sige, om fonden har henholdsvis almenvelgørende/almennyttige eller familiemæssige formål.

Hovedreglen er, at de fonde og foreninger, som er omfattet af fondsbeskatningsloven beskattes efter samme regler som aktieselskaber, jf. FBL § 3. Der gælder imidlertid en række undtagelser på grund af fondenes og foreningernes særegne struktur, formål og virke, hvorved beskatning af fonde og foreninger adskiller sig fra beskatning af selskaber.

3.1.2.1 Skattepligtens indtræden

Som udgangspunkt indtræder skattepligten ved stiftelsen. Ved erhvervsdrivende fonde gælder det dog, at skattepligten indtræder på det tidspunkt, hvor fonden bliver registreret hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Hvorvidt en fond har erhvervsindkomst i skattemæssig forstand, fastlægges uafhængigt af fondslovgivningen. Det er altså ikke kun erhvervsdrivende fonde, som kan have skattemæssigt erhvervsindkomst.

Den skattepligtige indkomst for fonde opgøres på baggrund af den nettoindkomst, der er optjent i det pågældende indkomstår. Som udgangspunkt følger indkomståret kalen-

deråret, jf. selskabslovens § 10; dog er der mulighed for at vælge et andet indkomstår. Første indkomstår kan maksimalt udgøre 18 måneder.

Der er stor forskel på, om en fond nystiftes, eller om fonden stiftes på baggrund af en eller flere allerede eksisterende institutioner. Stiftelse ved gave og arv henhører under nystiftelse, mens omdannelse og fusion falder uden for denne kategori. Ved omdannelse og fusion er der, som begreberne udtrykker, tale om, at der stiftes en fond ud fra institutioner, der eksisterede før fondsstiftelsestidspunktet.

3.1.2.2 Almenvælgørende og almennyttige formål

Fonde, der har et enten almenvælgørende eller almennyttigt formål, behandles mere lempeligt skatte- og afgiftsmæssigt end fonde, der ikke har sådanne formål. Dette er bestemt fra lovgivers side for at tilgodese de fonde, hvis formål er at uddele midler, der kommer samfundet til gode. Det er derfor væsentligt at foretage en afgrænsning af, hvilke formål der kan karakteriseres som enten almenvælgørende eller almennyttige. I afgørelsen heraf er der forskel på, hvilke kriterier der lægges til grund, alt efter, om der er tale om, at en fond modtager en formue, eller om fonden uddeler en formue, idet der er tale om anvendelse af forskellige lovbestemmelser.

Når en fysisk eller juridisk person forærer eller testerer en formue til en almennyttig eller almenvælgørende fond, skal de skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser opgøres efter bestemmelsen i BAL § 3. I tilfælde hvor en fond foretager uddelinger, hensættelser mv. til almenvælgørende eller almennyttige formål, skal bestemmelsen i FBL § 4 anvendes. I pågældende afsnit vil der blive fokuseret på almennyttig og almenvælgørende begrebet, i forbindelse med midler, der uddeles fra fonde, da midler, der tilføres en fond, er uddybet i afsnittet om stiftelse.

Begreberne *almennyttig* og *almenvælgørende* er centrale i relation til beskatning af fonde.

For, at en fond kan anses som *almennyttig*, skal det fremgå af fundatsen/vedtægterne, at den kommer *en større kreds til gode*, samt at *dens virke i samfundet kan karakteriseres som nyttigt* ud fra en *almindelig opfattelse i befolkningen*. Sådanne almennyttige formål kan være sociale, kunstneriske og andre kulturelle formål, miljømæssige, videnskabelige – herunder forskningsmæssige eller sygdomsbekæmpende – humanitære, undervisningsmæssige, religiøse eller nationale øjemed, idrætsforeninger og dyreværnsorganisationer.²⁵ Derimod vil organisationer, der varetager politiske, økonomiske eller erhvervmæssige interesser, ikke kunne anses som almennyttige.

For, at en fond kan anses som *almenvelgørende*, skal det også fremgå af fundatsen/vedtægterne, at den kommer en vis videre kreds til gode, og at kun personer, der er i økonomisk trang eller dog i relativt vanskelige økonomiske kår, må komme i betragtning, kan anses som almenvelgørende. *En vis videre kreds til gode* betyder endvidere, at midlerne anvendes til fordel for en kreds af personer, der ikke geografisk eller på anden måde er begrænset til et befolkningsunderlag på under 40.000.²⁶

En fond med følgende formulering i sin fundats vil blive karakteriseret som almenvelgørende og almennyttig:

”at virke til fremme af den medicinske forskning i Danmark. Der skal herved lægges særlig vægt på udforskningen af børnesygdomme, kræftforskningen og udforskningen af spastiske sygdomme, idet dog fonden altid bør støtte de områder inden for den medicinske forskning, som fondens bestyrelse finder særlig påtrængende eller vigtige.”

Formålet betragtes her mest som almennyttigt, da det kommer en større kreds til gode, idet den geografiske afgrænsning er hele Danmark. Fondens virke ”til fremme af den medicinske forskning” i samfundet kan karakteriseres som nyttigt ud fra en almindelig opfattelse i befolkningen, jf. b.la. ovenfor om ligningsvejledningens definition af almen-

²⁵ Ligningsvejledningen, Selskaber og aktionærer, 2011-1, S.H.21

²⁶ Lennart Lynge Andersen, *Fondsbeskatning*, s. 62-63

nyttig-begrebet. Samtidigt taler ordlyden ”særlig påtrængende” også for, at fonden kan betragtes som almenvelgørende.

Der udgives hvert år en fortegnelse over institutioner mv., der er godkendt efter LL § 8 A (LL) som almenvelgørende og almennyttige, senest i ligningsvejledningens almindelige del 2011-1 (bilag). Betingelser for at blive godkendt her danner tit grundlag for at vurdere, om en fonds formål kan betragtes som almenvelgørende og almennyttigt i praksis, selvom fonden ikke nødvendigvis kan godkendes efter LL § 8 A.

Uddelinger til sådanne institutioner vil uden videre være fradragsberettigede efter FBL § 4. SKAT har udstukket nærmere retningslinjer for godkendelse af foreninger, fonde, stiftelser, institutioner mv. efter LL § 8 A (fradrag for gaver) og LL § 12 stk. 3 (fradrag for løbende ydelser).²⁷ Retningslinjerne indeholder nogle grundlæggende betingelser for godkendte institutioner mv. Det skal fremgå af fundatsen, at midlerne kun kan anvendes til en videre kreds af personer, som er i økonomisk trang, eller til et formål, som opfattet som almennyttigt. Det skal desuden fremgå, at likvidationsprovenuet ved opløsning skal gå til en anden institution mv., som har et velgørende eller almennyttigt formål. Endvidere skal det fremgå, at fonden er hjemhørende i Danmark.

~~Andre~~~~En anden~~ betingelser for godkendelse er, at midlerne ikke anvendes til fordel for en gruppe personer, som er begrænset til en befolkningsgruppe på under 40.000, ~~at~~ ~~a~~Antallet af gavegivere overstiger 100 i gennemsnit om året over en 3-årig periode, ~~og at~~ ~~d~~. Den årlige bruttoindtægt eller formue overstiger 150.000 kr. Fonde skal derudover være omfattet af enten fondsloven eller af erhvervsfondsloven. De færreste fonde opfylder dog kravet om mere end 100 gavegivere, hvilket betyder, at der i mange fonde skal foretages en konkret bedømmelse af, om kriterierne for almenvelgørende/almennyttigt er opfyldt.

²⁷ TSS-cirkulæret nr. 2004-32 af 24. november 2004

Uddelinger til almenvelgørende formål omfatter både eksterne og interne uddelinger. Interne uddelinger kan f.eks. være forbedringsudgifter på en ejendom eller afdrag på lån, der er optaget til finansiering af en anskaffelse eller forbedring af ejendomme. Det er dog en betingelse, at der er tale om en almenvelgørende/almennyttig uddeling. Det skal derudover påses, at udgiften ikke allerede er fradraget eller afskrevet.²⁸

3.1.2.3 Skattepligtige indtægter

En fonds indtægter kan deles i to typer: Erhvervsmæssig indkomst og øvrig indkomst. Årsagen til, at indtægter opdeles i disse to typer er, at ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan der optages et særligt bundfradrag, som for fonde udgør 25.000 kr., jf. FBL § 3, stk. 2. Ved erhvervsmæssig indkomst gives der intet bundfradrag, da denne indtægt allerede er skattepligtig efter de almindelige regler. Der kan derimod foretages bundfradrag for den øvrige indkomst, altså efter udgifter til renter og administration m.v. er fradraget.

Erhvervsindkomsten opgøres efter de almindelige regler i selskabsskatteloven, men fondsbeskatningsloven har nogle hoved- og særbestemmelser som vil blive beskrevet i det efterfølgende.

Erhvervsindkomst omfatter alene indtægt ved erhvervsmæssig virksomhed og fortjeneste eller tab ved afhændelse af formuegoder, der har haft tilknytning til den erhvervsmæssige virksomhed.

Det er arten af virksomhedens aktiviteter, og ikke virksomhedens formål, der er afgørende for, om fonden er omfattet af skattepligten. Denne betragtning er en del af bemærkningerne til loven og stadfæstet ved en højesteretsdom.²⁹

²⁸ Tfs. 1987, nr. 11

²⁹ TFS1991.395.HR

Erhvervsmæssige indtægter er ofte kendetegnet ved, at der er en modydelse tilknyttet til indtægten.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har i en afgørelse slået fast, at en fond som udgangspunkt vil være erhvervsdrivende, hvis den fungerer som en holdingfond; altså har bestemmende indflydelse i selskabet. Dette gælder uanset datterselskabets erhvervsmæssige omsætning.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har dog i sin konklusion fastslået, at fondens erhvervsmæssige aktiver udgør en uvæsentlig del af fondens samlede formue, hvorfor fonden ikke skal registreres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.³⁰ En fond er dermed først erhvervsdrivende, når fondens erhvervsmæssige aktiver udgør en væsentlig del af fondens formue.

Indkomst erhvervet af selskaber, hvor en fond eller forening ejer mindst 75 % af selskabet, anses som indtjent af fonden eller foreningen. Indkomsten skal her ikke beskattes hos selskabet men i stedet hos fonden eller foreningen, jf. selskabsskattelovens § 3, stk. 4 (transparensreglen).

Udbytte fra et datterselskab til en fond eller forening er skattefrit, hvis fonden eller foreningens formål er almenvelgørende. Hvis fonden eller foreningen uddeler eller hensætter indkomsten efter FBL § 4 stk. 1 eller 4, har de fradragsret for et beløb, som svarer til den skattepligtige indtægt, som er i datterselskabet.

3.1.2.3.1 Renter og udbytter

Renter og udbytter udgør på indkomstsiden den mest betydningsfulde bestemmelse i fondsbeskatningsloven. Disse indtægter findes i alle fonde og foreninger, og i mange fonde og foreninger er der ikke andre indtægter. For opgørelse af renter gælder de almindelige regler i LL § 5, stk. 4, hvor erhvervsdrivende fonde og almindelige fonde og foreninger kan vælge at periodisere renterne, hvis de gør det med samtlige renteindtægter

³⁰ TFS1991.395.HR

og udgifter. Når de først har valgt at periodisere, kan de først ændre princip med tilladelse fra fondsmyndigheden. Ved udbytteindtægter gælder de samme regler som i selskabsskatteloven, jf. FBL § 10.

3.1.2.3.2 Gaver og donationer

Gaver/donationer udgør i mange fonde også en stor del af indtægtsgrundlaget, og mange er afhængige af modtagelsen af disse gaver/donationer. Fonde er som udgangspunkt kun skattepligtige af gaver/donationer, når disse er bestemt til uddeling, jf. FBL § 6.

Gaver/donationer og arv er ikke-erhvervmæssig indkomst. Bundfradraget foretages inden fradraget for uddelinger og hensættelser og kan højst udgøre et beløb svarende til den samlede indkomst og kan ikke fremføres til efterfølgende år. Dog kan den del af underskuddet, der svarer til den fradragsberettigede nettokurstab efter kursgevinstloven, fradrages i den skattepligtige indkomst i de efterfølgende år.

3.1.2.4 Fradragsberettigede udgifter

Opgørelsen af de fradragsberettigede udgifter følger de almindelige regler for selskaber i skattelovgivningen, jf. FBL § 3, stk. 1. Fonde kan derfor foretage fradrag for driftsomkostninger og skattemæssige afskrivninger af aktiver, der anvendes i den skattepligtige virksomhed.

Hovedreglen er i statsskattelovens § 6, stk. 1, litra a, at fradrag kan foretages for udgifter, som er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten. Fondsbeskatningsloven har dog nogle særbestemmelser, som vil blive nærmere beskrevet i det efterfølgende.

Fondsbeskatningsloven har tre typer af særlige fradrag, som ikke gælder for almindelige selskaber.

3.1.2.4.1 Uddelinger (uddelingsfradrag)

Den ene fradragsmulighed vedrører uddelinger, der tager hensyn til, at fonde ikke beskattes af indtægter, som benyttes til uddeling efter fondens formål. For uddelinger til almennyttige formål gives der fradrag i alle tilfælde, imens der kun gives fradrag for uddelinger til andre formål, hvis modtageren er skattepligtig her i landet, jf. FBL § 4.

Der gælder dog særlig praksis for uddelinger til udenlandske organisationer. Det er i almindelighed uden betydning for spørgsmålet om, hvorvidt et formål kan anses for almenvelgørende eller på anden måde almennyttigt, om det udøves her i landet eller i udlandet. Det er dog som hovedregel en betingelse, at administrationen af de midler, der kommer formålet til gode, finder sted her i landet.

Hvis beslutningen om, hvilke formål midler fra en fond eller forening omfattes af fondsbeskatningsloven skal tjene, ligger i en udenlandsk organisation, kan støtten i almindelighed ikke anses for ydet til et almenvelgørende eller almennyttigt formål. Er der tale om midler til en udenlandsk organisation, og hvor myndighederne i det pågældende land skønner, at organisationens midler forvaltes forsvarligt, kan det være uden betydning, at administrationen ligger i udlandet.³¹

I praksis vil dette betyde, at beslutningen om uddelinger skal foretages af bestyrelsen i Danmark, hvor fonden har hjemsted. Herudover bør fonden også sikre sig, at der er opfølgning på anvendelse af de uddelte midler hos de udenlandske organisationer. Dette kan ske ved at indhente årsregnskab eller en anden form for rapportering fra de udenlandske modtagere.

FBL § 4, stk. 3, 1. pkt. bestemmer en fonds fradragstidspunkt vedrørende engangsuddelingen. Uddelingen anses for foretaget, når der foreligger en retsgyldig forpligtelse for fonden til at præstere uddelingen, dvs. når modtageren får kendskab til uddelingen. Det-

³¹ Ligningsvejledningen, Selskaber og aktionærer, 2011-1, S.H.2.1.3

te gælder, uanset om udbetaling eller overgivelse af uddelingen først finder sted i det efterfølgende indkomstår. Fonden vil således kunne fradrage en uddeling på det tidspunkt, hvor der er afgivet bindende tilsagn om ydelsen, jf. TfS. 1987.566 DEP og TfS. 1990.240 LSR. Dette betyder også, at fonden skal give modtager besked om uddeling senest inden udgang af indkomståret, hvis fonden vil have fradrag for uddeling.

Ved uddelinger, der strækker sig over flere indkomstår (successive uddelinger), har fonden valgfrihed mellem at fratække uddelingerne på det tidspunkt, hvor fonden er retligt forpligtet til at foretage uddelingen eller på de tidspunkter, hvor de enkelte rater forfalder, jf. FBL § 4, stk. 3, 2. pkt. Det engang valgte fradragstidspunkt efter FBL § 4, stk. 3, 2. pkt. kan ikke ændres for den konkrete uddeling, jf. bestemmelsens 3. pkt. Fonden er dog ikke bundet til samme princip ved forskellige løbende uddelinger.

Der er som udgangspunkt ikke nogen bestemt rækkefølge, som gælder for fradrag for uddelinger, men der kan alligevel være en prioriteringsrækkefølge i praksis. Dette beskrives nærmere i afsnit 3.1.2.4.3.

Fradragsretten for uddelinger og hensættelser efter FBL § 4 kan kun udnyttes i det omfang, der foreligger en positiv indkomst, som er opgjort efter FBL § 3.³²

Fonden kan uddele nettokursgevinster, jf. afsnit 3.2.3.2.1.2.2. Fonden kan få fradrag for uddeling af nettokursgevinsten, uanset at denne først kan opgøres beløbsmæssigt efter indkomstårets udgang. Det er dog en betingelse, at fonden ved den foretagne uddeling må anses for endeligt at have forpligtet sig til uddeling.³³ Fonden anses for at have forpligtet sig til uddeling ved at give modtagere besked om uddeling, eller forpligtelsen står direkte i fondens fundats, jf. bl.a. SKM 2001.474.LSR.

³² Folketingstidende 1985/86, tillæg B, sp. 880 f)

³³ Ligningsvejledningen, Selskaber og aktionærer, 2011-1, S.H.13.4

Hvis en fond uddeler nettokursgevinster fra de bundne aktiver, som er opgjort efter KGL og ABL, skal beslutningen om at anvende aktiverne til uddeling være truffet inden seks måneder efter det forudgående regnskabsårs afslutning.³⁴ Beslutningen om uddeling af de bundne aktiver skal fremgå tydeligt og gerne i et bestyrelsesmødereferat m.v. Bestyrelsens godkendelse af regnskabet, hvori der er sket overførsel fra de bundne til de disponible midler, anses ikke for at være en endelig beslutning i forbindelse med uddeling af de bundne midler.

3.1.2.4.2 Konsolidering af fondskapitalen (konsolideringsfradrag)

Den anden fradragmulighed vedrører hensættelse til skattefri konsolidering af fondskapitalen, jf. FBL § 5. Dette fradrag er først og fremmest et incitament til at uddele til almennyttige/almengørende formål. Fradraget kan maksimalt udgøre 25 % af de foretagne uddelinger til disse formål og kan ikke medføre, at den samlede indkomst bliver negativ, jf. afsnit 3.1.2.4.4.

Ved beregning af konsolideringsfradrag skal der ikke medtages hensættelser til almenvælgørende / almennyttige formål iht. FBL § 4, stk. 4. Det gøres derimod i det år, hvori de hensatte beløb uddeles.³⁵

3.1.2.4.3 Hensættelser til senere uddeling (hensættelsesfradrag) og efterbeskatning heraf

Den tredje fradragmulighed vedrører hensættelser til senere uddeling, jf. FBL § 4, stk. 4. Ved almennyttige/almengørende formål - og kun i disse tilfælde - er der mulighed for at foretage uddelinger over en periode, da henlæggelser til senere uddeling til disse formål er fradragsberettiget. Uddelingen skal dog normalt udbetales inden for en frist på 5 år, og er dette ikke sket, skal der foretages en omregning af den skattepligtige indkomst i det 5. år. Dette gøres ved at selvangive henlæggelsesbeløbet til den skattepligtige indkomst med tillæg på 5 % for hvert år, der har været hensat, jf. § 4, stk. 5 og 6

³⁴ SKM.2002.580.LSR

³⁵ Lennart Lynge Andersen, *Fondsbeskatning*, s. 86.

Fondens beslutning om hensættelser til senere uddeling skal foretages inden selvangivelsesfristen, dvs. den 30. juni, hvis fonden bruger kalenderåret som regnskabsår, jf. bekendtgørelse om fondsbeskatning § 1, stk. 1.³⁶

Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om regnskabsmæssige krav til hensættelsen, herunder at hvert års hensættelse indskydes på en konto for sig og udskilles effektivt fra fondens eller foreningens øvrige midler. I praksis skal fondene kun selvangive hensættelserne, og der er dermed ikke nogen regnskabsmæssige krav, jf. BKG nr. 900 af 22. september 2005, § 1, stk. 1.

På grund af prioriteringsreglen samt manglende vejledning og lovregulering har der i årenes løb været en del diskussion i praksis for, hvordan hensættelserne skal anvendes og efterbeskattes.

SKM 2008.396.LSR har fastlagt en praksis vedrørende den obligatoriske prioriteringsregel for uddelinger, således at tidligere foretagne hensættelser skal anses for benyttet i deres helhed, inden der kan opnås fradrag for nye uddelinger.

Inden SKM 2008.396.LSR trådte i kraft, har det været opfattelsen, at hensættelser til senere uddelinger blot skulle anvendes inden for 5 år. En fond kunne derfor lade være med at anvende hensættelser fra tidligere år i de år, hvor uddelingerne og konsolideringsfradrag var nok til at udligne fondenes skattepligtige indkomst. Desuden kunne fonde opdele sine hensættelser i en skattepligtig og ikke skattepligtig del efter denne brøk:

$$\frac{\text{Hensættelser}}{(\text{Uddelinger} + \text{Konsolidering} + \text{Hensættelser})} \times (\text{Skattefrie indtægter} + \text{Skattefrit bundfradrag})$$

³⁶ BKG nr. 900 af 22. september 2005

Brøken er baseret på den måde, som FBL § 4, stk. 6 fortolkes vedrørende de skattefri udbytter og bundfradraget, som ikke skal efterbeskattes og at disse skal fordele sig forholdsmæssigt på uddelinger, konsolidering og hensættelser, jf. SKM2001.621.LSR.

Herefter kunne fonde tillade sig at kun uddele den skattepligtige del af hensættelserne og hoppe til de næste skattepligtige hensættelser i rækken, uden at den skattefri del af de tidligere hensættelser var forældet. Dette kan bedst illustreret med følgende eksempel:

År 1:

Fondens skattepligtige indkomst før bundfradrag:	125.000
Bundfradrag:	<u>-25.000</u>
Fondens skattepligtige indkomst før fradrag i alt:	<u><u>100.000</u></u>

Fondens uddelinger til almenvælgørende / almennyttige formål:	-40.000
Konsolideringsfradrag:	-10.000
Hensættelser til senere uddelinger:	-75.000
Bundfradrag:	<u>25.000</u>
Fondens fradrag i alt:	<u><u>-100.000</u></u>

Fondens skattepligtige indkomst i alt:	<u><u>0</u></u>
--	-----------------

Fondens hensættelser blev opdelt efter ovennævnte brøk, således:

$$\text{År 1s skattefri del af hensættelserne} = 75.000 / (40.000 + 10.000 + 75.000) * 25.000 = 15.000$$

$$\text{År 1s skattepligtige del af hensættelserne} = 75.000 - 15.000 = 60.000.$$

År 2:

Fondens skattepligtige indkomst før bundfradrag:	200.000
Bundfradrag:	<u>-25.000</u>
Fondens skattepligtige indkomst før fradrag i alt:	<u>175.000</u>

Fondens uddelinger til almenvelgørende / almennyttige formål:	-140.000
Konsolideringsfradrag:	-35.000
Anvendt af hensættelser fra år 1:	60.000
Hensættelser til senere uddelinger:	-85.000
Bundfradrag:	<u>25.000</u>
Fondens skattepligtige indkomst før fradrag i alt:	<u>-175.000</u>

Der medregnes kun de uddelinger, som ikke var baseret på hensættelser fra år 1, i den nævnte brøk, derfor er fondens uddelinger i år 2 lig med: $140.000 - 60.000 = 80.000$.

$$\text{År 2s skattefrie del af hensættelser} = 85.000 / (80.000 + 35.000 + 85.000) * 25.000 = 10.625$$

$$\text{År 2s skattepligtige del af hensættelser} = 85.000 - 10.625 = 74.375$$

I år 3 ville det fortsætte således, at fonden skulle uddele 74.375 kr. af hensættelser fra år 2. Dvs., at den skattefrie del af hensættelserne i år 1 og 2 på hhv. 20.000 kr. og 10.625 kr. slet ikke skulle anvendes.

Som nævnt har SKM2008.396.LSR sat et punktum for den tidligere opfattelse, da der blev lagt vægt på selve lovens ordlyd, at *"hensættelser skal anvendes i sin helhed"*. Dommen har også gjort klart, at brøken i SKM.2001.621.LSR kun gælder i en efterbeskatningssituation, hvor hensættelserne ikke overholder anvendelsesfristen.

Dommen vurderes at være logisk i overensstemmelse med loven og afgrænser samtidig fondenes spekulationsmuligheder væsentligt, hvilket betyder, at der kan stilles større krav til fondenes uddelinger og hensættelser.

Effekten af SKM2008.396.LSR vil medføre, at fonden i ovenstående eksempel skulle anvende hele sin hensættelse fra år 1 på 75.000 kr., før der kunne opnås fradrag for uddeleliger og konsolidering i år 2. Dette betyder, at fonden skulle hensætte i alt 100.000 kr. i år 2 for at udligne sin skattepligtige indkomst (skattefri andel af hensættelser fra år 1 + hensættelser fra år 2 = 15.000 + 85.000).

På den anden side vurderes SKM.2001.621.LSR og SKM.2008.396.LSR at ”diskriminere” fondenes fradragmulighed vedrørende de skattefri udbytter og brundfradraget. Dette skyldes, at fonde ikke får fradraget for de skattefri udbytter og brundfradraget ved at uddele løbende men først får fradraget i en efterbeskatningssituation i henhold til den nævnte brøk.

Det ser ud som om, at fonde, som er flittige til at uddele, bliver ”*straffet*” skattemæssigt i forhold de fonde, som ikke er lige så gode til at uddele. Dette kan få nogen til at spekulere ved at lade fondene blive efterbeskattet, i stedet for at uddele, for at opnå den nævnte skattemæssige fordel herved.

SKM2001.621.LSR vurderes at være mest aktuel for de erhvervsdrivende fonde, som stadigvæk har mulighed for at få skattefri udbytter i væsentlig omfang, der kan give anledning til yderligere spekulation i efterbeskatning af hensættelser. Derimod vurderes dommen ikke at kunne tilføre de ikke erhvervsdrivende fonde nogen større fordele, da de ikke længere får skattefri udbytter, og bundfradraget på 25.000 kr. kun medfører en meget ringe andel af de skattefri hensættelser.

Familiefonde uden almenvelgørende og almennyttige formål har ikke mulighed for at hensætte til senere uddeling og til konsolidering af fondskapitalen, da de ikke anses for værende almennyttige/almenvælgørende fonde, og derfor kun kan fradrage faktiske uddeleliger til modtagere, som er skattepligtige her i landet.

3.1.2.4.4 Bundfradrag og prioriteringsreglen

Bundfradraget blev fastsat i forbindelse med indførelsen af fondsbeskatningsloven og er, modsat størstedelen af de skattemæssige beløbsgrænser, ikke blevet pristalsreguleret. Beløbet har været uændret i 20 år og har derfor ikke den samme værdi som dengang, den blev introduceret.

Selvom fonde ikke deler ud, får de alligevel bundfradraget, således at der kan trækkes 25.000 kr. fra i deres skattepligtige indkomst. Dette kan have betydning for f.eks. en familiefond, hvor der ikke er skattemæssigt fradrag for uddelinger til udenlandske personer. Det kan illustreres med følgende eksempel:

Fondens skattepligtige indkomst før bundfradrag:	100.000
Bundfradrag:	<u>-25.000</u>
Fondens skattepligtige indkomst i alt:	<u>75.000</u>

Da fonden ikke har skattemæssigt fradrag for uddelinger til udenlandske personer, skal fonden betale skat af den skattepligtige indkomst, dvs. 25 % af 75.000 kr., svarende til 18.750 kr. Fondens kan herefter uddele de resterende 56.250 kr. til de vedtægtsmæssige formål, altså til de udenlandske modtagere.

Værdien af fradrag for uddelinger og hensættelser begrænses i nogen grad af den såkaldte prioriteringsregel, jf. FBL § 6. Bundfradraget og skattefri udbytter anses for anvendt til uddelinger og hensættelser, før andre skattepligtige indtægter anses for anvendt hertil. De foretagne fradrag for uddelinger og hensættelser skal derfor reduceres med summen af bundfradraget og skattefri udbytter.

Det kan illustreres med følgende eksempel:

Fondens skattepligtige indkomst før bundfradrag:	125.000
Skattefri udbytter:	-25.000
Bundfradrag:	<u>-25.000</u>
Fondens skattepligtige indkomst før fradrag i alt:	<u>75.000</u>

Fondens uddelinger (almenvelgørende / almennyttige eller vedtægtsmæssige formål, hvor modtager er skattepligtig til

Danmark:	-125.000*
Skattefri udbytter:	25.000
Bundfradrag:	<u>25.000</u>
Fondens fradrag i alt:	<u>-75.000</u>

Fondens skattepligtige indkomst i alt: 0

I dette tilfælde, hvor fonden har skattemæssigt fradrag for uddelinger, bliver fondens uddelingsfradrag begrænset med bundfradraget og de skattefri udbytter, således at fonden kun opnår 75.000 kr. i fradrag, selvom fonden har uddelt 125.000 kr.

* Hvis der er tale om uddelinger til almenvelgørende / almennyttige formål kan fonden fratække et yderligere konsolideringsfradrag på 25 % af årets uddelinger, dvs. 31.250 kr. (25 % af 125.000 kr.). Men da fondens skattepligtige indkomst i det nævnte eksempel allerede er på 0 kr., kan fonden i dette tilfælde ikke udnytte konsolideringsfradraget. Ellers ville fondens skattepligtige indkomst være - 31.250 kr.

Det vil derfor være bedst for fonden, hvis der kun uddeles 100.000 kr., således at fonden udnytter sit konsolideringsfradrag maksimalt, jf. nedenstående eksempel:

Fondens skattepligtige indkomst før bundfradrag:	125.000
Skattefri udbytter:	-25.000
Bundfradrag:	<u>-25.000</u>
Fondens skattepligtige indkomst før fradrag i alt:	<u>75.000</u>
Fondens uddelinger (almenvælgørende / almennyttige):	-100.000
Konsolideringsfradrag, 25 % af 100.000 kr.	-25.000
Skattefri udbytter:	25.000
Bundfradrag:	<u>25.000</u>
Fondens fradrag i alt:	<u>-75.000</u>
Fondens skattepligtige indkomst i alt:	<u>0</u>

I dette tilfælde kan fonden både udnytte konsolideringsfradraget og ”spare” på likviditeten, svarende til 25.000 kr.

Formålet med begrænsningen var efter forarbejdningerne til loven at sikre, at der ikke, ud over konsolideringsfradraget på 25 %, foretages konsolidering af de skattefri indtægter. Derudover kan de fradragsberettigede dispositioner kun foretages på grundlag af de skattepligtige indtægter. Reglen gælder dog ikke for andre skattepligtige indtægter, såsom f.eks. skattefri kursgevinster og aktieavancer. Prioritetsreglen betyder ganske væsentlige begrænsninger i værdien af bundfradraget og påvirker betydningen af de skattefri udbytter.³⁷

3.1.2.4.5 Fremført underskud

Ifølge TfS 2002.nr.71 LSR skulle underskuddet fratrækkes i en fonds skattepligtige indkomst opgjort efter fradrag for uddelinger og hensættelser foretaget i medfør af § 4, dvs.

³⁷ Lenart Lynge Andersen, Fondsbeskatning s. 90-91

alm. uddelinger og hensættelser til senere uddelinger. Det er vores opfattelse, at underskuddet vedrørende KGL og ABL skal fratrækkes efter fradrag for uddelinger og hensættelser efter § 4 (til senere uddelinger) og § 5 (konsolidering), da der ikke er regler eller domme, som siger det modsatte. Dette skyldes også, at konsolideringsfradraget er tilknyttet uddelingerne, da det udgør en procentdel af selve uddelingerne.

Desuden er det vores opfattelse, at hensættelser fra tidligere år stadigvæk skal anvendes til at udligne fondens uddelinger, selvom fondens skattepligtige indkomst før fradrag er negativ.

Man kan ikke uddele eller hensætte sig til et fremførselsberettiget underskud, jf. FBL § 3, stk. 1. Det er heller ikke hele den negative skattepligtige indkomst før fradrag, som fonden kan fremføre som underskud, da bundfradraget ikke kan fremføres.³⁸

3.1.2.4.6 Vores sammensætning af prioriteringsregel i forskellige situationer:

På baggrund af ovennævnte afsnit mener vi, at der gælder følgende rækkefølge vedrørende prioriteringsreglen:

I: Vedr. uddelinger (som gør, at fradrag bliver mindre):

1. Skattefri indtægter og bundfradrag skal anvendes først, jf. FBL § 6
2. Hensættelser fra tidligere år skal anvendes før fradrag for nye uddelinger, jf. SKM 2008.396.LSR.

II: Vedr. fradrag

1. Uddelinger, jf. FBL § 4 stk. 1. (uddelinger til almenvelgørende eller almennyttige formål) og stk. 2 (uddelinger til vedtægtsmæssige formål)
2. FBL § 3, stk. 3 ”hensættelser efter FBL § 4, stk. 4 (til senere uddelinger)... og § 5, stk. 1 (konsolidering).. sidestilles med uddelinger..”. Dvs. at loven ikke gør for-

³⁸ Ligningsvejledningen, Selskaber og aktionærer, 2011-1, S.H.19

skel på disse to typer af fradrag. Det er dog vores vurdering, at fonde helst vil udnytte konsolideringsfradraget før hensættelser til senere uddelinger, derfor:

3. Konsolideringsfradrag, som altid knytter sig til uddelinger efter FBL § 4, stk. 1, jf. FBL § 5.
4. Hensættelser til senere uddelinger, jf. FBL § 4, stk. 4.
5. Fremført underskud fra tidligere år, jf. TfS 2002.nr.71 LSR. Det er vores opfattelse, at fonde vil være interesseret i at anvende fremført underskud fra tidligere år, før der hensættes til senere uddelinger, derfor bør dette punkt være 4 i stedet for.

III: Vedr. fremført underskud

Kurstab, som er opgjort efter KGL og ABL, kan altid fremføres, hvis fonde har negativ skattepligtig indkomst, jf. FBL § 3, stk. 2.

3.2 Skattereforens virkning

3.2.1 Generelt om beskatning af værdipapirer

I henhold til FBL § 10 er fonde skattepligtige af kapitalgevinster efter de gældende regler i SEL § 13, stk. 1, nr. 2. Det ville sige, at fondene fulgte beskatningsprincippet efter reglerne i bl.a. aktieavancebeskatningsloven og kursgevinstloven.

Hvis fonden drev næring med omsætning mv. af samme type som det afhændede aktiv, eller aktivet direkte havde tilknytning til den erhvervmæssige virksomhed, skulle fonden henhøre kapitalgevinster til de erhvervmæssige indkomster.³⁹ Med andre ord betød det, at hvis fonden ikke udøvede næring, kunne der foretages bundfradrag efter FBL § 3, stk. 2.

3.2.1.1 Generelle begreber

For at få et fuldstændigt overblik over de ændringer, som skattereformen har medført på beskatningsområde af værdipapirer, finder vi det nødvendigt at redegøre for, hvordan reglerne var før og efter skattereformen.

³⁹ Jan Pedersen m.fl., Skatteretten 2, 5. udgave/1. oplag 2009 s. 668.

Inden vi går i gang med en redegørelse af skattereglerne, vil vi opliste nogle af de hovedbegreber inden for skatteretten, som hyppigt vil blive nævnt i de kommende afsnit.

Anskaffelsestidspunkt:

First ind - first out (FIFO): anvendes ved afståelse af aktier i et selskab med samme rettigheder, hvor aktierne blev anskaffet på forskellige tidspunkter.

Fondsaktier, tegningsretter og aktieretter: anses for anskaffet på tidspunktet for de moderaktier, de var tildelt på baggrund af.

Nettofortjeneste:

Kapitalgevinst og -tab opgøres som den konstaterede nettofortjeneste, hvor omkostninger ved køb tillægges anskaffelsessum, mens omkostninger ved salg fradrages i salgssummen.⁴⁰

F.eks.

Købspris: 1.000

Handelsomkostning ved køb: 50

Anskaffelsessum i alt: 1.050

Salgspris: 1.100

Handelsomkostning ved salg: 50

Salgspris i alt: 1.050

Nettofortjeneste: Salgspris i alt – Anskaffelsessum i alt = 1.050.-1.050.= 0

⁴⁰ Jan Pedersen m.fl., Skatteretten 1, 5. udgave/1.oplag 2009, s. 578.

Opgørelsesmetoder:

Der findes to metoder til at opgøre kapitalgevinst og -tab, hvor den ene er *aktie for aktie-metoden* og den anden er *gennemsnitsmetoden*.

Aktie for aktie-metoden: Dette princip gælder kun aktieretter og tegningsretter til børs-noterede aktier, jf. ABL § 24, stk. 2.

Gennemsnitsmetoden: Der beregnes en gennemsnitlig anskaffelsessum for alle anskaffede værdipapirer, jf. ABL § 24, stk. 1 og KGL § 26, stk. 2 og 3.

Beskatningsprincip:

Der findes to beskatningsprincipper, som vedrører både beskatning efter ABL og KGL:

Realisationsprincippet: går ud på, at der kun sker beskatning ved salg. Kapitalgevinster/tab beregnes som forskel mellem salgssum og anskaffelsessum.

Lagerprincippet går ud på, at der sker beskatning af urealiserede gevinster eller tab på ens beholdning af værdipapirer. Kapitalgevinster/tab beregnes som forskellen mellem beholdningsværdi ved indkomstårets slutning og beholdningsværdi ved indkomstårets begyndelse. For værdipapirer, som er anskaffet i årets løb, anvendes der anskaffelsessum i stedet for beholdningsværdi ved indkomstårets begyndelse. For værdipapirer, som er solgt i årets løb, anvendes der salgssum i stedet for beholdningsværdi ved indkomstårets slutning.

Det er nemmere at illustrere principperne med et eksempel med udgangspunkt i følgende oplysninger:

	Primo			Tilgang		Afgang		Ultimo			Realisationsbeskatning			Lagerbeskatning		
	Anskaffelsessum	Stk.	Kursværdi primo	Tilgang stk	Anskaffelsessum	Salgssum	Stk.	Anskaffelsessum	Stk.	Kursværdi ultimo	Anskaffelsessum	Salgssum	Til beskatning	Urealiseret beskatning	Realiseret beskatning	Samlet beskatning
Værdipapir	1.050	200	1.050	100	500	600	50	1.540	250	3.000	258	600	342	1.708	342	2.050

Tabel 3: Eksempel på beskatning efter realisationsprincippet og lagerprincippet (opstillet i kr.) ⁴¹

Der beregnes en gennemsnitlig anskaffelsessum for primobeholdningen på 200 stk. og tilgang på 100 stk. for at finde en anskaffelsespris for de 50 stk., som blev solgt ved den gennemsnitlige metode.

Ved realisationsprincippet vil der kun ske beskatning af forskellen mellem salgssum og anskaffelsessum for de 50 stk., som blev solgt i løbet af året. Ved en gennemsnitlig anskaffelsessum vil der ske beskatning af en gevinst på: $600 - (1.050 + 500) / (200 + 100) * 50 = 342$.

Ved lagerprincippet vil der ske beskatning af både den realiserede gevinst ved salg samt ændringer mellem primo- og ultimoværdi. Derfor vil regnestykket se sådan ud: $3.000 + 600 - 500 - 1.050 = 2.050$. Heraf udgør de 342 realiseret gevinst fra salg og de 1.708 urealiseret gevinst. Den realiserede avance til beskatning efter lagerprincippet er den samme som ved realisationsprincippet. Dette skyldes, at anskaffelsessum og kursværdi primo er ens, og avancen bliver dermed den samme ved de to principper. Den realiserede avance efter lagerprincippet udregnes som forskellen mellem salgsprisen og andelen af kursværdien primo.

⁴¹ Kilde: egen tilvirkning

3.2.2 Hvordan var reglerne før skattereformen (beskatning af aktier, obligationer, udbytter, investeringsforeninger)?

I de efterfølgende afsnit vil der kort blive redegjort for de gældende regler vedrørende beskatning af kapitalgevinster og -tab, som stammer fra aktier, obligationer, udbytter og investeringsforeninger mv. frem til ultimo indkomståret 2009.

De nævnte love i de kommende afsnit er:

Fondsbeskatningsloven (LBKG nr. 1192 af 11.oktober 2007, som senest er ændret ved lov nr. 1534 af 19. december 2007)

ABL (LBKG nr. 1274 af 31.oktober 2007, som senest er ændret ved lov nr. 906 af 12. september 2008)

KGL (LBKG nr. 140 af 5.februar 2008, som senest er ændret ved lov nr. 906 af 12. september 2008)

SEL (LBKG nr. 1037 af 24. august 2007, som senest er ændret ved lov nr. 1003 af 10. oktober 2008)

3.2.2.1 Aktier og aktiebaserede investeringsforeninger

Efter FBL § 10 finder reglerne i SEL § 13, stk. 1. nr. 2, og stk. 3-7 tilsvarende anvendelse på de fonde, der er omfattet af fondsbeskatningsloven.

Aktieavancebeskatningsloven indeholder udtømmende regler for beskatning af kapitalgevinst og -tab ved afståelse af aktier, anparters, andelsbeviser og lignede værdipapirer samt visse rettigheder i tilknytning hertil, herunder investeringsforeninger.

3.2.2.1.1 Aktieavancer

Her skulle realisationsprincippet som hovedregel anvendes vedrørende aktier og aktiebaserede investeringsforeninger. Ejertiden på aktier og aktiebaserede investeringsforeninger bestemte, om der skulle ske beskatning. Der blev skelnet mellem aktier ejet over og under 3 år.

Aktier m.v. ejet under 3 år:

Gevinster er skattepligtige og tab er fradragsberettigede, dog kun i de omfang, tabet overstiger summen af det modtagne udbytte af de pågældende aktier, som fonden i ejer-tiden har været fritaget for at medregne til sin skattepligtige indkomst, jf. ABL § 8. Tabet er kildeartsbegrænset, dvs. det kun kunne modregnes i realiserede gevinster fra aktier og aktiebaserede investeringsforeninger, som var ejet under 3 år. Tabet kunne dog fremføres ubegrænset fra og med indkomstsåret 2002.

Aktier m.v. ejet over 3 år:

Gevinster er skattefri og tab er ikke fradragsberettigede, jf. ABL § 9.

Fondsaktier og aktieretter:

Hvis fondsaktier og aktieretter er tegnet til favørkurs (mindre end dagskurs på handelstidspunktet) anses disse for erhvervet på samme tidspunkt som moderaktien. Til gengæld anses aktierne for anskaffet på tegningstidspunktet, hvis aktierne er tegnet på baggrund af aktieretterne til en kurs, som er lig med eller højere end dagskurs på handelstidspunktet.

Næringsaktier:

For disse aktier skulle gevinst og tab medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst uanset ejertid, jf. ABL § 17.

Desuden kunne man vælge lagerprincippet i stedet for realisationsprincippet vedrørende næringsaktier.

3.2.2.1.2 Udbytter

Der blev sondret mellem datterselskabsaktier, næringsaktier, egne aktier og andre aktier (som ikke tilhører nogen af de første tre typer), når det gjaldt beskatning af udbytter.

Datterselskabsaktier og koncernselskabsaktier:

Hvis der var tale om udbytte fra et datterselskab, var det skattefrit for fonden. For at kunne betragte sig som et moderselskab skulle en fond eje mindst 10 % (2009 - niveau) af det udloddende selskab, og ejerskabet bestod i en sammenhængende periode på mindst et år, samt at udbyttet udloddedes i denne periode, jf. SEL § 2, stk. 1, litra c og § 13, stk. 1, nr. 2. Det betød, at fonden opnåede skattefrihed ved at beholde aktierne i mindst 12 måneder fra erhvervelsen, lige meget hvornår udbyttet udloddedes.

Koncernselskabsaktier ville som hovedregel falde ind under datterselskabsaktier, da koncernselskaber kontrolleres af samme moderselskab. Der forelå ”kontrol” fra moderselskabet, hvis det besad mere end 50 % af stemmerne.

Næringsaktier:

Udbytte af næringsaktier skulle medregnes fuldt ud, dvs. 100 %.

Andre aktier:

Hvis der ikke var tale om datterselskabsudbytte, da fonden ejede mindre end 10 % af det udloddende selskab (2009-niveau), skulle fonden kun medregne 66 % af det modtagne udbytte i den skattepligtige indkomst, jf. SEL § 31, stk. 3.

Med en aktuel skat på 25 % betød det, at fonden faktisk kun skulle betale 17 % i skat af udbytteindkomsten.

Fondes skattefri udbytter var dog omfattet af prioriteringsreglen, som begrænsede fondens fradrag for uddelinger og hensættelser, jf. afsnit 3.1.2.4.4. Dette betød, at fonden i virkeligheden ikke fik nogen fordel ved den lempelige udbytteskatteregel. Dette var dog under forudsætning af, at de uddelte.

3.2.2.1.3 Investeringsforeninger

Investeringsforeningsbeviser og aktier fra investeringselskaber:

Gevinst og tab skulle opgøres efter lagerprincippet, jf. ABL § 23, stk.5. Gevinst og tab skulle først medregnes i investors skattepligtige indkomst dagen efter udgangen af investeringselskabets indkomstår. Det ville sige, når man i foråret 2010 lavede sin opgørelse over indkomståret 2009, var det altså værdiændringerne fra år 2008, der skulle anvendes.

Hvis aktierne eller investeringsforeningsbeviserne ikke var udstedt af et investeringselskab, der var omfattet af ABL § 19, skulle gevinst eller tab derimod opgøres efter realisationsprincippet, jf. bindende svar fra Skatterådet (SKM2008.964.SR og SKM2008.965.SR).

Udloddende investeringsbeviser:

Der sondres mellem udloddende investeringsforeninger, som er aktiebaserede og ikke aktiebaserede.

Investeringsbeviser i udloddende aktiebaserede investeringsforeninger,

Gevinst og tab skulle beskattes efter realisationsprincippet, jf. ABL § 21 stk. 1.

Udloddende aktiebaserede investeringsforeninger kunne vælge, at gevinst og tab skulle opgøres efter de regler i ABL, der gjaldt for almindelige aktier, jf. ABL § 21 stk. 2.

På SKATs hjemmeside findes en liste over årets skattemæssige klassifikation og afkast fra investeringsforeninger.⁴²

Investeringsbeviser i udloddende investeringsforeninger, der ikke er aktiebaserede

Gevinst og tab skulle beskattes efter realisationsprincippet, jf. ABL § 22 stk. 1.

Selskaber, foreninger og fonde m.v. kunne fradrage tab ved afståelse af de i ABL § 22 omhandlede investeringsbeviser, når de udelukkende investerede i fordringer omfattet af kursgevinstloven, jf. ABL § 22 stk. 2.

⁴² www.skat.dk - Rådgivning - Juridiske vejledninger.

Investeringsbeviser i andre akkumulerende investeringsforeninger

Gevinster og tab på disse investeringsbeviser, jf. SEL § 1, stk. 1, nr. 5 a, skulle medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst efter samme regler som almindelige aktier, jf. ABL § 20.

3.2.2.2 Obligationer og obligationsbaserede investeringsforeninger

Kursgevinstloven indeholder regler for beskatning af kapitalgevinst og -tab ved afståelse eller indfrielse af pengefordringer. herunder obligationer, pantebreve, gældsbreve, gæld, terminskontrakter, aftaler om købs- og salgsretter m.v. Her vil vi kun fokusere på de almindelige obligationer.

Hovedreglen var realisationsprincippet, hvor kun de realiserede kapitalgevinster og -tab skulle beskattes, jf. KGL § 25, stk. 1.

Lagerprincippet kunne vælges på børsnoterede obligationer samt ikke-noterede obligationer som følge af valutakursændringer, jf. KGL § 25, stk. 2. Valget skulle foretages samlet for både børsnoterede og ikke-børsnoterede obligationer, og det kunne kun ændres efter tilladelse fra told- og skatteforvaltningen.

Vedrørende investeringsforeningsbeviser fra udloddende foreninger henvises der til afsnit 3.2.2.1.3.

3.2.2.3 Delkonklusion

Vi har i nedenstående tabel opsamlet hovedreglerne vedrørende beskatning af værdipapirerne frem til ultimo indkomståret 2009.

Oversigt - beskatning af fondes kapitalgevinster og tab frem til den 31. december 2009				
	Renter	Udbytter	Aktier og aktiebaserede investeringsforeninger	Obligationer og obligationsbaserede investeringsforeninger
1. Hovedregel	Skattepligt	Kommer an på kategorien af aktien.	Realisationsprincip, jf. dog 2.	Realisationsprincip: Gevinst - skattepligtig Tab - fradrages i den skattepligtige indkomst.
2. Kategori af aktier				
Fondsaktier		Kommer an på, om det er datterselskabsaktier eller porteføljeaktier	Anskaffelsestidspunkt = moderakties anskaffelsestidspunkt	
Aktieretter	Anskaffet til favørkurs	Kommer an på, om det er datterselskabsaktier eller porteføljeaktier	Anskaffelsestidspunkt = moderakties anskaffelsestidspunkt	

	Anskaffet til dagskurs eller højere kurs	Kommer an på, om det er datterselskabsaktier eller porteføljeaktier	Anskaffelsestidspunkt = tegningstidspunkt
Datterselskabsaktier med ejertid på mindst 12 måneder		Skattefrihed	Skattefrihed
Porteføljeaktier	Ejes over 3 år	Skattepligt 66 %	Gevinst: skattefri Tab: ingen fradrag Gennemsnitlig metode
	Ejes under 3 år	Skattepligt 66 %	Gevinst - skattepligtig Tab - modregnes i avance på aktier ejet under 3 år. Gennemsnitlig metode

Tabel 4: Beskatning af fondes kapitalgevinster og tab frem til ultimo indkomståret 2009⁴³

Med de daværende skatteregler havde fonde en stor fleksibilitet i deres skatteplanlægning, da der som hovedregel først skulle ske beskatning i forbindelse med salg eller udtrækning af værdipapirerne. Desuden var reglerne meget lempelige med 3-årsreglen vedrørende aktier, hvor aktierne var skattefri efter 3 års ejertid.

⁴³ Kilde: egen tilvirkning

Til gengæld var reglerne meget uensartede vedrørende beskatning af aktieavancer og udbytter.

3.2.3 Skattereformen 2009

Skattereformen 2009 har medført markante ændringer ved beskatning af fondes værdipapirer, herunder udbytter, kapitalgevinster og -tab m.v.

I de følgende afsnit vil vi se nærmere på de bagvedliggende tanker og motiver, som førte til de markante ændringer i skattereformen 2009 samt give et kort overblik over de gældende regler som følge af skattereformen 2009.

De nævnte love i de kommende afsnit er:

Fondsbeskatningsloven (LBKG nr. 1248 af 2. november 2010)

ABL (LBKG nr. 171 af 6. marts 2009, som senest ændret ved lov nr. 1388 af 21. december 2009)

KGL (LBKG nr. 1002 af 26. oktober 2009)

SEL (LBKG nr. 1011 af 26. oktober 2009, som senest ændret ved lov nr. 1273 af 16. december 2009)

3.2.3.1 Baggrund for skattereformen 2009

Den nuværende regering havde længe overvejet en skattereform, som kan spores helt tilbage fra regeringsgrundlaget ”*Mulighedernes samfund*” i november 2007 med følgende ordlyd:

”Tiden er kommet til at gennemføre en reform af skattesystemet. En skattereform skal gøre det mere attraktivt at yde en ekstra indsats. Sigtet er en markant sænkning af skatten på arbejdsindkomst, som skal stimulere arbejde og virkelyst. Reformen skal samtidig

*understøtte regeringens ambitioner på klima- og energiområdet, være fordelingsmæssigt afbalanceret og økonomisk holdbar.*⁴⁴

Herefter nedsatte regeringen en skattekommission, der skulle udarbejde modeller til en samlet reform af det danske skattesystem. Skattekommissionens forslag til skattereforment ”*Lavere skat på arbejde*” udkom i februar 2009, som senere dannede baggrund for de gennemførte ændringer i forbindelse med skattereformen 2009.

Skattekommissionen havde i sin rapport konkluderet, at skattereformen var en nødvendighed på grund af de mange udfordringer, som Danmark stod over for. De centrale udfordringer, som skattekommissionen nævnte, var:

1. *Faldende arbejdsstyrke og arbejdstid sætter grænser for økonomisk vækst og velstand.*
2. *Befolkningsudviklingen presser de offentlige finanser fra både indtægts- og udgiftssiden.*
3. *Skærpede krav til befolkningens kompetencer.*
4. *Stigende globalisering øger konkurrencen om kapital og arbejdskraft.*
5. *Ambitiøse mål i klima- og energipolitikken stiller krav om effektive virkemidler.*

Det er vores opfattelse, at ud over de samfundsmæssige udfordringer var skattereformen også et forsøg fra regeringen for at finansiere skattestoppet, som blev indført i 2001, da VK-regeringen kom til magten, og siden har fået skyld for de seneste års offentlige underskud fra bl.a. oppositionen.⁴⁵

Skattekommissionens rapport indeholdte ti hovedforslag med mange underforslag til skattereformen, såsom lavere mellem- og topskat, lavere bundskat og højere beskæftigelsesfradrag m.v.⁴⁶

⁴⁴ Regeringsgrundlag, VK regering III, november 2007, *Mulighedernes samfund*, s. 6

⁴⁵ Mette Dyrskjød, *Vælgerne dumper skattestoppet*, Børsen, Politik, 28. september 2007

⁴⁶ Skattekommissionens forslag til skattereform, februar 2009, *Lavere skat på arbejde*, s. 57 m.fl.

Vi har kun valgt at fokusere på forslaget vedrørende erhvervsbeskatning - *Færre undtagelser og særordninger for erhvervslivet kan finansiere skattelettelser og forbedre udnyttelsen af arbejdskraft og kapital*, herunder harmonisering af selskabers beskatning af aktier og udbytter, som er relevante for denne afhandlings problemstilling.

Skattekommissionen forventede at kunne indhente ca. 7 mia. kr. fra færre særordninger og mindre støtte til erhvervslivet. Heraf ca. 2,4 mia. kr. fra harmonisering af selskabers beskatning af aktier og udbytter.⁴⁷ Dette svarer til ca. 6 % af det totale forventede provenu fra skattereformen, som lå på ca. 35 mia. kr. Provenuet fra færre særordninger og mindre støtte til erhvervslivet skulle være med til at finansiere lavere mellem- og topskat. Erhvervslivet ville til gengæld kunne få gavn af større arbejdskraftsudbud og en forbedret konkurrenceevne som følge af de lavere skattesatser, hævdede rapporten.

Hanne Søgaard Hansen har oplyst, at hovedformålet med Skattekommissionens arbejde var at finde finansiering til skattenedsættelser på arbejdet, og Skattekommissionen har derfor vendt og drejet alle finansieringsmuligheder. Skattekommissionen skulle primært fokusere på de overordnede forslag og overlade diskussionen om detaljerne til politikerne og embedsmændene, hvilket bl.a. kun var lovforslaget, overgangsregler m.v. eller om hvorvidt fonde skulle bidrage til reformen. Det eneste sted, hvor Skattekommissionen havde set på fonde var ved forslaget om ophævelse af transparensreglen for fondsejede selskaber.⁴⁸ Skattekommissionen foreslog dette, da de mente at alle skulle være med til at finansiere skattereformen, herunder fonde ved ophævelsen af transparensreglen.⁴⁹

Skattekommissionens forslag blev herefter drøftet af politikerne, som overvejede og diskuterede forslagene og fandt frem til hvilke af dem, som skulle indføres. Den tekniske udformning af lovforslaget blev herefter udført af embedsmændene. Det var først på det politiske niveau, at det blev besluttet, hvordan fonde skulle være med til at finansiere

⁴⁷ Skattekommissionens forslag til skattereform, Februar 2009, *Lavere skat på arbejde*, s. 104.

⁴⁸ Se beskrivelse af transparensreglen i afsnit 3.1.2.3.

⁴⁹ Hanne Søgaard Hansen, *Interviewet om skattereformen og virkning på fondsbeskatning*, 4. maj 2011.

reformen. Skattekommissionens forslag vedrørende transparensreglen blev ikke aktualiseret i skattereformen, da der var ikke politisk opbakning og pga. de begrænsede økonomiske værdier, som forslaget kunne bidrage med.⁵⁰

Formålet med harmoniseringsforslaget var ud over de finansielle effekter også, at beskatningsreglerne på kapital bliver enklere og mere ensartede. Skattekommissionens forslag om harmonisering af værdipapirer kunne være et forsøg på at ændre selskaber/fondes investeringsadfærd, således at der blev investeret mere i obligationer, som ansås for at være mindre risikofyldte end aktier. Dette var dog ikke Skattekommissionens intention, da baggrunden for forslaget var rent økonomisk. Alle værdipapirer skal behandles ens uanset, hvor de stammer fra, herunder aktier og obligationer, når der er tale om passive investeringer.⁵¹

Det kan ikke afvises, at Skattekommissionens rapport var påvirket af de negative virkninger som følge af den globale finanskrisen, som startede i 2008, da det blev fremhævet flere gange i rapporten. Skattekommissionen havde da også taget hensyn til finanskrisen, da de b.la. foreslog en mildere overgang vedrørende rentefradragsbegrænsningen.⁵²

Selvom Skattekommissionen med forslaget om harmonisering af værdipapirer ikke havde tænkt på forslagets påvirkninger på fonde, var det med til at tage de første skridt mod de markante ændringer på fondsbeskatningsområdet, som senere blev vedtaget i skattereformen.

3.2.3.2 Beskatningsprincip for værdipapirer fra primo indkomstår 2010

Vi vil i følgende afsnit kort redegøre for de vigtigste synspunkter i de to lovsforslag, som er de vigtigste lovreguleringer i forbindelse med skattereformen 2009, vedrørende æn-

⁵⁰ Hanne Søgaard Hansen, *Interviewet om skattereformen og virkning på fondsbeskatning*, 4. maj 2011.

⁵¹ Hanne Søgaard Hansen, *Interviewet om skattereformen og virkning på fondsbeskatning*, 4. maj 2011.

⁵² Hanne Søgaard Hansen, *Interviewet om skattereformen og virkning på fondsbeskatning*, 4. maj 2011.

dringer til beskatning af værdipapirer. Dette er for bedre at kunne forstå de bagvedliggende motiver og tanker til de nuværende regler.

De to lovforslag er:

- Lovforslag L202 / Lov 525 af 12. juni 2009 *Lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven og forskellige andre love (Harmonisering af selskabers aktier- og udbyttebeskatning m.v.)*
- Lovforslag L84 / Lov 254 af 30. marts 2011 *Lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, selskabsloven og forskellige andre love (Opfølgning på harmoniseringen af selskabers aktieafkastbeskatning m.v.).*

3.2.3.2.1 L202 / Lov 525 af 12. juni 2009 *Lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven og forskellige andre love (Harmonisering af selskabers aktier- og udbyttebeskatning m.v.)*

Lovforslag 202 blev fremsat den 22. april 2009 og vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 28. maj 2009. Lovforslaget dannede baggrund for aftalen af 1. marts 2009 mellem Danske Folkeparti og regeringen om skattereformen - vækst, klima, lavere skat i forbindelse med værdipapirer. Det første lovforslag blev fremsendt til høring for første gang den 20. marts 2009 med en svarfrist på 6 dage, hvilket skabte en del frustrationer hos modtagerne. Dette kan delvist forklares med de markante ændringer, som forslaget kommer med samt de komplicerede forhold i de nye regler, som krævede mere uddybende forklaringer. Lovforslaget nåede da også at få rigtig mange bemærkninger og forslag til ændringer.

Lovforslaget blev kritiseret for at være ”*meget omfattende og teknisk kompliceret*” af oppositionen.⁵³ Kritikken kunne dog være en del af deres politiske strategi om hele tiden at være kritisk over for regeringen. Det er nu også vores opfattelse, at lovforslaget var

⁵³ L202, 2008-2009, Betænkning afgivet af Skatteudvalget den 18. maj 2009.

meget kompliceret. Lovforslaget blev derudover behandlet på rimelig kort tid, hvilket også viste sig senere, da der var behov for en reparationspakke.

Det blev til i alt 38 ændringer fra det fremsatte forslag af 22. april 2009 til det behandlede forslag ved Folketinget ved 2. og 3. behandling, jf. betænkning om L202, afgivet af Skat- teudvalget den 18. maj. 2009.

Den endelige lov (Lov nr. 525) blev offentliggjort den 12. juni 2009 og har virkning fra indkomståret 2010.

Formålet med lovforslaget var at gennemføre en harmonisering af den skattemæssige behandling af selskabers udbytter og aktieavancer for at sikre en mere enkel og ens be- skatning af udbytter og aktieavancer. Det er hensigten med harmoniseringen, at det bli- ver skattemæssigt neutralt, om afkastet på aktier kommer fra salg af aktier eller i form af udlodning af udbytter. Desuden var det også hensigten med harmoniseringen, at man undgik en forvridding mellem investeringer i forskellige typer af aktiver (primært aktier og obligationer).

Harmoniseringen skulle ske ved, at:

- *Alle udbytter og avancer til selskaber og fonde af datterselskabsaktier og af koncernsel- skabsaktier gøres skattefri uanset ejertid*
- *Alle udbytter og avancer til selskaber og fonde af andre aktiebesiddelser (portefølje akti- er) beskattes fuldt ud uanset ejertid*
- *Der indføres lagerbeskatning af selskabers obligationer og visse porteføljeaktier*
- *Kapitalfondspartners merafkast beskattes som erhvervsindkomst.⁵⁴*

⁵⁴ Lovforslagets nummer L202, Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven og forskellige andre love (Harmonisering af selskabers aktie og udbyttebeskatning m.v.), 22. april 2009, bemærkninger til lovforslaget, s. 31-32.

Derudover var der andre yderligere elementer fra aftalen af 1. marts 2009, som vi ikke vurderer er relevante i forhold til afhandlingens problemstilling, og som derfor ikke vil blive behandlet yderligere. Dette samme gælder for det sidste emne i de ovennævnte ændringer vedrørende kapitalfonde.

I de følgende afsnit har vi valgt at gennemgå de væsentligste ændringer og begreber i L202 / Lov 525 af 12. juni 2009.

3.2.3.2.1.1 Begrebsændring vedrørende "børsnoterede aktier" m.v.

Skattereformen medfører et nyt begreb i ABL, således at begrebet "*børsnoterede aktier*" blev erstattet med "*aktier optaget til handel på et reguleret marked*".

Dette sker i overensstemmelse med tilsvarende ændringer andre steder i skattelovgivningen, herunder beskatning af personers avancer/tab på værdipapirer. SKAT har i SKM2010.324.SKAT udtalt, at ved at ændre begrebet "*børsnoterede aktier*" til "*aktier optaget til handel på et reguleret marked*" sikres det, at flere aktier er blevet omfattet af det nye begreb. Dette skyldes, at *børsnoterede aktier* kun omfatter de aktier, som er noteret på en fondsbørs i et land inden for EU/EØS eller noteret og omsættes på en børs, der er medlem af World Federation of Exchanges. Herudover omfatter *børsnoterede* begrebet også omsættelige investeringsforeninger.

Ændringen af begrebet har været med til at gøre beskatningsgrundlaget efter hovedreglen på aktier større end før, hvilket er i overensstemmelse med Skattekommissionens forslag i februar 2009.

Skattefriheden/-pligten for udbytter og avancer for selskaber/fonde er ikke længere betinget af ejertiden. Skattefriheden/-pligten er nu betinget af karakteren af ejerskabet i stedet for ejertiden. Der skelnes heller ikke længere ved forskellige regler mellem beskatning af avancer og beskatning af udbytter.

Desuden har den nye sondring mellem *datterselskabsaktier*, *koncernselskabsaktier*, *porteføljeaktier* skabt en del diskussion, jf. herunder.

3.2.3.2.1.2 Aktier m.v.

3.2.3.2.1.2.1 Datterselskabsaktier, koncernselskabsaktier og egne aktier

Forslaget

Som noget nyt foresloges det, at avancer og udbytter fra *datterselskabsaktier* og *koncernselskabsaktier* skulle være skattefrit uanset ejertid.

Som følge af skattefriheden ville tab ved salg af datterselskabsaktier og koncernselskabsaktier heller ikke være fradragsberettigede.

Det blev også foreslået, at egne aktier vedrørende både avancer og udbytter skulle være skattefri.

Høringsbemærkninger hertil

Der var en del tvivl i forbindelse med det fremsendte udkast til L202, herunder hvorfor det var nødvendigt at skelne mellem *datterselskabsaktier* og *koncernselskabsaktier*, jf. høringssvar fra Advokatsamfundet.⁵⁵ Dette skulle ses i lyset af, at disse to typer af aktier blev behandlet ens ifølge forslaget.

Svaret fandtes i bemærkninger til lovforslaget, hvor der stod, at formålet med datterselskabsreglerne var at forhindre, at 10 % ejerkravet omgås ved at indskyde et mellemholdningselskab for at opnå skattefrihed. På den anden side sigtede koncernselskabsreglerne primært mod imødegåelse af dobbeltbeskatning.⁵⁶

⁵⁵ Skatteudvalget 2008-09, L202 Bilag 2, *Høringsskema og et supplerende høringssvar, fra skatteministeren*, s. 10.

⁵⁶ Lovforslagets nummer L202, Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven og forskellige andre love (Harmonisering af selskabers aktie og udbyttebeskatning m.v.), 22. april 2009, bemærkninger til lovforslaget, s. 55.

Gældende regler

De endelige regler vedrørende datterselskabsaktier og koncernselskabsaktier afviger ikke meget fra forslaget ud over sproglig omformulering.

Alle udbytter og aktieavancer af datterselskabsaktier og koncernselskabsaktier bliver dermed skattefri, hvis de opfylder kravene i ABL § 4 A (datterselskabsaktier) og § 4 B (koncernselskabsaktier).

Datterselskabsaktier er aktier, som ejes af et selskab eller en fond, der udgør mindst 10 % af aktiekapitalen i det investerede selskab.

Koncernselskabsaktier er aktier, hvor ejeren og det selskab, hvori der ejes aktier, er sambeskattede efter SEL § 31 eller kan sambeskattes efter SEL § 31 A. Ved koncernselskabsaktier forstås desuden aktier, hvor en fond m.v., og det selskab, hvori der ejes aktier er koncernforbundne, jf. SEL § 31 C, og hvor selskabet kan indgå i en sambeskatning

Reglerne har virkning for udbytter, der udloddes fra og med den 1. januar 2010.

Egne aktiers avancer og udbytter er også skattefri uanset ejertid og kategori (porteføljeaktier, næringsaktier), jf. ABL § 10.

Vores kommentarer

De nye regler er en tydelig lempelse for erhvervslivet, da der opnås større fleksibilitet uden det bundne krav om ejertid. Desuden er det også nemmere og mere overskueligt, når der er ens skatteregler vedrørende både avancer og udbytter.

3.2.3.2.1.2.2 Porteføljeaktier

Forslaget

Som følge af forslaget om datterselskabsaktier og koncernselskabsaktier blev det foreslået, at alle udbytter og avancer af aktier i selskaber, hvor der ejes mindre end 10 % af aktiekapitalen, og som ikke havde status af koncernselskabsaktier, skulle beskattes. Denne type af aktier fik en ny samlet betegnelse ”*porteføljeaktier*”. Udbytterne skulle beskattes

100 % i stedet for den daværende regel på 66 %. De foreslog endvidere, at der skulle indføres tvungen lagerbeskatning på porteføljeaktier. Der skulle anvendes handelsværdi eller kursværdi primo indkomståret 2010, som den nye skattemæssige indgangsværdi. Dette gjorde, at beskatningsprincippet ændrede sig fra det gamle realisationsprincip til det foreslåede lagerprincip. Desuden kom det nye begreb ”*aktier optaget til handel på et reguleret marked*” til introduktion.

Høringsbemærkninger hertil

Forslag til ændringer vedrørende porteføljeaktier har uden tvivl tiltrukket de flestes opmærksomhed og tilbagemeldinger set i lyset af de modtagne høringssvar til det fremsendte forslag af 20. marts 2009.

Næsten alle var enige om, at de nye regler var en stramning af beskatningen af avancer og udbytter på porteføljeaktier. Der var dog også en forståelse for, at dette var prisen for personskattelettelserne, som var formålet med skattereformen 2009.

Dansk Erhverv var skeptisk i sit høringssvar vedrørende beskatning af porteføljeaktier, da de mente, at det ”*synes at stemme dårligt med genneralle skatteretlige principper i dansk ret*” med henvisning til lov nr. 590/1981, hvor den gamle regel om skattefriheden ved en ejertid på 3 år trådte i kraft. Desuden mente Dansk Erhverv også, at ”*forslaget findes at være decideret væksthæmmede og dermed stå i skarp kontrast til regeringens egen 2015-målsætning...*”. Dette synspunkt delte mange, blandt andet Finansrådet, som udtalte, at de ”*er opmærksom på, at denne stramning er med til at finansiere Forårspakken, men at den også må forventes at minimere interessen for aktieinvestering i danske selskaber*” eller Børsmælgerforeningen, som mente, at forslaget var både ”*meget vidtgående*” og gjorde det ”*langt mindre attraktivt at investere i danske porteføljeaktier.....uheldigt - særligt de nuværende konjunkturer taget i betragtning*”.⁵⁷

⁵⁷ Skatteudvalget 2008-09, SAU alm.del - Bilag 263

I det oprindelige forslag var der lagt op til, at de unoterede aktier skulle beskattes efter lagerprincippet samt anvende anskaffelsessum som indgangsværdi. Dette blev påpeget som en rigtig dårlig ide af de hørte aktører, da det ville medføre en uhensigtsmæssig beskatning af fiktive gevinster. Desuden ville det medføre en større administrationsbyrde for selskaberne, da de skulle værdiansætte deres unoterede aktier hvert år, hvilket ville forringe investeringslysten i de små og mellemstore virksomheder jf. Dansk Aktionærforeningen, Dansk Erhverv, Finansrådet, Landcentret, FSR m.fl. De mange og hårde kritikpunkter fik Skatteministeriet til at foretage ændringer i det senere forslag, som blev vedtaget af Folketinget. Der er således nu frit valg mellem realisationsprincippet og lagerprincippet vedrørende unoterede aktier.⁵⁸

Der var også mange kritikpunkter til den manglende mulighed for at kunne fremføre/modregne et tab på de noterede aktier, som var ejet over 3 år, og som skulle anvende handelsværdien/kursværdien som indgangsværdien i det oprindelige forslag. Blandt kritikerne var her Finansrådet, DVCA og FSR. I første omgang holdt Skatteministeriet fast i deres forslag. Dette blev begrundet med symmetri i det forhold, at avancer på disse aktier ville være skattefrie, og derfor var der ingen grund til at gøre tab på dem fradragsberettigede.⁵⁹ På grund af den voldsomme kritik af reglen blev der alligevel foretaget ændringer i sidste øjeblik, hvorefter der blev tilføjet en ny overgangsregel om *nettokurstabsaldo*. Her har selskaber mulighed for at fremføre tab på porteføljeaktier både på dem, som var ejet over og under tre år ved skiftet til lagerprincip.

Kritikken rettede sig også imod de ekstra stramninger for fonde, der også skulle anvende lagerprincippet. Problemstillingerne for fonde kunne umiddelbart nævnes således:

⁵⁸ Skatteudvalget 2008-09, L202 Bilag 2, *Høringsskema og et supplerende høringssvar, fra skatteministeren*, Skatteministeriets kommentar til bemærkninger i høringssvar fra Dansk Aktionærforeningen, Dansk Erhverv, Finansrådet, Landcentret, FSR m.fl.

⁵⁹ Skatteudvalget 2008-09, L202 Bilag 2, *Høringsskema og et supplerende høringssvar, fra skatteministeren*, Skatteministeriets kommentar til bemærkninger i høringssvar fra DVCA og Finansrådet.

-
- likviditetsdræning, da der var risiko for at skulle sælge værdipapirer for at have råd til at betale skatten.
 - ekstra administrationsbyrde, da det kræver Civilstyrelsens godkendelse, hvis der skal sælges fra bundne midler.
 - mindre langsigtet planlægning af uddelinger på grund af usikkerhed omkring kursvingninger og dermed en begrænset mulighed at styre tidspunktet for uddelingerne.
 - familiefonde syntes at blive ekstra hårdt ramt, da de ikke har mulighed for skattemæssige hensættelser, medmindre de også deler ud til de almenvelgørende og almennyttige formål.⁶⁰

Kritikkerne opfordrede til at fritage fonde fra lagerbeskatningen. Desuden blev der også stillet spørgsmål om, hvorvidt fondene kunne fremføre nettokurstab som følge af den indførte beskatning af porteføljeaktier til efterfølgende indkomstår, ligesom man kunne gøre med nettokurstab efter KGL.⁶¹

Kritikken af reglerne om porteføljeaktier blev taget godt imod i Skatteministeriet, da det efterfølgende blev ændret, således at fonde fik adgang til at fastholde realisationsprincippet mod nogle uddelingsbetingelser. Samtidig fik fondene også adgang til at fremføre nettokurstab efter den nye ABL ligesom efter KGL. Fondenes beholdning af obligationer skulle dog stadig følge lagerprincippet.

Gældende regler

De endelige regler er blevet meget anderledes og lidt mere lempelige end det oprindelige forslag.

⁶⁰ Skatteudvalget 2008-09, SAU alm.del - Bilag 263, høringssvar fra Finansrådet og Ludvig og Sara Elsass Fond.

⁶¹ Skatteudvalget 2008-09, SAU alm.del - Bilag 263, høringssvar fra FSR.

Porteføljeaktier optaget til handel på et reguleret marked eller multilateral handelsfacilitet (noterede porteføljeaktier)

Hovedreglen er, at gevinster og tab på noterede porteføljeaktier skal beskattes efter lagerprincippet. Det vil sige, at både realiserede og urealiserede gevinster beskattes, og tab fradrages, jf. ABL § 9, stk. 1 og 2.

Undtagelse vedrørende fonde:

En fond kan fortsat anvende realisationsprincippet på porteføljeaktier, hvis den opfylder uddelingskravet i henhold til FBL § 3, stk. 3. Det betyder, at fonden skal foretage uddelinger (enten til almenvelgørende og almennyttige formål eller andre vedtægtsmæssige formål) eller hensættelser (til almenvelgørende og almennyttige formål), der svarer til summen af den skattepligtige indkomst og skattefri indtægter efter FBL § 3, stk. 2 (bundfradrag 25.000 kr.) og FBL § 10 (skattefri datterselskabsudbytter og koncernselskabsudbytter). Dette vil sige, at alle typer af fonde kan anvende realisationsprincippet på porteføljeaktier, så længe de overholder uddelingskravet.

Da almenvelgørende og almennyttige fonde har mulighed for at hensætte maks. 25 % af de i indkomstsåret foretagne uddelinger og skattefradrag heraf til konsolidering af fondenes formue. Jf. FBL § 5, stk. 1 skal disse fonde i virkeligheden kun uddele 80 % af fondenes samlede indtægter. Hvis fonde hensætter til senere uddelinger, så skal hensættelserne stadigvæk benyttes inden 5 år efter udløbet af hensættelsesåret, jf. FBL § 4, stk. 5.

Familiefonde uden almenvelgørende/almennyttige formål har ikke den samme mulighed for fradrag for hensættelser til konsolidering af formuen og skal derfor uddele 100 % af deres skattepligtige indkomst.

Porteføljeaktier ikke optaget til handel på et reguleret marked eller multilateral handelsfacilitet (unoterede porteføljeaktier)

Gevinster og tab på unoterede porteføljeaktier skal som hovedregel beskattes efter lagerprincippet, dog kan realisationsprincippet vælges i stedet for, jf. ABL § 23, stk. 6. Realisationsprincippet skal vælges for alle unoterede porteføljeaktier. Tab vedrørende realisationsbeskattede aktier kan alene modregnes i gevinster på realisationsbeskattede aktier og kan kun fremføres til modregning i fremtidlige gevinster på realisationsbeskattede aktier, jf. § 9, stk. 3 og 4.

Indgangsværdien og nettokurstab m.v. for porteføljeaktier

Selskabers og fondes beholdning af porteføljeaktier får som hovedregel en indgangsværdi svarende til handelsværdi ved begyndelsen af indkomståret 2010. For de fleste selskaber og fonde med kalenderår, betyder det, at indgangsværdien svarer til handelsværdi pr. 1. januar 2010.

Selskaber og fonde kan desuden opgøre en *nettokurstabssaldo*, hvor selskabernes og fondenes samlede anskaffelsessummer på deres samlede beholdning af porteføljeaktier (både aktier ejet i over og under 3 år) overstiger den samlede handelsværdi ved begyndelsen af indkomståret. Nettokurstabssaldoen kan fremføres til modregning i nettogevinster på porteføljeaktier realiseret i indkomståret 2010 og efterfølgende indkomstår. Nettokurstabssaldoen nedsættes med de skattefri udbytter, som selskaberne og fondene har modtaget i indkomstårene 2007-2009. Det gælder kun for skattefri udbytter fra aktier, som de har i behold ultimo indkomstår 2009. For at forhindre at selskaberne og fondene skattefrit sælger samtlige gevinstgivende porteføljeaktier ejet over tre år inden udløbet af indkomståret 2009, blev der indsat en værnsregel. Dette betyder, at både anskaffelsessummen og salgssummen for alle porteføljeaktier, som selskabet solgte den 25. maj 2009 eller senere, og som på salgstidspunktet havde været ejet over 3 år, skulle medregnes ved opgørelsen af nettokurstabet. En fonds underskud kan dog kun fremføres med det nettokurstab, som er opgjort samlet efter KGL og ABL, jf. FBL § 3, stk. 2. Der skal således være tale om et samlet nettotab efter både KGL og ABL, før der kan være tale om et tab, som kan medføre et eventuelt underskud, der kan modregnes i den skattepligtige ind-

komst i efterfølgende indkomstår, jf. bemærkninger til lovforslaget nr. L202. Det vil sige, at fonden ikke bare kan vælge at tage fradrag for kurstabet og lade være med at tage kursgevinst som indtægt.

Det kræves desuden, at værdien af porteføljeaktier ved begyndelsen af indkomståret 2010 samt et evt. resterende beløb af det ubrugte nettokurstabssaldo skal angives i selvangivelsen for 2010, jf. lov nr. 525 af 12. juni 2009 § 22, stk. 9 og stk. 18.

Nettokurstabssaldoen på realisationsbeskattede porteføljeaktier kan kun fradrages i gevinster på realisationsbeskattede porteføljeaktier, jf. ABL § 43, stk. 3. Dette er kun aktuelt i det tilfælde, hvor fonden f.eks. anvender lagerprincippet på noterede aktier og realisationsprincippet på unoterede aktier. Her skal fonden opgøre to forskellige nettokurstabssaldi på hhv. noterede og unoterede aktier og foretage modregningen særskilt.

Tab på aktier ejet mindre end 3 år, som er realiseret i indkomstårene 2002-2009, kan modregnes i nettogevinster på porteføljeaktier realiseret i indkomståret 2010 og efterfølgende indkomstår. Der er også her en værnsregel for at forhindre misbrug. Her kan man ikke fremføre tab, som realiseres efter den 22. april 2009 vedrørende datterselskabsaktier og koncernselskabsaktier samt kildeartsfradragsbegrænsning vedrørende realisationsbeskattede porteføljeaktier jf. ABL § 43, stk. 3.

Fonde har nu mulighed for at uddele nettokursgevinster, som opgøres efter KGL og ABL, uden at skulle søge om tilladelse fra Civilstyrelsen, jf. LFF § 9, stk. 2 og vejledning fra Civilstyrelsen. På Civilstyrelsens hjemmeside skriver de under henvisning til LFF § 9, stk. 2 ”*Kursavancer og/eller tab på fondens beholdning af aktier er ikke omfattet af denne undtagelse*”.⁶² Dette må dog være en fejl fra Civilstyrelsens side.

⁶² <http://www.civilstyrelsen.dk/fondskontor/Fonde/formue.aspx>

Det er ingen tvivl om, at obligatorisk lagerbeskatning på porteføljeaktier medfører en forøget indtægt for staten og samtidigt begrænser selskabernes og fondenes indtægter. Der skal dog tages højde for ændringer i konjunkturerne, hvor bl.a. en finanskrisens negative virkninger på især aktieskurser til gengæld kan trække udviklingen den anden vej og dermed betyde en mindre indtægt for staten.

Det vurderes uheldigt, at udbyttebeskatning på porteføljeaktier ifølge de nuværende regler vil medføre dobbeltbeskatning, når man både beskatter porteføljeselskabet og modtageren af udbyttet. Altså først i selskabet og efterfølgende hos aktionæren, når udbyttet udloddes af selskabet.

Selvom fonde har fået en noget mere lempelig behandling end selskaberne, er det trods alt en stramning, da de risikerer at skulle anvende lagerbeskatning alligevel, hvis de ikke overholder uddelingskravet. Fonde skal blot overtræde uddelingskravet en gang, så skal de gå over til at anvende lagerprincippet.

Det er til gengæld en administrativ lettelse ved indførelse af lagerbeskatning på de noterede porteføljeaktier, da der ikke længere skal holdes styr aktiebeholdninger med forskellig ejertid.

Vedrørende udbytte vurderes det ikke at påvirke fondene, at man ændrer beskatningsprocenten fra 66 % til 100 %, da man har prioriteringsreglen, jf. afsnit 3.1.2.4.4. Fonde vil dog blive dårligere stillet end selskaber, hvis de har en nettokurstabssaldo, da fonde ikke har nydt godt af de tidligere skattefrie udbytter på 34 %. Dette er dog under forudsætning af, at fondene har uddelt, således at prioritetsreglen har virkning.

3.2.3.2.1.3 Næringsaktier

Der er ikke store ændringer i beskatningsreglerne for næringsaktier i forhold til de tidligere regler. Gevinst og tab på næringsaktier skal fortsat medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst uanset ejertid og ejerandel, jf. ABL § 17.

Efter de nye regler skal næringsaktier dog altid beskattes efter lagerprincippet, jf. ABL § 23 stk. 5.

Næringsaktier anvender anskaffelsessummen ved begyndelsen af indkomståret 2010 som indgangsværdi, jf. lov nr. 525 af 12. juni 2009 § 22, stk. 11.

3.2.3.2.1.4 Investeringsforeninger

Investeringsforeningsbeviser og aktier fra investeringsselskaber:

Gevinst og tab opgøres efter lagerprincippet jf. ABL § 23, stk. 7. Gevinst og tab skal medregnes i investors skattepligtige indkomst den sidste dag af investeringsselskabets indkomstår. Når man i foråret 2012 laver sin opgørelse for indkomståret 2011, er det dermed værdiændringerne fra 2011, der skal indgå.

Indkomståret 2010 var i denne forbindelse speciel for investeringsselskaberne. I 2010 skulle værdiændringer fra starten af 2009 til slutningen af 2010 indgå - dvs. ændringer over to år. Dette skyldes skattereforens principskifte, der gjorde, at investeringsselskaber skulle have to indkomstårs værdiændringer med i sin opgørelse af indkomståret 2010.⁶³

Hvis aktierne eller investeringsforeningsbeviserne ikke er udstedt af et investeringsselskab, der var omfattet af ABL § 19, skulle gevinster eller tab derimod opgøres efter realisationsprincippet, jf. bindende svar fra Skatterådet (SKM2008.964.SR og SKM2008.965.SR). Dvs. ingen ændringer i forhold til den tidligere regel.

⁶³ Investeringsforeningsrådet, februar 2010, *Guide til lagerbeskatning*.

Ved værdien af aktier og investeringsforeningsbeviser m.v., som er udstedt af et investeringselskab, bruges markedskursen, jf. ABL § 23 stk. 7

Udloddende investeringsbeviser:

Der sondres ikke længere mellem udloddende investeringsforeninger, som er aktiebaserede og ikke aktiebaserede for selskaber.

Gevinst og tab skal beskattes efter lagerprincippet, jf. ABL § 20 A. Gevinst/tab er skattepligtig henholdsvis fradragsberettiget.

Udloddende investeringsforeninger skal inkludere realiserede nettogevinster på aktier i minimumsudlodningen uanset aktiernes ejertid.

Der gælder særlige regler for fonde, jf. afsnit 3.2.3.3.

Udbytte skal ikke længere opdeles efter underliggende indkomstart og beskattes ligesom aktieudbytter med 100 %.

Investeringsforeningsbeviser får også ny indgangsværdi ved starten af indkomståret 2010 ligesom porteføljeaktier. Indgangsværdien afhænger af, hvorvidt investeringsforeningen skal kategoriseres som en aktiebaseret investeringsforening eller som en blandet investeringsforening.

Hvis investeringsforeningen skal kategoriseres som en aktiebaseret investeringsforening, vil indgangsværdien være handelsværdien ved begyndelsen af indkomståret 2010. Der gælder dog to undtagelser hertil:

- For selskaber, der den 25. maj 2009 ikke havde påbegyndt indkomståret 2010, og som på dette tidspunkt ikke ejede ”porteføljeaktier”, fastsættes indgangsværdien normalt til den skattemæssige anskaffelsessum.

-
- For selskaber, der er stiftet efter den 25. maj 2009, fastsættes indgangsværdien normalt til den skattemæssige anskaffelsessum.

Hvis investeringsforeningen skal kategoriseres som en blandet investeringsforening, skal den skattemæssige anskaffelsessum anvendes som værdien ved begyndelsen af indkomståret 2010. Såfremt den skattemæssige anskaffelsessum overstiger handelsværdien, anvendes handelsværdien, hvis:

- investeringsforeningen ikke udelukkende investerer i fordringer omfattet af kursgevinstloven, eller
- investeringsforeningen er en udloddende investeringsforening med mindre end 8 medlemmer, og foreningen investerer i fordringer på selskaber, med hvilke et medlem af investeringsforeningen er koncernforbundet.⁶⁴

Investeringsbeviser i andre akkumulerende investeringsforeninger

Gevinst og tab på disse investeringsbeviser, jf. SEL § 1, stk. 1, nr. 5 a, medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst efter samme regler som almindelige aktier, jf. ABL § 20, stk. 1.

3.2.3.2.2 *Obligationer (fordringer)*

Forslaget

Ifølge forslaget skulle obligationer lagerbeskattes. Baggrunden for dette var at forhindre en forvriddning af investeringer i henholdsvis obligationer og aktier, hvilket også er hovedformålet med harmoniseringsforslaget.

Høringsbemærkninger hertil

Generelt set var der i hovedtræk de samme kommentarer til lagerbeskatning af obligationer som ved lagerbeskatning af aktier, dog i meget mindre omfang på grund af en mindre kompleksitet.

⁶⁴

http://www.grantthornton.dk/kompetencer/skatteraadgivning/vigtig_info_skatteafdelingen/investeringsforeningsbeviser

Gældende regler

Selskaber og fonde skal anvende lagerprincippet på obligationer, jf. KGL § 25, stk. 4. Der er en række fordringer, som ikke er omfattet af det tvungne lagerprincip såsom koncerninterne fordringer m.v.

Obligationer anvender anskaffelsessum ved begyndelsen af indkomståret 2010 som indgangsværdien, jf. lov nr. 525 af 12. juni 2009 § 22, stk. 13.

Vores kommentar

Da fonde skal anvende lagerprincippet fra og med indkomståret 2010, vurderes det at begrænse deres planlægning af uddelinger og hermed skatteplanlægningen i væsentlig grad. Denne påstand vil blive nærmere undersøgt og uddybet i afsnit 3.3.

3.2.3.3 L84 / Lov 254 af 30. marts 2011 Lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, selskabsloven og forskellige andre love (*Opfølgning på harmoniseringen af selskabers aktieafkastbeskatning m.v.*)

L202 / lov 525 af 12. juni 2009 blev fremsat og behandlet på rimelig kort tid, ca. 3 måneder fra det første udkast blev sendt til høring (den 20. marts 2009) til loven blev offentliggjort (den 12. juni 2009). Der var derfor stadig mange verserende diskussioner og meget kritik af de nye regler efterfølgende, som gav anledning til L84. I første omgang skulle L84 kun være en reparationspakke til skattereformen 2009 og den skulle derfor ikke byde på de helt store ændringer eller nyheder. Interessen for L84 har dog været lige så stor som for L202, således at L84 - som blev til lov nr. 254 af 30. marts 2011- kom til at blive meget mere omfattende end bare en reparationspakke. De fleste nye og store ændringer vedrører primært selskabsdelen, som ikke vurderes for at være relevant for vores valgte problemstilling. Derfor vil vi kun fokusere på de ændringer, som vedrører fondes porteføljeaktier.

Regler i henhold til L202 / lov nr. 525 af 12. juni 2009

Jf. de tidligere afsnit vedrørende de gældende regler for porteføljeaktier i henhold til den vedtagne lov nr. 525 af 12. juni 2009 har fonde mulighed for at anvende realisationsprin-

cippet på porteføljeaktier, både de noterede og unoterede. Undtagelsen betyder også, at fonde får adgang til at vælge realisationsprincippet på investeringsbeviser i akkumulerende og udloddende investeringsforeninger, da disse er omfattet af de almindelige regler for aktier, jf. ABL § 20, stk. 1 og § 20 A.

Fonde kunne desuden frit vælge hvilke og hvor mange porteføljeaktier, der skulle omfattes af realisationsprincippet ved valg af beskatningsprincip. Det vil sige, at fonde ikke skulle foretage et samlet valg ligesom selskaber. Derudover havde fonde også mulighed for at skifte mellem lagerprincippet og realisationsprincippet fra år til år, hvis de opfyldte uddelingskravet. Fonde skulle dog anvende lagerprincippet på noterede aktier, hvis fondene ikke overholdte uddelingskravet, jf. bemærkninger til lovforslag L84 af 24. november 2010.

Uddelingskravet vurderes imidlertid at give fondene problemer, hvis de skal betale skat ved f.eks. uddeling til udenlandske personer til ikke-almennyttige formål. Det samme gælder, hvis fonde skal betale udenlandsk skat vedrørende aktieudbytter, renter eller royalties m.v.

Det kan illustreres med et eksempel fra en fond med ikke almennyttige formål:

Fondens skattepligtige indkomst før bundfradrag:	100.000
Bundfradrag:	<u>-25.000</u>
Fondens skattepligtige indkomst i alt:	<u>75.000</u>

Fondens skat, 25 %	<u>-18.750</u>
------------------------------	----------------

Fondens uddeling til ikke almennyttige formål til udenlandsk person (da fonden ikke har skattemæssigt fradrag for uddeling til ikke skattepligtig til DK)	<u>-56.250</u>
Fondens nettolikvider udgør herefter	<u>0</u>

I henhold til uddelingskravet skal fonden uddele 100 % af sin skattepligtige indkomst for at beholde realisationsprincippet, dvs. 75.000 kr. I dette her tilfælde har fonden kun uddelt 56.250 kr., da fonden skal betale 18.750 i fondsskat. Det vil sige, at fonden kun har uddelt 75 % af sin skattepligtige indkomst og dermed ikke opfylder uddelingskravet.

Lovforslaget:

Det var i første omgang meningen, at fonde skulle anvende lagerprincippet på alle investeringsforeningsbeviser i akkumulerende og udloddende investeringsforeninger, uanset om de er aktiebaserede eller obligationsbaserede.⁶⁵ Dette blev lavet om i forslaget, som blev fremsat den 24. november 2010, således at kun de obligationsbaserede investeringsforeningsbeviser skulle obligatorisk lagerbeskattes.

Desuden skulle fondes vidtgående adgang til at vælge, hvor mange og hvilke porteføljeaktier, der skulle omfattes af realisationsprincippet strammes, således at fonde som hovedregel skulle vælge realisationsprincippet for alle fondes porteføljeaktier. Fonde havde stadigvæk mulighed for at anvende lagerprincippet på noterede porteføljeaktier og reali-

⁶⁵ Skatteudvalget 2010-11, L 84 - bilag 1, Finansrådets høringsvar.

sationsprincippet på unoterede porteføljeaktier på samme tid, mens den omvendte kombination ikke var mulig.

Fonde kunne heller ikke anvende realisationsprincippet på noterede aktier, hvis fonde i et indkomstår havde anvendt lagerprincippet på sådanne aktier. Tilsvarende; hvis fonde havde anvendt lagerprincippet på unoterede porteføljeaktier i et indkomståret, kunne fonde ikke vælge realisationsprincippet for disse porteføljeaktier. Dette skulle opfattes som et ultimativt krav, dvs. fonde havde ikke mulighed for at vende tilbage til realisationsprincippet, hvis fonde en gang har anvendt lagerprincippet.

På grund af de uhensigtsmæssige virkninger af det daværende uddelingskrav blev det også foreslået, at uddelingskravet skulle anses for at være opfyldt, selvom fonden havde betalt dansk eller udenlandsk skat m.v. Uddelingskravet skulle også kun gælde ved valg af realisationsprincippet på fondens noterede porteføljeaktier. Med andre ord skulle fonden ikke følge uddelingskravet, hvis fonden havde valgt lagerprincippet på både de noterede og unoterede porteføljeaktier eller en kombination af lagerprincippet på de noterede og realisationsprincippet på de unoterede porteføljeaktier.

I bemærkninger til lovforslaget, som blev fremsat den 24. november 2010, stod der også, at der ikke blev stillet krav til faktiske hensættelser til konsolidering. Dette betyder, at hensættelser til konsolidering bare kan være en skattemæssig postering til brug for indkomstopgørelsen.

Hørringsbemærkninger hertil:

I de mange offentliggjorte hørringssvar var det faktisk kun Finansrådet, som havde bemærkninger til de ovennævnte ændringer vedrørende fonde. Finansrådet havde foreslået yderligere lempelse til både beskatning af værdipapirer og uddelingskravet, især vedrørende familiefonde, som blev vurderet at blive hårdere ramt af ændringerne.

Finansrådets forslag blev af Skatteministeriet kun imødekommet vedrørende investeringsbeviser i udloddende aktiebaserede investeringsforeninger. Skatteministeriet havde

begrundet de skærpede regler i L84 med, at det gerne skulle være en harmonisering mellem selskaber og fonde, og at fonde allerede var blevet undtaget fra mange stramninger i forhold til selskaber.

Gældende regler:

De endelige lovændringer er faktisk de samme som lovforslaget af den 24. november 2010. Lempelsen om, at fonde kan betale skat uden at blive frataget mulighed for at vælge realisationsprincippet har virkning fra indkomståret 2010, imens resten af reglerne først gælder fra indkomståret 2012.

Vores kommentar:

L84 / lov nr. 254 af 30. marts 2011 synes at rette op på mange løse ender, som L202 / lov nr. 525 af 12. juni 2009 efterladede. Dette ses i den nye FBL § 3, stk. 3, som næsten er tre gange så lang som den tidligere regel.

Selvom fonde nu skal anvende lagerprincippet på investeringsbeviser i akkumulerende og udloddende obligationsbaserede investeringsforeninger, vurderes det at hænge sammen med de allerede gældende regler for obligationer.

Til gengæld er der indført en yderligere stramning for fonde, da deres adgang til at skifte mellem realisationsprincippet og lagerprincippet er blevet ophævet. Hvis de anvender lagerprincippet på de unoterede porteføljeaktier bare én gang, så bortfalder adgangen til at anvende realisationsprincippet, jf. ordlyden i lovteksten i FBL § 3, stk. 3, 5. pkt.

”Hvis fonden i et indkomstår har anvendt....., bortfalder fondens adgang til at anvende realisationsprincippet på porteføljeaktier” samt bemærkninger til lovforslaget 84 af 24. november 2010 § 3 *”Hvis en fond....., der ikke er optaget til handel på et reguleret marked Det gælder alle fondens porteføljeaktier”*.

Familiefonde har fået indført en lidt lempeligere behandling i forhold til L202 / lov nr. 525 af 12. juni 2009, da de har fået mulighed for at beholde realisationsprincippet, selvom de har betalt dansk og udenlandsk skatte m.v.

3.2.4 Delkonklusion

Vi har i nedenstående tabel opsamlet hovedreglerne for beskatning af værdipapirerne fra primo indkomståret 2010.

Oversigt - beskatning af fondes kapitalgevinster og tab fra den 1. januar 2010				
	Renter	Udbytter	Aktier og aktiebaserede investeringsforeninger	Obligationer og obligationsbaserede investeringsforeninger
1 Hovedregel	Skattepligt	Afhænger af kategoriseringen af aktien.	Lagerprincip, jf. dog 2 Gevinster - skattepligtige Tab - fradrages i den skattepligtige indkomst.	Lagerprincip: Gevinster - skattepligtige Tab - fradrages i den skattepligtige indkomst. Indgangsværdi = skattemæssig anskaffelsessum pr. 1. januar 2010.

2 Kategori af aktier			
2.1. Fondsaktier		Kommer an på, om det er datterselskabsaktier eller porteføljeaktier	Anskaffelsestidspunkt = moderakties anskaffelsestidspunkt
2.2 Aktieretter	Anskaffet til favørkurs	Kommer an på, om det er datterselskabsaktier eller porteføljeaktier	Anskaffelsestidspunkt = moderakties anskaffelsestidspunkt
	Anskaffet til dagskurs eller højere kurs	Kom an på, om det er datterselskabsaktier eller porteføljeaktier	Anskaffelsestidspunkt = tegningstidspunkt
2.3 Datterselskabsaktier uanset ejertid		Skattefrihed	Skattefrihed
2.4 Koncernselskabsaktier		Skattefrihed	Skattefrihed

2.5 Porteføljeaktier: Indgangsværdi = handelsværdi (kursværdi) primo indkomståret 2010.	2.5.1 Unoterede (frit valg mellem lagerprincippet og realisationsprincippet)	Skattepligt 100 %	Lagerprincip, se. 1. hovedregel
			Realisationsprincip: Gevinster - skattepligtige Tab - kan kun modregnes i gevinst på realisationsbeskattede aktier, og yderligere tab kan fremføres (kildeartsbegrænsning)
	2.5.2 Noterede (frit valg mellem lagerprincippet og realisationsprincippet)	Skattepligt 100 %	Lagerprincip, se. 1. hovedregel
			Realisationsprincip, se. 2.5.1, hvis fonden foretager uddelinger eller hensættelser til senere uddeling.

Tabel 5: Beskatning af fondes kapitalgevinster og tab fra primo indkomståret 2010 ⁶⁶

Efter skattereformen er beskatningsreglerne på værdipapirerne blevet skærpet væsentligt i forhold til før reformen. Afskaffelsen af 3-årsreglen på aktier og tvungen lagerbeskat-

⁶⁶ Kilde: egen tilvirkning

ning på obligationer medfører en større skattebyrde for fonde. Reformen lever dog op til dens hovedformål med at harmonisere beskatningsreglerne på forskellige typer af værdipapirer, da beskatningen nu er ens både for afkast og udbytter m.v. Reformen opnår også politikernes ønske om at forøge statens indtægter, da beskatningsgrundlaget er blevet øget.

Reparationspakken vurderes at stramme reglerne yderligere, da der lukkes for fondenes adgang til at skifte princip fra år til år. Lempelsen vedrørende uddelingskravet vurderes som en nødvendighed, da reglerne var alt for stramme inden da.

Alt i alt stiller skattereformen og reparationspakken fonde i en helt ny og ukendt situation, hvor der kun er en ting, som er sikker: Det er blevet sværere for dem at planlægge sig til en nulskat.

3.3 Del 2.2: Mulige virkninger af reformen:

Som tidligere nævnt i afsnit 2.3 vil vi analysere A-fonden og F-fondens regnskabstal for perioden 2005-2009 for at se forskellen mellem før og efter skattereformen. Før skattereformen er tallene baseret på fondenes faktiske tal, og efter skattereformen vil vi komme med forskellige input vedrørende uddelinger og hensættelser til senere uddeling m.v. Analysen tager udgangspunkt i årene 2005-2009, og de mulige virkninger vil blive indregnet ud fra en forudsætning om, at skattereformen trådte i kraft primo 2005.

3.3.1 A-fond

Som vi introducerede i afsnit 2.3.1 er A-fonden en almenvelgørende og almennyttig fond, hvis hovedformål er at støtte medicinsk forskning i Danmark. Indtægterne i A-fonden består af afkast på fondens beholdning af værdipapirer. Ca. 2/3 af fondens aktiver består af børsnoterede aktier og aktiebaserede investeringsbeviser, og den sidste 1/3 består af børsnoterede obligationer. A-fonden er ikke omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen.

3.3.1.1 A-fonds skattemæssige situation før skattereformen

Opgørelse af skattepligtig indkomst før Skattereformen	2005	2006	2007	2008	2009
Bankrenter.....	18.000	51.000	46.000	63.000	12.000
Obligationsrenter.....	973.000	914.000	1.224.000	1.347.000	1.526.000
Danske udbytter.....	2.090.000	1.488.000	1.958.000	1.564.000	804.000
Udenlandske udbytter.....	150.000	138.000	89.000	93.000	52.000
Ureal.kursreguleringer, disp. midler.....	0	-6.000	25.000	33.000	44.000
Real.kursreguleringer, disp. midler.....	0	0	-53.000	2.000	7.000
	3.231.000	2.585.000	3.289.000	3.102.000	2.445.000
Administrationsudgifter.....	-213.000	-214.000	-220.000	-219.000	-211.000
Resultat før skat.....	3.018.000	2.371.000	3.069.000	2.883.000	2.234.000
Skattefri udbytter.....	-692.000	-399.000	-664.000	-414.000	-272.000
Ureal.kursreguleringer, disp. midler.....	0	6.000	-25.000	-33.000	-44.000
Skattemæssig avance værdipapirer.....	142.000	72.000	17.000	-1.577.000	394.000
Bundfradrag.....	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Skattepligtig indkomst før fradrag.....	2.443.000	2.025.000	2.372.000	834.000	2.287.000
Uddelinger i henhold til fundats.....	-1.258.000	-2.094.000	-2.221.000	-2.349.000	-2.612.000
Konsolideringsfradrag 25 % af uddelinger.....	-314.000	-524.000	-555.000	-587.000	-653.000
Anvendt af tidligere års hensættelse.....	0	1.588.000	0	1.729.000	93.000
Skattemæssig hensættelse til senere uddeling.....	-1.588.000	-1.419.000	-310.000	-93.000	0
Bundfradrag.....	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Skattefri udbytter.....	692.000	399.000	664.000	414.000	272.000
Fradrag i alt.....	-2.443.000	-2.025.000	-2.397.000	-861.000	-2.875.000
dog maksimalt fradrag svarende til indkomst.....	-2.443.000	-2.025.000	-2.372.000	-834.000	-2.287.000
Skattepligtig indkomst.....	0	0	0	0	0
Tab af fradraget.....				-27.000	-588.000
Skattemæssig hensættelser til senere uddeling	2005	2006	2007	2008	2009
Primo.....	0	-1.588.000	-1.419.000	-1.729.000	-93.000
Anvendt i år.....		1.588.000	0	1.729.000	93.000
Tilgang.....	-1.588.000	-1.419.000	-310.000	-93.000	0
Ultimo.....	-1.588.000	-1.419.000	-1.729.000	-93.000	0

Tabel 6: A-fonds skattepligtige indkomst for 2005-2009 før skattereformen (opstillet i kr.)⁶⁷

I Tabel 6 er opgørelserne over den skattepligtige indkomst i A-fond opstillet for årene 2005-2009. Ifølge tabellen har fonden i hele perioden et pænt og stabilt overskud på den

⁶⁷ Kilde: A-fonds bilag til selvangivelse for 2005-2009 med egen tilvirkning

skattepligtige indkomst før de specielle fradrag, der gælder for fonde. Fondens uddelinger til almennyttige formål har traditionelt udlignet den skattepligtige indkomst.

I 2005 havde fonden kun uddelt halvdelen af den skattepligtige indkomst før fradrag og var derfor nødt til at hensætte et større beløb til senere uddeling for at undgå skat.

Som følge af sine almennyttige og almenvelgørende karakteristika har fonden mulighed for at foretage hensættelser til konsolidering af fondskapitalen svarende til 25 % af årets uddelinger i overensstemmelse med FBL § 5, stk. 1. I 2006 - 2009 havde fonden foretaget større uddelinger, der enten var på samme niveau eller større end den skattepligtige indkomst før fradrag. Dette medførte, at fonden ikke altid udnyttede konsolideringsfradraget og dermed forbedrede sin skatteoptimering, jf. herunder.

I 2009 var hensættelsen til senere uddeling 0, da fondens fradrag oversteg den skattepligtige indkomst. Underskuddene i 2008 og 2009 kunne dog ikke fremføres, jf. afsnit 3.1.2.4.5. Fondens havde dermed et tab på henholdsvis kr. 27.000 og 588.000, som primært vedrørte konsolideringsfradraget. Fondens uddelte derfor for meget i 2008 og 2009 og kunne dermed ikke opnå de skattemæssige fordele ved den særlige konsolideringsfradragetsregel.

Fondens skattemæssige avance/tab vedrørende værdipapirer har været beskedent, da fonden i perioden primært har solgt aktier ejet over 3 år, som var skattefri efter de gamle regler. Fondens havde derfor ikke noget problem med at undgå beskatning i den nævnte periode, hvilket delvis skyldes mulighederne for hensættelser til konsolidering af fondens formue samt til senere uddelinger.

3.3.1.2 A-fonds skattemæssige situation efter skattereformen

I starten af indkomståret, dvs. 1. januar 2010 (svarende til 1. januar 2005 i vores eksempel), fik fondens beholdning af aktier nye indgangsværdier, jf. afsnit 3.2.3.2.1.2.2. Dette har betydning for beregningen af fondens realiserede avance ved salg af aktier og aktie-

baserede investeringsforeninger, da disse fik handelsværdi / kursværdi pr. 1. januar 2010 (svarende til kursværdi pr. 1. januar 2005) som deres skattemæssige indgangsværdi i stedet for anskaffelsessum efter de gamle regler.

I nedenstående tabel findes de nye skattemæssige avancer / tab på fondens beholdning af værdipapirer, som er beregnet på baggrund af de nye indgangsværdier. For at kunne få et bedre overblik i vores eksempel vil vi betegne fondens aktier og aktiebaserede investeringsforeninger under en fælles betegnelse ”aktier”.

Ophævelsen af 3-årsreglen på aktier medfører en ekstra skattepligtig indkomst ved salg af aktier fra de bundne midler. Dette var ikke tilfældet før skattereformen, da fonden som nævnt tidligere primært solgte aktier ejet over 3 år, som var skattefrie efter de gamle regler.

Fonden får heller ikke længere 34 % fradrag vedrørende skattefrie udbytter efter de nye regler. Dette har dog ingen betydning for fonden, da de heller ikke længere skal fratrækkes i fondens uddelingsfradrag, jf. afsnit 3.1.2.4.4.

Avance (+) / tab (-) på værdipapirer	2005	2006	2007	2008	2009	Total
Realiseret, aktier.....	963.000	696.000	0	598.000	76.000	2.333.000
Urealiseret, aktier.....	13.469.000	7.595.000	-2.627.000	-29.356.000	14.165.000	3.246.000
Realiseret, disp. obligationer.....		0	-53.000	2.000	7.000	-44.000
Lagerbeskattet, disp. obligationer.....		-6.000	25.000	33.000	44.000	96.000
Realiseret, bundne obligationer.....	142.000	71.000	15.000	-1.579.000	394.000	-957.000
Lagerbeskattet, bundne obligationer.....	-170.000	-783.000	-750.000	1.434.000	284.000	15.000
Total.....	14.404.000	7.573.000	-3.390.000	-28.868.000	14.970.000	4.689.000

Tabel 7: A-fonds kapitalgevinster og -tab for 2005-2009 efter skattereformen (opstillet i kr.)⁶⁸

3.3.1.2.1 Anvendelse af lagerprincippet på aktier

Jf. Tabel 7 har fonden store urealiserede kurssvingninger fra år til år, især på fondens beholdning af aktier, hvilket medfører store urealiserede avancer / tab. De store kurs-

⁶⁸ Kilde: egen tilvirkning

svingninger skyldes primært det faktum, at der i den valgte periode (2005-2009) har været både op- og nedture på de finansielle markeder.

I nedenstående tabel har vi opstillet fondens skattepligtige indkomst på baggrund af Tabel 7 samt Tabel 6 for at illustrere fondens situation ved uændrede uddelinger og hensættelser.

Ved lagerprincippet						
	2005	2006	2007	2008	2009	
Bankrenter.....	18.000	51.000	46.000	63.000	12.000	
Obligationsrenter.....	973.000	914.000	1.224.000	1.347.000	1.526.000	
Danske udbytter.....	2.090.000	1.488.000	1.958.000	1.564.000	804.000	
Udenlandske udbytter.....	150.000	138.000	89.000	93.000	52.000	
Ureal.kursreguleringer, disp. midler.....	0	-6.000	25.000	33.000	44.000	
Real.kursreguleringer, disp. midler.....	0	0	-53.000	2.000	7.000	
	3.231.000	2.585.000	3.289.000	3.102.000	2.445.000	
Administrationsudgifter.....	-213.000	-214.000	-220.000	-219.000	-211.000	
Resultat før skat.....	3.018.000	2.371.000	3.069.000	2.883.000	2.234.000	
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....	963.000	696.000	0	598.000	76.000	
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), aktier.....	13.469.000	7.595.000	-2.627.000	-29.356.000	14.165.000	
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne og obl...	142.000	71.000	15.000	-1.579.000	394.000	
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....	-170.000	-783.000	-750.000	1.434.000	284.000	
Bundfradrag.....	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	
Skattepligtig indkomst før fradrag.....	17.397.000	9.925.000	-318.000	-26.045.000	17.128.000	
Uddelinger i henhold til fundats.....	-1.258.000	-2.094.000	-2.221.000	-2.349.000	-2.612.000	
Konsolideringsfradrag 25 % af uddelinger.....	-315.000	-524.000	-555.000	-587.000	-653.000	
Anvendt af tidligere års hensættelse.....	0	1.588.000	0	1.729.000	93.000	
Skattemæssig hensættelse til senere uddeling.....	-1.588.000	-1.419.000	-310.000	-93.000	0	
Bundfradrag.....	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	
Fremført underskud fra tidligere år.....					-13.981.000	
Fradrag i alt.....	-3.136.000	-2.424.000	-3.061.000	-1.275.000	-17.128.000	
dog maksimalt fradrag svarende til indkomst.....	-3.136.000	-2.424.000	se 1	se 1	-17.128.000	
1. Skattemæssigt underskud til fremførsel						
Resultat før skat.....			3.069.000	2.883.000		
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....			0	598.000		
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), aktier.....			-2.627.000	-29.356.000		
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne og obl...			15.000	-1.579.000		
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....			-750.000	1.434.000		
Bundfradrag.....			0	0		
Skattemæssigt underskud til fremførsel.....			-293.000	-26.020.000		
Skattepligtig indkomst.....	14.261.000	7.501.000			0	
Skat.....	25%	3.565.000	1.875.000			
Skattemæssigt underskud til fremførsel						
Saldo primo.....	0	0	0	293.000	26.313.000	
Årets underskud.....	0	0	293.000	26.020.000	0	
Anvendt.....	0	0	0	0	-13.981.000	
Rest.....	0	0	293.000	26.313.000	12.332.000	
Skattemæssig hensættelser til senere uddeling	2005	2006	2007	2008	2009	
Primo.....	0	1.588.000	1.419.000	1.729.000	93.000	
Anvendt i år.....	0	-1.588.000	0	-1.729.000	-93.000	
Tilgang.....	1.588.000	1.419.000	310.000	93.000	0	
Ultimo.....	1.588.000	1.419.000	1.729.000	93.000	0	

Tabel 8: A-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst for 2005-2009 med lagerbeskatning (opstillet i kr.)⁶⁹

⁶⁹ Kilde: egen tilvirkning

Ifølge ovenstående tabel skal fonden enten uddele eller hensætte henholdsvis 14.261 og 7.501 t.kr. mere for 2005 og 2006, hvis fonden ikke vil betale skat, svarende til henholdsvis 3.565 og 1.875 t.kr.

Uanset hvad fonden vælger, stilles der udfordringer til fondens likviditet, da fonden kun har henholdsvis omkring 2,6 og 1,7 mio. kr. i likvidbeholdning under de disponible aktier, jf. Tabel 1.

Jf. afsnit 3.2.3.2.1.2.2 har fonden også mulighed for at uddele henholdsvis 14 og 7,6 mio. kr. fra de bundne midler og hermed mulighed for at trække yderligere likviditet fra de bundne midler. Da fonden heller ikke har en stor likvidbeholdning i de bundne midler, jf. Tabel 1, kan fonden også sælge noget af sine værdipapirbeholdning.

I 2007 og 2008 opstår der til gengæld den omvendte situation, hvor fonden får et stort tab på værdipapirerne og dermed en negativ skattepligtig indkomst før fradrag. Fondens underskud kan dog kun fremføres med det nettokurstab, som er opgjort samlet efter KGL og ABL, jf. FBL § 3, stk. 2. og afsnit 3.1.2.4.5. Da bundfradraget ikke kan fremføres, udgør fondens skattemæssige underskud kun 293 og 26.020 t.kr. i stedet for 318 og 26.045 t.kr. i 2007 og 2008.

Da fonden kun kan udnytte fradragsretten for uddelinger og hensættelser i det omfang, der foreligger en positiv indkomst, jf. afsnit 3.1.2.4.1., anses disse fradrag for at være tabt i 2007 og 2008, da fondens skattepligtige indkomst før fradrag for uddelinger, hensættelser til senere uddelinger og konsolidering af formuen m.v. var negativ.

I 2009 kan fonden udnytte en del af det fremførte underskud fra 2007 og 2008, således at fondens skattepligtige indkomst reduceres til 0 kr. Fondens fremførte underskud er fratrukket i den skattepligtige indkomst opgjort efter fradrag for uddelinger og hensættelser er foretaget, jf. afsnit 3.1.2.4.5. Den resterende saldo på t.kr. 12.332 kan fremføres og modregnes i fremtidig skattepligtig indkomst uden tidsbegrænsning.

3.3.1.2.1.1 Ændring af uddelingsstrategi

Situationen ville være anderledes, hvis fondens uddelinger og hensættelser var forskellige fra Tabel 8. I de år, hvor der er meget store urealiserede kursgevinster, bør fonden enten uddele mere, hensætte mere til senere uddelinger eller foretage en kombination af begge dele. Til gengæld skal fonden begrænse sine uddelinger eller måske slet ikke uddele noget i de år, hvor der er store urealiserede kurstab.

Der er imidlertid udfordringer for fonden i de år med store urealiserede kursgevinster, da der stilles krav til både likvider og hensættelser til senere uddelinger.

Der gøres opmærksom på, at fondens hensættelser til senere uddelinger i 2007 ifølge Tabel 6 og Tabel 8 faktisk skulle være 1.419 t.kr. større, da SKM2008.396.LSR kræver, at hensættelser fra tidligere år skal anvendes før, der kan opnås fradrag for uddelinger i efterfølgende år, jf. afsnit 3.1.2.4.3. Vi har i vores skatteoptimering for fonden valgt at anvende fondens hensættelser fra tidligere år i overensstemmelse med SKM.2008.396.LSR, hvorfor fondens hensættelseskonto altid udligner fondens uddelinger

Det vurderes mest sandsynligt, at fonden ville have reageret anderledes, hvis de allerede i 2005 havde kendskab til de nye regler, således at fonden nok havde ændret sin uddelings- og hensættelsesstrategi. Dette skyldes bl.a. vores vurdering af, at fonden altid har sørget for at udligne sin skattepligtige indkomst via uddelinger m.v.

I nedenstående tabel har vi opstillet fondens skattepligtige indkomst m.v. ved at optimere skatten via uddelinger:

Ved lagerprincippet med optimering vedr. uddelinger					
Opgørelse af skattepligtig indkomst	2005	2006	2007	2008	2009
Bankrenter.....	18.000	51.000	46.000	63.000	12.000
Obligationsrenter.....	973.000	914.000	1.224.000	1.347.000	1.526.000
Danske udbytter.....	2.090.000	1.488.000	1.958.000	1.564.000	804.000
Udenlandske udbytter.....	150.000	138.000	89.000	93.000	52.000
Ureal.kursreguleringer, disp. midler.....	0	-6.000	25.000	33.000	44.000
Real.kursreguleringer, disp. midler.....	0	0	-53.000	2.000	7.000
	3.231.000	2.585.000	3.289.000	3.102.000	2.445.000
Administrationsudgifter.....	-213.000	-214.000	-220.000	-219.000	-211.000
Resultat før skat.....	3.018.000	2.371.000	3.069.000	2.883.000	2.234.000
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....	963.000	696.000	0	598.000	76.000
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), aktier.....	13.469.000	7.595.000	-2.627.000	-29.356.000	14.165.000
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne og obl.....	142.000	71.000	15.000	-1.579.000	394.000
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....	-170.000	-783.000	-750.000	1.434.000	284.000
Bundfradrag.....	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Skattepligtig indkomst før fradrag.....	17.397.000	9.925.000	-318.000	-26.045.000	17.128.000
Uddelinger i henhold til fundats.....	-13.938.000	-9.216.000			
Anvendt af tidligere års hensættelse.....					
Konsolideringsfradrag 25 % af uddelinger.....	-3.485.000	-2.304.000	0	0	0
Skattemæssig hensættelse til senere uddeling.....					
Bundfradrag.....	25.000	25.000			25.000
Fremført underskud fra tidligere år.....					-17.153.000
Frdrag i alt.....	-17.398.000	-11.495.000	0	0	-17.128.000
dog maksimalt fradrag svarende til indkomst.....	-17.397.000	-9.925.000	0	0	-17.128.000
Skattepligtig indkomst.....	0	0	0	0	0
Skattemæssigt underskud til fremførsel					
Resultat før skat.....			3.069.000	2.883.000	
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....			0	598.000	
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), aktier.....			-2.627.000	-29.356.000	
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne og obl.....			15.000	-1.579.000	
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....			-750.000	1.434.000	
Bundfradrag.....			0	0	
Skattemæssigt underskud til fremførsel.....	0	0	-293.000	-26.020.000	
Saldo primo.....	0	0	0	-293.000	-26.313.000
Årets underskud.....	0	0	-293.000	-26.020.000	0
Anvendt.....	0	0	0	0	17.153.000
Rest.....	0	0	-293.000	-26.313.000	-9.160.000
Skattemæssig hensættelser til senere uddeling	2005	2006	2007	2008	2009
Primo.....	0	0	0	0	0
Anvendt i år.....	0	0	0	0	0
Tilgang.....	0	0	0	0	0
Ultimo.....	0	0	0	0	0

Tabel 9: A-fondens skattepligtige indkomst for 2005-2009 med lagerprincippet og optimering vedr. uddelinger (opstillet i kr.)⁷⁰

⁷⁰ Kilde: egen tilvirkning

Større uddelinger medfører større konsolideringsfradrag men stiller som tidligere nævnt også krav til fondens likviditet. Det er heller ikke sikkert, at fonden hurtigt kan finde ekstra modtagere af uddelinger, hvis fonden generelt kun har ansøgninger om uddelinger i en størrelsesorden på omkring 2-3 mio. om året.

Ved at dele store beløb ud risikerer fonden at udhule sine bundne midler, da fonden skal sælge fra sine bundne midler for at få penge til uddeling. I et år som 2005, hvor fonden har aktiver for ca. 82 mio., jf. Tabel 1, vurderes et års uddeling på ca. 14 mio. som beregnet i Tabel 9 at være rimelig meget for fonden. Der skal ikke være mange år som 2005 til, før fondens midler bliver udhulet markant.

Derudover stilles der også krav til fondens rettidige beslutning om uddelinger, da uddelingerne skal foretages inden udgang af indkomstsåret, dvs. den 31. december, for at der kan opnås skattefradrag, jf. afsnit 3.1.2.4.1.

Hvis fonden skal uddele nettokursgevinster fra de bundne aktiver, som er opgjort efter KGL og ABL, skal beslutningen om at anvende aktiverne til uddeling være truffet inden 6 måneder efter det forudgående regnskabsårs afslutning, jf. afsnit 3.1.2.4.1. Dette vil sige, at beslutningen om uddeling af nettokursgevinster, som stammer fra de bundne aktiver for 2005, skal foretages senest inden den 30. juni 2006.

På grund af de nævnte usikkerheder omkring foretagelse af flere uddelinger har vi også valgt at optimere fondens skattemæssige situation via hensættelser til senere uddeling i nedenstående tabel, som skal ses i sammenhæng med afsnit 3.3.1.2.2.:

Ved lagerprincippet med optimering vedr. hensættelser til senere uddeling					
Opgørelse af skattepligtig indkomst	2005	2006	2007	2008	2009
Bankrenter.....	18.000	51.000	46.000	63.000	12.000
Obligationsrenter.....	973.000	914.000	1.224.000	1.347.000	1.526.000
Danske udbytter.....	2.090.000	1.488.000	1.958.000	1.564.000	804.000
Udenlandske udbytter.....	150.000	138.000	89.000	93.000	52.000
Ureal.kursreguleringer, disp. midler.....	0	-6.000	25.000	33.000	44.000
Real.kursreguleringer, disp. midler.....	0	0	-53.000	2.000	7.000
	3.231.000	2.585.000	3.289.000	3.102.000	2.445.000
Administrationsudgifter.....	-213.000	-214.000	-220.000	-219.000	-211.000
Resultat før skat.....	3.018.000	2.371.000	3.069.000	2.883.000	2.234.000
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....	963.000	696.000	0	598.000	76.000
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), aktier.....	13.469.000	7.595.000	-2.627.000	-29.356.000	14.165.000
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne og obl...	142.000	71.000	15.000	-1.579.000	394.000
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....	-170.000	-783.000	-750.000	1.434.000	284.000
Bundfradrag.....	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Skattepligtig indkomst før fradrag.....	17.397.000	9.925.000	-318.000	-26.045.000	17.128.000
Uddelinger i henhold til fundats.....	-1.258.000	-2.094.000	-2.221.000	-2.349.000	-2.612.000
Anvendt af tidligere års hensættelse.....		2.094.000	2.221.000	2.349.000	2.612.000
Konsolideringsfradrag 25 % af uddelinger.....	-315.000	-524.000	-555.000	-587.000	-653.000
Skattemæssig hensættelse til senere uddeling.....	-15.849.000	-9.426.000			
Bundfradrag.....	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Fremført underskud fra tidligere år.....					-16.500.000
Frdrag i alt.....	-17.397.000	-9.925.000	-530.000	-562.000	-17.128.000
dog maksimalt fradrag svarende til indkomst.....	-17.397.000	-9.925.000	0	0	-17.128.000
Skattepligtig indkomst.....	0	0	0	0	0
Skattemæssigt underskud til fremførsel					
Resultat før skat.....			3.069.000	2.883.000	
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....			0	598.000	
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), aktier.....			-2.627.000	-29.356.000	
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne og obl...			15.000	-1.579.000	
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....			-750.000	1.434.000	
Bundfradrag.....			0	0	
Skattemæssigt underskud til fremførsel.....	0	0	-293.000	-26.020.000	
Saldo primo.....	0	0	0	-293.000	-26.313.000
Årets underskud.....	0	0	-293.000	-26.020.000	0
Anvendt.....	0	0	0	0	16.500.000
Rest.....	0	0	-293.000	-26.313.000	-9.813.000
Skattemæssig hensættelser til senere uddeling	2005	2006	2007	2008	2009
Primo.....	0	15.849.000	23.181.000	20.960.000	18.611.000
Anvendt i år.....	0	-2.094.000	-2.221.000	-2.349.000	-2.612.000
Tilgang.....	15.849.000	9.426.000	0	0	0
Ultimo.....	15.849.000	23.181.000	20.960.000	18.611.000	15.999.000

Tabel 10: A-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst med lagerprincippet og optimering vedr. hensættelser (opstillet i kr.)⁷¹

⁷¹ Kilde: egen tilvirkning

Ved at hensætte store beløb til senere uddeling risikerer fonden at blive efterbeskattet af hensættelserne, hvis de ikke kan udnyttes inden fristen på 5 år. Dette vender vi tilbage til lidt senere i afsnit 3.3.1.2.2

Fondens beslutning om hensættelser til senere uddeling skal blot foretages inden selvangivelsesfristen, dvs. den 30. juni, jf. afsnit 3.1.2.4.3.

Uanset hvordan fonden vælger at håndtere situationen, kræver det en nøje planlægning fra fondens side, hvor kursudviklingen følges tæt. Som vi tidligere har nævnt, vurderes det at være mest optimalt, hvis fonden inden udgang af indkomståret laver et skatteoverslag for at holde styr på kurserne. Dette kan dog medføre større omkostninger til den regnskabsmæssige assistance, og fonden kan risikere at komme på kant med LFF § 31, hvor det bestemmes, at fondens omkostninger ikke må overstige, hvad der må anses for at være ”sædvanlige”, jf. afsnit 3.1.1.2.3.

Det er vores vurdering, at ud fra et nul-skat synspunkt samt ovennævnte optimeringer ved hhv. ekstra uddelinger og hensættelser ville det være bedst for fonden at lave en kombination af både større uddelinger og hensættelser i 2005 og 2006. Det er dog svært at ramme præcist den optimale sammensætning af uddelinger og hensættelser, da der er mange forskellige faktorer, som kan spille ind i sådanne overvejelser. Vi har dog prøvet at give et bud på, hvordan sådan en kombination kan være:

Ved lagerprincippet med optimering vedr. uddelinger og hensættelser						
Opgørelse af skattepligtig indkomst	2005	2006	2007	2008	2009	
Bankrenter.....	18.000	51.000	46.000	63.000	12.000	
Obligationsrenter.....	973.000	914.000	1.224.000	1.347.000	1.526.000	
Danske udbytter.....	2.090.000	1.488.000	1.958.000	1.564.000	804.000	
Udenlandske udbytter.....	150.000	138.000	89.000	93.000	52.000	
Ureal.kursreguleringer, disp. midler.....	0	-6.000	25.000	33.000	44.000	
Real.kursreguleringer, disp. midler.....	0	0	-53.000	2.000	7.000	
	3.231.000	2.585.000	3.289.000	3.102.000	2.445.000	
Administrationsudgifter.....	-213.000	-214.000	-220.000	-219.000	-211.000	
Resultat før skat.....	3.018.000	2.371.000	3.069.000	2.883.000	2.234.000	
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....	963.000	696.000	0	598.000	76.000	
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), aktier.....	13.469.000	7.595.000	-2.627.000	-29.356.000	14.165.000	
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne og obl.....	142.000	71.000	15.000	-1.579.000	394.000	
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....	-170.000	-783.000	-750.000	1.434.000	284.000	
Bundfradrag.....	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	
Skattepligtig indkomst før fradrag.....	17.397.000	9.925.000	-318.000	-26.045.000	17.128.000	
Uddelinger i henhold til fundats.....	-7.422.000	-5.000.000			-3.144.000	
Anvendt af tidligere års hensættelse.....		5.000.000			3.144.000	
Konsolideringsfradrag 25 % af uddelinger.....	-1.856.000	-1.250.000	0	0	-786.000	
Skattemæssig hensættelse til senere uddeling.....	-8.144.000					
Bundfradrag.....	25.000	25.000			25.000	
Fremført underskud fra tidligere år.....					761.000	
Frdrag i alt.....	-17.397.000	-1.225.000	0	0	0	
dog maksimalt fradrag svarende til indkomst.....	-17.397.000	-1.225.000	0	0	0	
Skattepligtig indkomst.....	0	8.700.000	0	0	17.128.000	
Skattemæssigt underskud til fremførsel						
Resultat før skat.....			3.069.000	2.883.000		
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....			0	598.000		
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), aktier.....			-2.627.000	-29.356.000		
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne og obl.....			15.000	-1.579.000		
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....			-750.000	1.434.000		
Bundfradrag.....			0	0		
Skattemæssigt underskud til fremførsel.....	0	0	-293.000	-26.020.000		
Saldo primo.....	0	0	0	-293.000	-26.313.000	
Årets underskud.....	0	0	-293.000	-26.020.000	0	
Anvendt.....	0	0	0	0	-761.000	
Rest.....	0	0	-293.000	-26.313.000	-27.074.000	
Skattemæssig hensættelser til senere uddeling	2005	2006	2007	2008	2009	
Primo.....	0	8.144.000	3.144.000	3.144.000	3.144.000	
Anvendt i år.....	0	-5.000.000	0	0	-3.144.000	
Tilgang.....	8.144.000	0	0	0	0	
Ultimo.....	8.144.000	3.144.000	3.144.000	3.144.000	0	
Efterbeskatning af hensættelser fra 2005						
Hensat i 2005.....	8.144.000					
Anvendt i 2006-2009.....	-8.144.000					
Til efterbeskatning i 2010.....	0					

Tabel 11: A-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst med lagerprincippet og optimering vedr. uddelinger og hensættelser (opstillet i kr.)⁷²

⁷² Kilde: egen tilvirkning

Vores bud er opbygget således, at der ikke stilles store krav til fondens likviditet og en mindre risiko for efterbeskatning af hensættelser. Buddet er dog ikke helt perfekt, da fondens uddelinger ikke er på samme niveau i hele perioden, hvilket kan være et ønske fra bestyrelsen m.v. Desuden baseres vores optimering mest på, at vi har kendskab til fondens kursudvikling i hele perioden, hvilket ikke er muligt i virkeligheden.

På baggrund af ovennævnte forskellige scenarier af fondens optimering er det også vores opfattelse, at både fondens uddelinger og hensættelser er meget større end før skattereformen.

3.3.1.2.1.2 Ændring af investeringsstrategi

Ved en total lagerbeskatning er fonden mere sårbar, hvis den har en stor beholdning af aktier i forhold til obligationer, da investering i aktier vurderes at være mere risikofyldt og har dermed en højere risiko for kursvingninger. Dette kan også ses fra fondens markante kursvingninger på aktier, jf. Tabel 7, som også skyldes, at fonden har en rimelig stor beholdning af aktier, jf. Tabel 1. Fondens har ifølge både fundatsen og anbringelsesbekendtgørelsen mulighed for at nedbringe sin beholdning af aktier og dermed formindske risikoen for kurssvingninger. Det vurderes derfor mest hensigtsmæssigt for fonden at overveje ændringer i investeringsstrategien.

3.3.1.2.2 Hensættelser til senere uddelinger og efterbeskatning

I det følgende afsnit vil vi tage udgangspunkt i de uddelinger og anvendte hensættelser, som står i Tabel 10.

Som tidligere nævnt er det ikke helt problemfrit for fonden bare at hensætte, da der vil ske efterbeskatning af hensættelserne, hvis fonden ikke kan eller vil dele alle hensættelserne ud inden for 5-årsfristen efter hensættelsesårets udløbet, jf. FBL § 4, stk. 5 og 6. Dvs., at fonden risikerer at blive efterbeskattet i henholdsvis 2010 og 2011, hvis fonden ikke kan eller vil uddele alle hensættelser for 2005 og 2006. Med de årlige uddelinger på omkring 1,2 til 2,6 mio. samt en hensættelseskonto på 16 mio. ultimo 2009, ser det ud

som om, at fonden kan få svært ved at uddele hele hensættelsen vedrørende 2005 og 2006 inden udgangen af 2010 og 2011.

Hvis efterbeskatning af hensættelser til senere uddelinger fra 2005 bliver aktuel i 2010, skal den del af hensættelserne, som vedrører skattefri indtægter og skattefri bundfradrag, ikke efterbeskattes. Dette skyldes, at disse skattefri beløb skal fordeles forholdsmæssigt på uddelings-, konsoliderings- og hensættelsesfradrag, jf. afsnit 3.1.2.4.3. På denne baggrund har vi i nedenstående tabel beregnet fondens skattepligtige indkomst ved efterbeskatningen af hensættelser fra 2005:

Efterbeskatning af hensættelser fra 2005						
Hensat i 2005.....		15.849.000				
Anvendt i 2006-2009.....		-9.276.000				
Til efterbeskatning i 2010.....		6.573.000				
Skattefri andel af hensættelser*.....	✓	-9.000				
Skattepligtig andel af hensættelser.....		6.564.000				
5 % i 5 år.....	✓	1.641.000				
		<u>8.205.000</u>				
*) <i>Hensættelser / (Uddelinger + Konsolidering + Hensættelser) X (Skattefrie indtægter + Skattefrit bundfradrag)</i>						
*) $6.573.000 / (1.258.000 + 315.000 + 15.849.000) * 25.000$						

Tabel 12: A-fonds skattepligtige indkomst ved en efterbeskatning af hensættelser fra 2005 (opstillet i kr.)⁷³

Jf. afsnit 3.1.2.4.3 skal fonden angive 6.564 t.kr. i selvangivelsen for 2010 til efterbeskatning, hvor der også skal angives, at beløbet vedrører hensættelsesåret 2005. Herefter vil fonden modtage en opkrævning, hvor efterbeskatningsbeløbet inklusive tillæg på 5 % for 5 år på årsopgørelsen, dvs. et totalbeløb på 8.205 t.kr. Dette svarer til en skat på ca. 2.051 t.kr.

Som vi også har nævnt tidligere i afsnit 3.1.2.4.3, får fonden ikke så meget fordel af SKM2001.621.LSR, da fonden ikke længere får skattefri udbytter og bundfradraget på 25 t.kr. kun medfører en meget ringe skattefri andel af hensættelser.

⁷³ Kilde: egen tilvirkning

Det samme vil ske for hensættelser fra 2006 på 9.426 t.kr., hvis fonden ikke når eller kan dele det hele ud inden udgangen af 2011.

3.3.1.2.3 Anvendelse af realisationsprincippet på aktier og aktiebaserede investeringsforeninger

Ved realisationsprincippet						
Opgørelse af skattepligtig indkomst		2005	2006	2007	2008	2009
Bankrenter.....		18.000	51.000	46.000	63.000	12.000
Obligationsrenter.....		973.000	914.000	1.224.000	1.347.000	1.526.000
Danske udbytter.....		2.090.000	1.488.000	1.958.000	1.564.000	804.000
Udenlandske udbytter.....		150.000	138.000	89.000	93.000	52.000
Ureal.kursreguleringer, disp. midler.....		0	-6.000	25.000	33.000	44.000
Real.kursreguleringer, disp. midler.....		0	0	-53.000	2.000	7.000
		3.231.000	2.585.000	3.289.000	3.102.000	2.445.000
Administrationsudgifter.....		-213.000	-214.000	-220.000	-219.000	-211.000
Resultat før skat.....		3.018.000	2.371.000	3.069.000	2.883.000	2.234.000
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....		963.000	696.000	0	598.000	76.000
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne obl.....		-170.000	-783.000	-750.000	1.434.000	284.000
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....		142.000	71.000	15.000	-1.579.000	394.000
Bundfradrag.....		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Skattepligtig indkomst før fradrag.....		3.928.000	2.330.000	2.309.000	3.311.000	2.963.000
Uddelinger i henhold til fundats.....		-1.258.000	-2.094.000	-2.221.000	-2.349.000	-2.612.000
Konsolideringsfradrag 25 % af uddelinger.....		-315.000	-524.000	-555.000	-587.000	-653.000
Anvendt af tidligere års hensættelse.....		0	1.588.000	0	1.729.000	93.000
Skattemæssig hensættelse til senere uddeling.....		-1.588.000	-1.419.000	-310.000	-93.000	0
Bundfradrag.....		25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Fradrag i alt.....		-3.136.000	-2.424.000	-3.061.000	-1.275.000	-3.147.000
dog maksimalt fradrag svarende til indkomst.....		-3.136.000	-2.330.000	-2.309.000	-1.275.000	-2.963.000
Skattepligtig indkomst.....		792.000	0	0	2.036.000	0
Tab af fradraget.....			-94.000	-752.000		-184.000
Skat.....	25%	198.000			509.000	
Skattemæssig hensættelser til senere uddeling		2005	2006	2007	2008	2009
Primo.....		0	1.588.000	1.419.000	1.729.000	93.000
Anvendt i år.....		0	-1.588.000	0	-1.729.000	-93.000
Tilgang.....		1.588.000	1.419.000	310.000	93.000	0
Ultimo.....		1.588.000	1.419.000	1.729.000	93.000	0

Tabel 13: A-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst for 2005-2009 med realisationsbeskatning på aktier (opstillet i kr.)⁷⁴

⁷⁴ Kilde: egen tilvirkning

Jf. Tabel 13 undgår fonden store urealiserede kurssvingninger fra år til år på fondens bundne aktier ved at vælge realisationsprincippet på fondens aktier og aktiebaserede investeringsforeninger i forhold til total lagerbeskatning. Ophævelsen af 3-årsreglen på aktier medfører dog stadigvæk en ekstra skattepligtig indkomst ved salg af aktierne. Vedrørende skattefri udbytter er fonden heller ikke påvirket af ophævelsen af de skattefri udbytter på 34 %, jf. ovennævnte i afsnit 3.1.2.4.4.

Som det fremgår af vores beregning, jf. Tabel 13, skal fonden enten uddele eller hensætte ca. t.kr. 792 og 2.036 for hhv. 2005 og 2008, hvis fonden ikke vil betale en skat, svarende til ca. t.kr. 198 og 509. I dette tilfælde stilles der ikke lige så store krav til fondens likvide beholdning som ved anvendelse af lagerprincippet på aktier og obligationer, jf. Tabel 1. Dette betyder, at fonden umiddelbart kan klare sig uden at skulle sælge ud af sine værdipapirer med udgangspunkt i fondens aktiver i Tabel 1.

Til gengæld har fonden også tabt en del konsolideringsfradrag og hensættelsesfradrag vedrørende uddelinger og hensættelser i 2006, 2007 og 2009, da fondens skattepligtige indkomst er mindre end disse særlige fradrag. Fonden kan dog undvige denne situation ved at ændre i sine hensættelser til senere uddelinger i 2006 og 2007 eller uddele lidt mindre i 2009, jf. de kommende afsnit.

3.3.1.2.3.1 Ændring af uddelingsstrategi

Fonden er bundet til at uddele eller hensætte til senere uddeling mindst 80 % af sin skattepligtige indkomst for at kunne anvende realisationsprincippet på aktier, jf. FBL § 3, stk. 3 og afsnit 3.2.3.2.1.2.2. Fonden skal derfor allerede i 2006 uddele eller hensætte et ekstra beløb på t.kr. 792, jf. tabel Tabel 13. Det samme gælder 2008, hvor der skal uddeles eller hensættes for ca. t.kr. 2.036.

Som nævnt i afsnit 3.3.1.2.1.1 er der mange usikkerheder tilknyttet til eventuelle større uddelinger, og derfor har vi også i dette tilfælde valgt kun at optimere fondens skattemæssige situation med hensættelser til senere uddeling, jf. nedenstående tabel:

Ved realisationsprincippet med optimering vedr. hensættelser til senere uddeling					
Opgørelse af skattepligtig indkomst	2005	2006	2007	2008	2009
Bankrenter.....	18.000	51.000	46.000	63.000	12.000
Obligationsrenter.....	973.000	914.000	1.224.000	1.347.000	1.526.000
Danske udbytter.....	2.090.000	1.488.000	1.958.000	1.564.000	804.000
Udenlandske udbytter.....	150.000	138.000	89.000	93.000	52.000
Ureal.kursreguleringer, disp. midler.....	0	-6.000	25.000	33.000	44.000
Real.kursreguleringer, disp. midler.....	0	0	-53.000	2.000	7.000
	3.231.000	2.585.000	3.289.000	3.102.000	2.445.000
Administrationsudgifter.....	-213.000	-214.000	-220.000	-219.000	-211.000
Resultat før skat.....	3.018.000	2.371.000	3.069.000	2.883.000	2.234.000
Realiseret avance (+) / tab (-), aktier.....	963.000	696.000	0	598.000	76.000
Lagerbeskattet avance (+) / tab (-), bundne obl.....	-170.000	-783.000	-750.000	1.434.000	284.000
Realiseret avance (+) / tab (-), bundne obl.....	142.000	71.000	15.000	-1.579.000	394.000
Bundfradrag.....	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Skattepligtig indkomst før fradrag.....	3.928.000	2.330.000	2.309.000	3.311.000	2.963.000
Uddelinger i henhold til fundats.....	-1.258.000	-2.094.000	-2.221.000	-2.349.000	-2.612.000
Anvendt af tidligere års hensættelse.....	0	2.094.000	2.117.000	1.675.000	2.075.000
Konsolideringsfradrag 25 % af uddelinger.....	-315.000	-524.000	-555.000	-587.000	-653.000
Skattemæssig hensættelse til senere uddeling.....	-2.380.000	-1.831.000	-1.675.000	-2.075.000	-1.798.000
Bundfradrag.....	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Fradrag i alt.....	-3.928.000	-2.330.000	-2.309.000	-3.311.000	-2.963.000
dog maksimalt fradrag svarende til indkomst.....	-3.928.000	-2.330.000	-2.309.000	-3.311.000	-2.963.000
Skattepligtig indkomst.....	0	0	0	0	0
Tab af fradraget.....	0	0	0	0	0
Skattemæssig hensættelser til senere uddeling	2005	2006	2007	2008	2009
Primo.....	0	2.380.000	2.117.000	1.675.000	2.075.000
Anvendt i år.....	0	-2.094.000	-2.117.000	-1.675.000	-2.075.000
Tilgang.....	2.380.000	1.831.000	1.675.000	2.075.000	1.798.000
Ultimo.....	2.380.000	2.117.000	1.675.000	2.075.000	1.798.000

Tabel 14: A-fondens opgørelse af skattepligtige indkomst ved realisationsbeskatning af aktier med optimering vedr. hensættelser (opstillet i kr.)⁷⁵

Ifølge vores optimering undgår fonden til forskel fra Tabel 13 at betale skat for 2005 og 2008 samt at miste fradrag for 2006, 2007 og 2009. Fondens skattemæssige hensættelser ser i dette tilfælde meget mere rimelige ud sammenlignet med den situation, hvor fonden skulle anvende lagerprincippet på aktier, jf. Tabel 10. Med fondens nuværende udde-

⁷⁵ Kilde: egen tilvirkning

lingsniveau er risikoen for en efterbeskatning af hensættelser meget mindre end, hvis fondens aktier skulle lagerbeskattes. Desuden kan fonden altid vælge at uddele lidt mere for at udnytte konsolideringsfradraget. Med hensyn til fondens anvendelse af hensættelser fra tidligere år henvises der til vores kommentarer i afsnit 3.3.1.2.1.1.

Blot ved at anvende en optimering via hensættelser vurderes fondens skattemæssige situation for at være næsten lige så god som før skattereformen. Fondens hensættelseskonto er dog blevet noget større end før. Og fonden skal efterleve uddelingskrav iht. FBL § 3, stk. 3 hvert år, da én gang misligholdelse af kravet vil medføre tvungen lagerbeskatning med det samme for fonden, jf. afsnit 3.2.3.3.

3.3.1.2.3.2 Ændring af investeringsstrategi

Ved realisationsbeskatning af aktier er fonden mere sårbar ved en stor beholdning af obligationer i forhold til aktier, da fonden beskattes af de urealiserede gevinster fra obligationer.

Fonden har ifølge både fundatsen og anbringelsesbekendtgørelsen mulighed for at forøge sin beholdning af aktier og dermed formindske beskatning af de urealiserede kursgevinster fra obligationerne.

Ud fra fondens nuværende beholdning af obligationer samt vores ovennævnte optimering vurderes der ikke umiddelbart et behov for nogen ændring i investeringsstrategien.

3.3.1.3 Sammenfatning af fondens skattemæssige situation før og efter skattereformen samt vores anbefaling til fonden

I nedenstående tabel har vi sammenlignet de skattepligtige kursavancer fra fondens beholdning af værdipapirer før og efter skattereformen.

Avance (+) / tab (-) på værdipapirer	2005	2006	2007	2008	2009	Total		
Realiseret, aktier.....	963.000	696.000	0	598.000	76.000	2.333.000		
Urealiseret, aktier.....	13.469.000	7.595.000	-2.627.000	-29.356.000	14.165.000	3.246.000		
Realiseret, disp. obligationer.....		0	-53.000	2.000	7.000	-44.000		
Lagerbeskattet, disp. obligationer.....		-6.000	25.000	33.000	44.000	96.000		
Realiseret, bundne obligationer.....	142.000	71.000	15.000	-1.579.000	394.000	-957.000		
Lagerbeskattet, bundne obligationer.....	-170.000	-783.000	-750.000	1.434.000	284.000	15.000		
Total.....	14.404.000	7.573.000	-3.390.000	-28.868.000	14.970.000	4.689.000		
	2005	2006	2007	2008	2009	Total	Ændringer	Ændringer
Til beskatning efter gl.regler.....	141.919	71.730	16.896	-1.576.787	394.029	-952.213	100%	
Til beskatning efter nye regler med real. vedr. aktier.. og lagerprincippet vedr. obligationer.....	935.000	-22.000	-763.000	488.000	805.000	1.443.000	252%	2.395.213
Til beskatning efter nye regler med lagerprincippet ... vedr. både aktier og obligationer.....	14.404.000	7.573.000	-3.390.000	-28.868.000	14.970.000	4.689.000	592%	5.641.213

Tabel 15: A-fonds skattepligtige kursavancer og -tab for 2005-2009 før og efter skattereformen (opstillet i kr.) ⁷⁶

Ud fra ovenstående beregning er det klart, at fonden får den mindste skattepligtige indkomst efter de gamle regler set over hele den undersøgte periode i forhold til efter skattereformen. Dette skyldes både mulighed for at anvende realisationsprincippet på aktier og obligationer samt 3-årsreglen vedrørende aktier, som gav fonden større skattefrihed.

Dernæst får fonden en noget større skattepligtig indkomst efter de nye regler med en kombination af lagerbeskatning på obligationer og realisationsbeskatning på aktier. Fondens skattepligtige indkomst stiger med næsten 2,4 mio.kr. i forhold til før skattereformen.

Værst ser det ud for fonden ved anvendelse af total lagerbeskatning på både aktier og obligationer efter skattereformen, hvor fondens skattepligtige indkomst stiger med næsten 5,6 mio.kr. i forhold til de gamle regler og 3,2 mio.kr. i forhold til kombinationen af lagerbeskatning på obligationer og realisationsbeskatning på aktier. Dette skyldes, at kursvingningerne er mest markante i det her tilfælde.

Ud fra ovennævnte fordele og ulemper vurderes det bedst for fonden at anvende realisationsprincippet frem for lagerprincippet på aktier. Dette skyldes, at lagerprincippet giver

⁷⁶ Kilde: egen tilvirkning

fonden meget begrænsede eller næsten ingen muligheder for at planlægge sig til en nul-skat, især på grund af fondens store beholdning af aktier, hvor de urealiserede kursgevinster / tab svinger meget fra år til år.

Uanset om fonden følger hovedreglen eller undtagelsen, vurderes det, at fonden bliver nødt til i de fleste tilfælde at lave et skatteoverslag i slutning af hvert regnskabsår for at planlægge uddelinger og hensættelser.

Fonden kan ved at lave et skatteoverslag nå at uddele så meget som muligt af de skattepligtige indtægter såsom renter, realiserede gevinster fra salg af aktier og obligationer m.v. inden indkomstårets udgang og dermed begrænse risikoen for at betale skat. Hvis kurserne stiger mere end forventet pr. 31. december, kan fonden blot hensætte til senere uddelinger. Der er stadigvæk en risiko for, at kurserne kan ændre sig så meget, at fonden kommer i den situation, hvor der enten tabes fradrag for uddelinger og hensættelser til konsolidering, eller der skal hensættes meget til senere uddelinger. I det sidste tilfælde risikerer fonden også at blive efterbeskattet af sine hensættelser og dermed at skulle anvende lagerprincippet fremover, jf. FBL § 3, stk. 3. Denne risiko kan reduceres, hvis fondens skatteoverslag udarbejdes så tæt på slutningen af indkomståret som muligt. Udarbejdelse af skatteoverslaget kan dog medføre en del ekstra omkostninger for fonden i form af ekstra regnskabsmæssig assistance, herunder løbende ajourføring af kursreguleringer m.v., hvilket fonden skal være påpasselig med. Dette skyldes, at fondens omkostninger skal holdes på et vist niveau iht. LFF og afsnit 3.1.1.2.3.

Fondens uddelingsstrategi vurderes også mest hensigtsmæssigt at skulle tilpasses, således at fonden opnår en bedre balance mellem uddelinger og hensættelser, hvor der udnyttes mere konsolideringsfradrag samt undgås efterbeskatning af hensættelser.

3.3.2 F-fonden

Som vi introducerede i afsnit 2.3.2 er F-fonden en almindelig fond, hvis formål er at yde støtte til stifterens familie samt til humanitære formål. Fondens indtægter stammer pri-

mært fra afkast af fondens værdipapirer, og fondens balance er opdelt i en bunden og en disponibel del. Størstedelen af fondens aktiver er bundne og kan dermed ikke uddeles eller bruges til dækning af omkostninger. Fondens aktiver består primært af værdipapirer i form af danske aktier og obligationer.

3.3.2.1 F-fonds skattemæssige situation før skattereformen

Opgørelse over den skattepligtige indkomst i F-fonden	2005	2006	2007	2008	2009
Resultat før skat.....	402.000	102.000	643.000	40.000	199.000
Skattefri udbytter.....	-69.000	-46.000	-38.000	-46.000	-22.000
Urealiseret avance værdipapirer.....	62.000	8.000	176.000	195.000	-12.000
Ej frdragsberetiget repræsentationsomkostninger.....	0	0	0	1.000	0
Kurstabsfradrag vedr. prioritetslån.....	0	0	0	0	-1.000
Skattemæssig avance værdipapirer.....	-92.000	101.000	-175.000	0	0
Bundfradrag.....	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Skattepligtig indkomst før fradrag.....	278.000	140.000	581.000	165.000	139.000
	0	0	0	0	0
Uddelinger til almenvelgørende formål.....	-115.000	0	-250.000	-20.000	-50.000
Konsolideringsfradrag 25 % af uddelinger.....	-29.000	0	-63.000	-5.000	-13.000
Uddelinger til ikke almenvelgørende formål.....	-140.000	-13.000	-501.000	-225.000	0
Anvendt af tidligere års hensættelse.....	30.000	0	226.000	20.000	0
Hensat til senere uddeling.....	0	0	0	0	-124.000
Bundfradrag.....	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Skattefri udbytter.....	69.000	46.000	38.000	46.000	22.000
Fradrag i alt.....	-160.000	59.000	-523.000	-159.000	-139.000
	0	0	0	0	0
dog maksimalt fradrag	-160.000	0	-523.000	-159.000	-139.000
	0	0	0	0	0
Skattepligtig indkomst.....	117.000	140.000	58.000	6.000	0

Tabel 16: F-fonds opgørelse over den skattepligtige indkomst for 2005-2009 (opstillet i kr.)⁷⁷

I ovenstående tabel er opgørelser over den skattepligtige indkomst i F-fonden for årene 2005-2009 opstillet.

Ifølge tabellen har fonden i alle årene en positiv skattepligtig indkomst før fradrag, hvilket gør, at de skal uddele til fondens formål hvert år for at undgå skat. Fondens uddeler både til almenvelgørende formål og familiemæssige formål.

Uddelingerne til de almenvelgørende formål gør, at de kan hensætte 25 % af disse uddelinger til konsolidering af fondskapitalen og dermed gøre den skattepligtige indkomst

⁷⁷ Kilde: F-fonds bilag til selvangivelser for 2005-2009 med egen tilvirkning

mindre. Derudover har man mulighed for at hensætte til senere uddeling til fondens almenvelgørende formål for dermed at minimere den skattepligtige indkomst yderligere.

Det er dog kun i 2009, at man har valgt at hensætte til senere uddeling, hvilket kan have flere forklaringer. En af forklaringerne kan være, at man har ønsket at uddele en større del af overskuddet til familiemæssige formål i de øvrige år og dermed ikke ønskede at hensætte. En anden forklaring kan være, at man har været nødt til at anvende tidligere års hensættelse, hvilket har minimeret nettouddelingerne til velgørende formål.

Fra 2009 ligner det ud fra tallene i tabellen, at fonden har ændret strategi med hensyn til fordeling af uddelinger, og er gået over til at uddele mere til velgørende formål, hvilket skattemæssigt er mere gunstigt. I 2009 har fonden valgt at hensætte et beløb til senere uddeling, således at den skattepligtige går i 0 kr.

I de første 4 år af undersøgelsen har fonden betalt skat som følge af manglende uddelinger og hensættelser. De manglende uddelinger og hensættelser kunne skyldes fondens manglende lyst til at sælge sine værdipapirer til brug for uddelinger.

3.3.2.2 F-fondens skattemæssige situation efter skattereformen

I dette afsnit vil de mulige virkninger af skattereformen for F-fonden blive analyseret. Analysen vil blive foretaget på baggrund af regnskabstal i F-fonden i årene 2005-2009. Da analysen tager udgangspunkt i årene 2005-2009, vil de mulige virkninger blive indregnet ud fra en forudsætning om, at skattereformen trådte i kraft primo 2005. Som nævnt i afsnit 2.3 har vi valgt ikke at analysere tallene i F-fond med samme detaljeret niveau som i A-fond.

Skattepligtig indkomst i F-fonden efter skattereformen	2005	2006	2007	2008	2009
Resultat før skat.....	402.000	102.000	643.000	40.000	199.000
Skattefri udbytter.....	0	0	0	0	0
Urealiseret avance bundne aktier, lagerbeskattet.....	1.789.000	860.000	-260.000	-3.386.000	1.384.000
Urealiseret avance bundne obligationer, lagerbeskattet.....	-114.000	-57.000	-7.000	67.000	60.000
Ej frdragsberetiget repræsentationsomkostninger.....	0	0	0	1.000	0
Kurstabsfradrag vedr. prioritetslån.....	0	0	0	0	-1.000
Skattemæssig realiseret avance værdipapirer.....	-92.000	101.000	-175.000	0	0
Bundfradrag.....	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Skattepligtig indkomst før fradrag.....	1.959.000	981.000	176.000	-3.303.000	1.617.000
Uddelinger til almenvelgørende formål.....	-115.000	0	-250.000	-20.000	-50.000
Konsolideringsfradrag 25 % af uddelinger.....	-29.000	0	-63.000	-5.000	-13.000
Uddelinger til ikke almenvelgørende formål.....	-140.000	-13.000	-501.000	-225.000	0
Anvendt af tidligere års hensættelse.....	30.000	0	226.000	20.000	0
Hensat til senere uddeling.....	0	0	0	0	-124.000
Bundfradrag.....	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Skattefri udbytter.....	0	0	0	0	0
Frdrag i alt.....	-229.000	13.000	-562.000	-205.000	-161.000
dog maksimalt fradrag	-229.000	0	-176.000	0	-161.000
Skattepligtig indkomst.....	1.730.000	981.000	0	-3.303.000	1.455.000

Tabel 17: F-fonds opgørelse af skattepligtig indkomst for 2005-2009 efter skattereformen (opstillet i kr.)⁷⁸

I ovennævnte tabel er virkningerne af skattereformen indregnet i F-fondens skattepligtige indkomst. De skattefri udbytter er indregnet til 0 kr., da udbytte af porteføljeaktier nu er fuldt skattepligtige, hvor der før kun var skattepligt for 66 % af det modtagne udbytte. Dette har dog ingen betydning for fonde, da skattefrit udbytte i henhold til prioriteringsreglen, jf. FBL § 6, allerede anses for anvendt til uddelinger og hensættelser. Fradraget for uddelinger og hensættelser skal derfor reduceres med et beløb svarende til de skattefri udbytter.

Fonde kan som nævnt tidligere vælge at anvende realisationsprincippet på aktier i stedet for lagerprincippet, hvis de uddeler hele den skattepligtige indkomst ved familiemæssige formål og 80 % ved almennyttige/almenvælgørende formål. Ifølge tabel Tabel 17, har F-fonden ikke uddelt den skattepligtige indkomst i overensstemmelse med denne betingelse og skal derfor lagerbeskattes af aktier. Ved opgørelse af uddelingskravet vil uddelinger til udenlandske såvel som indenlandske modtagere tælle med i opfyldelsen af uddelings-

⁷⁸ Kilde: egen tilvirkning

kriteriet. Det gør det lettere at overholde uddelingskravet for familiefonde, der betaler udenlandsk skat eller har ikke-fradragsberettiget uddelinger til udlandet, jf. afsnit 3.2.3.3. Selvom fonden år for år overholder uddelingskravet på 100 %, er det ikke muligt at skifte til realisationsbeskatning, når fonden først en gang har valgt lagerprincippet.

Som følge af manglende overholdelse af uddelingskravet i F-fonden er den totale lagerbeskatning derfor indregnet i den mulige skattepligtige indkomst. F-fonden havde dog højst sandsynligt ændret adfærd, hvis de allerede i 2004 havde kendt til indførelsen af denne regel fra primo 2005. Her havde man nok foretaget uddelinger for et beløb svarende til den forventede skattepligtige indkomst og forskellen mellem uddelinger og den skattepligtige indkomst ved årsskiftet udlignet ved foretagelse af hensættelser. Dette havde medført, at de i stedet kunne have brugt realisationsprincippet på aktier og dermed slippe for en meget stor skattebetaling, der kunne have presset fonden til at sælge ud af sine værdipapirer for at kunne betale skatten, da fonden ikke har en stor likvid beholdning, jf. Tabel 2.

I 2008 ville fonden få et stort skattepligtigt underskud før fradrag på t.kr. 3.303, hvilket de ville kunne fremføre til senere skattepligtige overskud jf. FBL § 3, stk. 2. De foretagne uddelinger i 2008 vil dog ikke kunne fremføres, og et muligt fradrag vil dermed gå tabt i et år med skattepligtigt underskud.

I 2009 ville fonden få et stort skattepligtigt overskud før fradrag på 1.455 t.kr., hvilket ville kunne modregnes i underskuddet fra 2008, og den skattepligtige indkomst før fradrag vil dermed blive 0 kr. De foretagne uddelinger i 2009 ville stadigvæk kunne bruges og fradraget ville ikke gå tabt i dette tilfælde. Ifølge TfS 2002.nr.71 LSR skulle underskuddet fratrækkes i en fonds skattepligtige indkomst opgjort efter fradrag for uddelinger og hensættelser foretaget i medfør af FBL §§ 4 og 5, dvs. alm. uddelinger, hensættelser til senere uddelinger og konsolidering. Dvs. at fonden ikke er tvunget til at anvende underskuddet fra tidligere år inden uddelinger m.v., jf. afsnit 3.1.2.4.5

3.3.2.2.1 Ændring af investeringsstrategi

En af mulighederne for at optimere den skattepligtige indkomst efter indførelsen af skattereformen kunne være at ændre fondens investeringsstrategi. Der er dog visse krav til fondes anbringelse af midler. Midlerne skal, med mindre andet fremgår af fondens fundats, anbringes i henhold til anbringelsesbekendtgørelsen jf. FBL § 10. Som beskrevet i afsnit 3.1.1.2 omkring reglerne i almindelige fonde skal fondes midler anbringes i henhold til anbringelsesbekendtgørelsen, hvor f.eks. kun halvdelen af fondens midler må bestå af aktier, fonden må højst eje 15 % af et børsnoteret selskab, og der må kun investeres i aktier i selskaber som på den seneste generalforsamling har givet udbytte. Anbringelsesbekendtgørelsen begrænser dermed fondenes mulighed for bl.a. at ændre investeringsstrategi. I F-fonden står der i fundatsen bl.a., at bestyrelsen skal drage omsorg for, *”at fondens kapital sikres og anbringes med rimelig hensyntagen til værdiernes bevarelsesamt det er overladt til bestyrelsens skøn at træffe afgørelse om kapitalens anbringelse, således at det tilkommer bestyrelsen at afgøre, om anbringelsen skal ske i fast ejendom, obligationer, aktier, pantebreve, ved udlån eller på anden måde, som bestyrelsen finder forsvarligt og formålstjenlig.”*

I ovenstående uddrag fra fundatsen kan det udledes, at bestyrelsen har lov til at anbringe fondens midler, som de har lyst til, dog under hensyntagen til værdiernes bevarelse og almindelige forretningsmæssige risici. Dette betyder, at fonden ikke behøver at følge anbringelsesbekendtgørelsen og kan bl.a. ændre investeringsstrategi for at optimere den skattepligtige indkomst.

Ifølge den mulige opgørelse af den skattepligtige indkomst uddeler fonden ikke den del af den skattepligtige indkomst, som de skal, hvis de vil bruge realisationsprincippet. I den undersøgte periode har kursreguleringerne af fondens aktier været store og medfører store skattebetalinger ved brug af lagerprincip. Kursreguleringerne af fondens obligationer har derimod i samme periode ikke været så store som på aktier, hvilket skyldes den mindre risiko der er ved investering i obligationer.

Hvis fonden ikke har til hensigt at uddele det, der kræves, for at bruge realisationsprincippet, kunne det være en fordel at ændre investeringsstrategien til anbringelse af hele beholdningen af værdipapirer i obligationer, som er mindre risikofyldte, hvilket vil minimere risikoen for store udsving og dermed store skattebetalinger.

Hvis det er hensigten at uddele det, der kræves, for at bruge realisationsprincippet, kunne det være en fordel at investere mere i aktier, da disse først beskattes ved et salg. Her ville man bedre kunne styre cashflowet i fonden, da den skattepligtige indkomst ikke er påvirket af kursreguleringer. Ved en investeringsstrategi med større investeringer i aktier vil man ikke overtræde fundatsen, da bestyrelsen har ret til at anbringe midlerne der, hvor de skønner, det tjener fonden bedst. Så længe de ikke investerer i meget risikofyldte aktier, vurderes fundatsen for værende overholdt.

Fonde, der kun har familiemæssige formål, vil have meget svært ved at styre cashflowet og uddele præcis det, den skattepligtige indkomst bliver, når der anvendes lagerprincip. Ved denne type fond vil det være en fordel at anbringe en større del af sine midler i aktier, da man dermed undgår urealiserede kursreguleringer i den skattepligtige indkomst, der kan være meget svære at forudse udviklingen i. Dette vil medføre, at fonden bedre ville vide, hvornår der bør uddeles for at slippe for skat.

3.3.2.2 Ændring af uddelingsstrategi

I en fond som F-fonden med blandet formål kan man ændre uddelingsstrategien, hvis det tillades af fundatsen, således at den skattepligtige indkomst bliver minimeret. I en fond med blandet formål kan det være en fordel at uddele en større del af midlerne til almenvelgørende/almennyttige formål frem for til familiemæssige formål, da man dermed kan få et større konsolideringsfradrag, som er 25 % af uddelingerne til almenvelgørende/almennyttige formål.

De ændrede regler om, at fonde skal uddele hele den skattepligtige indkomst vedrørende familiemæssige formål og 80 % af den skattepligtige indkomst vedrørende almenvelgø-

rende/almennyttige formål, stiller større krav til bestyrelsernes planlægning af, hvor meget og hvornår der skal uddeles, så man undgår at betale skat. I slutningen af et indkomstår bliver bestyrelsen nødt til at finde ud af, hvor stor den skattepligtige indkomst bliver, og om der er behov for flere uddelinger.

Reglerne om at hensættelserne skal anvendes inden 5 år, og hvordan de efterbeskattes, hvis dette ikke overholdes, vil ikke blive analyseret i dette afsnit om F-fonden, da dette er behandlet i afsnittet om A-fonden.

3.3.2.3 Vores anbefaling til fonden

Det er ligesom ved A-fonden vores vurdering, at det bedst kan betale sig for F-fonden at fastholde realisationsprincippet på aktier. Derudover kan det skattemæssigt betale sig at uddele en større del af indtægterne til almennyttige/almenvælgørende formål, så de dermed kan planlægge skatten bedre, da der i stor udstrækning er mulighed for hensættelses- og konsolideringsfradrag. Hvis man derimod ønsker at uddele størstedelen af indtægterne til familiemæssige formål, skal man være endnu mere opmærksom på kursreguleringen, så man kan nå at uddele sig til en nul-skat.

3.3.3 Sammenfatning af A-fonden og F-fondens skattemæssige situation efter skattereformen

Der er ingen tvivl om, at fondenes skattemæssige situation er blevet mere udfordret efter skattereformen end før. Udfordringerne varierer dog i forhold til, om fondene følger hovedreglen (total lagerbeskatning) eller undtagelsen (delvis lagerbeskatning). Fonde med blandede formål som F-fonden vurderes at blive mest påvirket af skattereformen, da de ikke har den samme mulighed for at hensætte som almenvelgørende / almennyttige fonde som A-fonden. Dette skal også ses i lyset af, at der generelt ikke er særlig politisk interesse eller opbakning til at tilgodese disse fonde, da de ikke anses for at gavne samfundet på samme måde som almenvelgørende og almennyttige fonde.⁷⁹

⁷⁹ Hanne Søgaard Hansen, *Interviewet om skattereformen og virkning på fondsbeskatning*, 4. maj 2011.

Selvom fonde vurderes at blive påvirket hårdere af skattereformen, er de grundlæggende regler i fondsbeskatningen stadigvæk de samme som før reformen. De skal enten bidrage til samfundet ved at dele penge ud eller ved at betale skat. Det vurderes dog ret uheldigt, hvis fondenes bundne midler hurtigere bliver udhulet og fondene dermed får forkortet deres levetid.

I nedenstående tabel har vi opsummeret de mulige fordele og ulemper, som knytter sig til hovereglen og undtagelsen.

Beskatningsprincip	Fordel	Ulemper
Hovedreglen (total lagerbeskatning på både obligationer og aktier)	- intet uddelingskrav iht. FBL § 3, stk. 3.	<ul style="list-style-type: none"> - Større kursvingninger, især på aktier, som gør det svært at lave skatplanlægning, herunder større risiko for efterbeskatning af hensættelser - større krav til fondens likvider - større risiko for at udhule de bundne midler. - beslutningen om uddeling af de bundne midler vedr. netto kursgevinster skal foretages senest 6 måneder efter afslutning af regnskabsåret, jf. FBL § 9, stk. 2. - mere sårbar ved en

		stor beholdning af aktier og derfor en overvejning om ændring af investeringsstrategi.
Undtagelsen (delvis lagerbeskatning, hvor der anvendes realisationsprincippet på aktier)	<ul style="list-style-type: none"> - nemmere at lave skatplanlægning, herunder mindre risiko for efterbeskatning af hensættelser - mindre krav til fondens likvide beholdning - mindre risiko for at udhule de bundne midler - mindre sårbar ved en stor beholdning af aktier og derfor kræves der pt. ingen ændringer til investeringsstrategien. 	<ul style="list-style-type: none"> - uddelingskrav iht. FBL § 3, stk. 3. - beslutningen om uddeling af de bundne midler vedr. netto kursgevinster skal foretages senest 6 måneder efter afslutning af regnskabsåret, jf. FBL § 9, stk. 2.

Tabel 18: Fordele og ulemper mellem total og delvis lagerbeskatning⁸⁰

Det er vores anbefaling til fondene, at de skal holde fast i realisationsprincippet vedrørende aktier og aktiebaserede investeringsforeningsbeviser, da det giver bedre muligheder for skatteplanlægning. I almenvelgørende/almennyttige fonde skal de desuden være

⁸⁰ Kilde: egen tilvirkning

ekstra opmærksomme på SKM 2008.396 LSR, da den stiller større krav til fondenes ud-
delinger og hensættelser end før.

De undersøgte fonde har mulighed for at ændre i deres investeringsstrategier, da de ikke er omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen, jf. FBL § 10. Hvordan deres investeringsstrategier skal ændres kommer an på, hvilken kombination af beskatningsprincipper de vælger. Umiddelbart er det vores vurdering, at de skal have en større beholdning af obligationer ved en totallagerbeskatning og til gengæld en større beholdning af aktier ved en delvis lagerbeskatning. Alt i alt kan det overvejes, om fondene skal fokusere på de mere stabile værdipapirer for at undgå alt for store kursvingninger. Dette vurderes dog også at have sine ulemper for erhvervslivet, da fondene dermed kan miste lysten til at investere i mindre og mellemstore virksomheder.

Der er mange forskellige faktorer, som spiller ind ved beskatning af fonde og deres forskellige interne forhold, såsom investeringssammensætning, fondsretlige forhold m.v.. Det er derfor ikke muligt at give konkrete råd, som gælder for alle fonde. Det eneste, man umiddelbart kan sige, er, at de skal overveje deres nye situation efter skattereformen og foretage en vurdering af en optimalt løsning, der passer til deres forhold. Dette kan de evt. gøre i samarbejde med deres skatterådgivere.

4 Konklusion

Det er afhandlingens formål at klarlægge og analysere mulige virkninger, som skattereformen ved lov 525 af 12.juni 2009 samt reparationspakken ved lov nr. 254 af 31. marts 2011 formodes at medføre for fonde.

Vi har delt afhandlingen i to dele, hvor den første behandler de generelle fondsretlige og skattemæssige forhold, og den anden behandler de særlige regler vedrørende beskatning af værdipapirer, herunder både før og efter skattereformen. Den anden del munder ud i en analyse af to fonde for mulige virkninger af skattereformen.

Vores analyser af de valgte fonde, som skulle repræsentere de ikke-erhvervsdrivende fonde med passive investeringer, har vist, at skattereformen og reparationspakken har medført en ekstra skattebyrde for dem. Skattebyrden vurderes dog at veje væsentligt tungere hos familiefonde end hos almenvælgørende og almennyttige fonde.

Det er uden tvivl, at fondene havde det nemmere inden skattereformen trådte i kraft med hensyn til deres skatteplanlægning. Dengang havde de mulighed for at anvende realisationsprincippet på både aktier og obligationer. Dette betød, at de kun blev beskattet i forbindelse med salg af værdipapirer. Desuden begrænsede 3-årsreglen vedrørende aktier også fondenes skattepligtige indkomst, da fondene kunne sælge aktier som var ejet over 3 år skattefrit. Inden skattereformen blev fondenes udbytteindkomst også kun beskattet med 66 %. Dette vurderes dog ikke at gavne fondene skattemæssigt, da skattefrie udbytter og bundfradrag anses for at blive uddelt først i henhold til prioriteringsreglen. Realisationsprincippet på værdipapirer vurderes at spille en stor rolle i fondenes skatteplanlægning, da fondene selv kunne bestemme over beskatningstidspunktet (salgstidspunktet) og dermed planlægge sig til en evt. nul-skat via uddelinger og hensættelser.

Skattereformens hovedformål var at reducere skatten på arbejde. De endelige resultater af reformen havde taget udgangspunkt i Skattekommissionens rapport om *Lavere skat på arbejde* fra februar 2009. Regeringen havde givet udtryk for, at skattereformen var

nødvendig på grund af de samfundsmæssige udfordringer, som Danmark står overfor. Disse udfordringer er bl.a. mangel på arbejdskraft, internationalt pres på vores konkurrenceevne, befolkningsudviklingen presser de offentlige finanser fra både indtægter og udgifter, større krav til klima- og energipolitikken m.v. Skattekommissionens hovedopgave var således at finde de bedst mulige finansieringskilder, som kunne bære skattereformens hovedformål. Det er vores vurdering, at skattekommissionen i deres forslag har været inde og ændre så mange regler, at det kan konkluderes, at det danske skattesystem er blevet forandret væsentligt i forhold til før.

Et af de mange forslag, som Skattekommissionen kom med, var at harmonisere beskattning af værdipapirer, således at der ikke blev gjort forskel på beskattning af forskellige typer af værdipapirer, uanset hvor de stammer fra. Forslaget blev realiseret ved lovforslag nr. L202 / Lov nr. 525 af 12. juni 2009 og skabte en del frustrationer og forvirringer især hos de ikke erhvervsdrivende fonde med passive investeringer.

Med skattereformen bliver fondene underlagt obligatorisk lagerbeskatning vedrørende både obligationer og aktier. Fondene accepterede dog ikke ændringerne uden kamp, og skatteministeriet var da også lydher over for kritikken. Fondene fik således lov til at beholde realisationsprincippet på porteføljeaktier på visse betingelser. Betingelserne går bl.a. ud på, at fonde med almenvælgørende og almennyttige formål skal uddele mindst 80 % af årets skattepligtige indkomst (med tillæg af eventuelle skattefrie udbytter og bundfradrag), mens familiefonde skal uddele 100 %. Hensættelser til senere uddelinger samt konsolideringsfradrag sidestilles med uddelinger. Uddelinger, der foretages på basis af hensættelser, medregnes ikke. Desuden kan kurstab vedrørende realisationsbeskattede aktier kun modregnes i gevinster fra realisationsbeskattede aktier. Aktier fik nye indgangsværdier i starten af indkomståret 2010, hvor der skulle anvendes kursværdi. Obligationerne skulle anvende skattemæssig anskaffelsessum som indgangsværdi ved starten af 2010. Indgangsværdisreglen gælder kun de steder, hvor der er anvendt realisationsprincip efter de gamle regler.

Underskud i fonde, der anvender lagerprincip, og som opstår efter foretagelse af fradrag for uddelinger og hensættelser, kan nu fremføres. Disse fonde kan desuden uddele nettokursgevinster, som er opgjort efter KGL og ABL, og som stammer fra de bundne midler, uden at skulle søge om Civilstyrelsens tilladelse. Udvidelsen vedrørende fremført nettokurstab efter både KGL og ABL er en logisk ændring som følge af de obligatoriske lagerbeskatningsregler.

Skattereformen ophævede samtidig den tidligere regel om, at 34 % af udbytteindkomsten var skattefri. Dette vurderes nu ikke at påvirke fondene på grund af prioriteringsreglen under forudsætning af, at fondene uddeler. Fondene, som løbende har uddelt, vil dog blive dårligere stillet end selskaberne, hvis de har en nettokurstabssaldo, da fondene ikke har nydt godt af de tidligere skattefri udbytter på 34 % af udbytteindkomsten.

Lovforslag nr. L202 / Lov nr. 525 af 12. juni 2009 blev kritiseret for at være ”*meget omfattende og teknisk kompliceret*” af oppositionen.⁸¹ Kritikken kunne være en del af oppositionens politiske strategi om hele tiden at være kritisk over for regeringen. Det er dog også vores opfattelse, at lovforslaget var meget kompliceret. Lovforslaget blev derudover behandlet på rimelig kort tid, hvilket også viste sig senere, da der var behov for en reparationspakke.

Reparationspakken var lovforslag nr. L84, som senere blev vedtaget ved Lov nr. 254 af 30. marts 2011. Reparationspakken havde rettet op på flere løse ender, som lovforslaget L202 / Lov nr. 525 af 12. juni 2009 efterladte. Uddelingskravet blev lempet, således at fondene stadigvæk kan anvende realisationsprincippet trods skattebetaling. Det blev også præciseret, at uddelingskravet kun gælder fondenes valg af realisationsprincippet på de noterede porteføljeaktier. Til gengæld skærpes fondenes adgang til at vælge princip, således at de skal som udgangspunkt skal vælge realisationsprincippet for samtlige porteføljeaktier. De kan heller ikke skifte til realisationsprincippet på noterede porteføljeaktier,

⁸¹ L202, 2008-2009, Betænkning afgivet af Skatteudvalget den 18. maj 2009.

hvis de tidligere har brugt lagerprincippet på sådanne aktier. Fondenes beholdning af udloddende aktiebaserede investeringsforeningsbeviser følger efter beskatningsreglen for porteføljeaktier, mens der på akkumulerende og udloddende obligationsbaserede investeringsforeningsbeviser skal anvendes lagerbeskatning ligesom obligationer. Da reparationspakken først blev vedtaget i 2011, har man givet fondene adgang til at bruge de mere lempelige regler vedrørende uddelingskravet allerede i indkomståret 2010, imens øvrige ændringer/skærpselser gælder fra 2012.

Det er ingen tvivl om, at obligatorisk lagerbeskatning på værdipapirer medfører en forøget indtægt for staten og samtidig begrænser fondenes indtægter. Der skal dog tages højde for ændringer i konjunkturerne, da en finanskrisens negative virkninger på især aktiekurser havde trukket udviklingen den anden vej og derved mindsket skatteindtægterne for staten.

Selvom fondene har fået en noget mere lempelig behandling end selskaberne, er der trods alt sket en stramning. De risikerer alligevel at skulle anvende lagerbeskatning ved bare en gang at misligholde uddelingskravet. Til gengæld er det en administrativ lettelse ved afskaffelse af 3-årsreglen på aktier, da der ikke længere skal holdes styr aktiebeholdninger med forskellig ejertid.

Skattereformen og reparationspakken vurderes derudover at presse fondene til at dele flere penge ud eller hensætte mere, især hvis fondene vælger totallagerbeskatning på aktier. Dette skyldes, at de urealiserede kursvingninger kan variere utroligt meget fra år til år. Det skal understreges, at den ene af vores valgte cases, A-fonden, har en forholdsvis stor beholdning af porteføljeaktier, og er derfor mere påvirket kursvingninger. De markante kursvingninger giver fonde en større udfordring med hensyn til foretagelse af hensættelser til senere uddeling, da de risikerer at blive efterbeskattet af hensættelserne, hvis de ikke kan uddele dem efter 5 år.

Derudover stilles der større krav til fondenes likvidberedskab, da fondene risikerer at skulle sælge ud af deres bundne midler for at kunne uddele eller betale skat. Med de eks-

tremme kursvingninger f.eks. i A-fonden vurderes der at være en reel risiko for, at fonden udhuler sine bundne midler ret hurtigt, hvis investeringsstrategien ikke ændres.

De nævnte udfordringer vurderes at være af mindre omfang, hvis fondene anvender en delvis lagerbeskatning, hvor der anvendes realisationsprincip på porteføljeaktier. Dog skal fondene altid sørge for at opfylde uddelingskravet; ellers vender totallagerbeskatning tilbage.

De undersøgte fonde har mulighed for at ændre i deres investeringsstrategier, da de ikke er omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen, jf. FBL § 10. Hvordan deres investeringsstrategier skal ændres, kommer an på hvilken kombination af beskatningsprincipper de har. Umiddelbart er det vores vurdering, at de skal have en større beholdning af obligationer ved en totallagerbeskatning og til gengæld en større beholdning af aktier ved en delvis lagerbeskatning. Alt i alt kan det overvejes, om fondene skal fokusere på de mere stabile værdipapirer for at undgå alt for store kursvingninger. Dette kan dog også have sine ulemper for erhvervslivet, da fondene dermed måske mister lysten til at investere i mindre og mellemstore virksomheder.

Skattereformen åbner ydermere mulighed for, at fonde kan fremføre underskud, som er opgjort efter KGL og ABL i de tilfælde, hvor fonde anvender lagerbeskatning på både aktier og obligationer. Samtidig med dette sker der det, at fondene ikke skal søge om tilladelse hos Civilstyrelsen, hvis de skal anvende en del af deres bundne midler til uddelinger m.v. Reglen er en selvfølgelighed, da det ellers vil medføre en ekstra administrationsbyrde for både fondene og Civilstyrelsen.

Med SKM 2008.396.LSR skal fondene nu uddele og hensætte mere end før, da der er indført en obligatorisk anvendelse af hensættelser fra tidligere år, før uddelinger m.v. kan fradrages for de efterfølgende år. Dette vurderes også at være en ulempe for fondene, da det stiller større krav til fondenes likviditet. Selvom fondene kan uddele fra sine bundne midler, jf. ovennævnte, risikerer de stadig at udhule deres formue på relativ kort tid, når

der er højkonjunktur. Til gengæld medfører SKM 2001.621. LSR og SKM 2011.280. LSR en ny mulighed for spekulation i en efterbeskatningssituation, da en del af fondenes indtægter faktisk ikke skal efterbeskattes.

Fonde med blandede formål som F-fonden vurderes at blive mest påvirket af skattereformen, da de ikke har den samme mulighed for at hensætte ligesom almennyttige fonde såsom A-fonden. Dette skal også ses i lyset af, at der generelt ikke er særlig politisk interesse eller opbakning til at tilgodese disse fonde, da de ikke anses for at gavne samfundet på samme måde som almenvelgørende og almennyttige fonde.

Selvom fonde vurderes at blive påvirket hårdere i skattereformen, er de grundlæggende regler i fondsbeskatningen stadig de samme som før reformen. Fonde skal enten bidrage til samfundet ved at dele penge ud eller ved at betale skat. Det vurderes dog ret uheldigt, hvis fondenes bundne midler bliver hurtigere udhulet og dermed får forkortet deres levetid.

Vores anbefaling til begge typer fonde er, at de bør fortsætte med realisationsprincippet på porteføljeaktier, hvis de har en større beholdning af aktier. Derudover er det også en god ide at lave et skatteoverslag ved slutningen af indkomstsåret for at sikre, at fondens uddelinger hverken bliver for store eller for små. For fonde med blandede formål kan det også overvejes, om uddelinger til de almenvelgørende og almennyttige formål skal øges for dermed at opnå et bedre konsolideringsfradrag. Der er mange forskellige faktorer, som spiller ind ved beskatning af fonde og deres forskellige interne forhold såsom investeringssammensætning, fondsretlige forhold m.v.. Det er derfor ikke muligt at give konkrete råd, som gælder for alle fonde. Det eneste, som man umiddelbart kan sige, er, at de skal overveje deres nye situation efter skattereformen og foretage en vurdering af en optimal løsning, der passer til deres forhold. Dette kan de evt. gøre i samarbejde med deres skatterådgivere.

5 Perspektivering

Fondes retslige og skattemæssige forhold har altid været opfattet som svære områder på grund af de mange særregler og undtagelser. I vores afhandling har vi kun fokuseret på de skattemæssige aspekter i forbindelse med skattereformen, men der findes mange andre interessante områder, bl.a. de fondsretlige forhold vedrørende uddelinger m.v. eller den regnskabsmæssige behandling af fondes regnskab.

Fondslovene kom i 1984 og var et forsøg på at øge fondenes offentlighed samt øge kontrollen over de mange fonde i Danmark.

På trods af dette er det alligevel lykkedes fondene at holde sig væk fra den offentlige opmærksomhed - ud over de store fonde, som ejer børsnoterede selskaber såsom Carlsbergs Fonden, A.P. Møller, Danfoss m.v., som har fået en del interesse fra medierne.

De store erhvervsskandaler samt finanskrisen har i de seneste år sat erhvervslivet ufrivilligt i mediernes søgelys, hvor der stilles store spørgsmål ved ledelsens og revisors rolle og ansvar samt ansvarlig økonomisk styring.

Dette har også medført, at man er begyndt at sætte fokus på fondene på lignende områder, da de ejer nogle af de største virksomheder i Danmark. Her kan for eksempel nævnes Novo Nordisk Fonds uddeling til København Universitet samt den nyeste skandale omkring Enkefru Plums Støttefond i 2009. Disse sager har oppustet en stor diskussion om, hvorvidt de nuværende lovreguleringer i de almennyttige fonde er tilstrækkelige.⁸² Mange fondsekspertes og fagfolk, bl.a. Lennart Lynge Andersen, har flere gange udtrykt behov for revision af fondslovene, da der ikke har været særlig mange indgreb siden deres indførelse i 1984. Dette skal ses i sammenhæng med de mange reguleringer som selskaberne (aktier- og anpartsselskaber) har været igennem inden for bl.a. retlige forhold,

⁸² Karl Erik Stougaard m.fl., Berlingske, Nationalt, Flertal vil ændre fondslov, 21. september 2009 kl. 10:11.

regnskab, skat og revision. De manglende reguleringer har både gjort det nemt og svært for fondenes ledelser og revisorer at håndtere regnskabsmæssigt og skattemæssigt. Det er nemt, da man gør det, som man hidtil har gjort, ud fra praksis. Det er også svært, da man tit ikke ved, hvad gældende praksis er.

Kraft & Partner har netop offentliggjort en fondsanalyse i 2011, hvor de mener, at erhvervsdrivende fonde bør udbetale 75 % af deres udbytte eller 5 % af deres egenkapital, hvis de skal betale det tilbage til samfundet, som har modtaget i form af skattemæssige fordele.⁸³

Der er også bekymring for den stigende indflydelse, der f.eks. er inden for forsknings- og sundhedsområdet, som i stigende grad er afhængig af midler, som er doneret af erhvervsdrivende fonde og ejere af Danmarks største medicinalvirksomheder. Enhedslisten mener bl.a., at det vil true en uafhængig og kritisk forskning og kræve handlinger fra regeringen.⁸⁴

Alt sammen taler for, at samfundets interesse for fonde er ved at vende og åbner op for helt nye diskussioner, som kan både være til gavn og skade for fondslivet i Danmark.

Det kunne også være interessant at se på, hvilke påvirkninger skattereformen har på erhvervsdrivende fonde. Erhvervsdrivende fonde har de samme udfordringer som de almindelige fonde, der er behandlet i denne afhandling med hensyn til beskatning af værdipapirer. Derudover er der den erhvervmæssige del, som også kan blive påvirket af skattereformen. Der var f.eks. i første omgang stillet forslag om ophævelse af transparentreglen i fondsejede selskaber, hvilket ville medføre selskabsbeskatning i stedet for indgåelse i fondens skattepligtige indkomst, hvor de formentlig kan udlignes ved at uddele indtægten og samtidig modtage skattefri udbytter fra selskabet.

⁸³ <http://tilskud.net/tag/fonde/>

⁸⁴ Vibeke Lyngklip Svansø, *Enhedslisten til kamp mod erhvervslivet forskningsdonationer*, Business.dk, tirsdag den 31. august 2010, 12:20

For at få en dybere forståelse for tankerne bag de vedtagne ændringer i både lovforslag L202 / Lov nr. 525 af 12. juni 2009 og lovforslag L84 / Lov 254 af 30. marts 2011 kunne man havde interviewet de embedsmænd og politikere, som havde været med til at udarbejde disse. Dette skyldes, at de konkrete tiltag og omfang af skattereformen faktisk blev besluttet af dem.

6 Executive summary

The purpose of this thesis is to determine and analyse the possible effect of the Danish tax reform and subsequent 'overhaul' reform on foundations.

The thesis is divided into two parts. One part provides a description of general foundation and tax laws. The other part starts with a description of the rules on taxation of securities before and after the tax reform and ends with an analysis of two specific foundations in terms of possible consequences of the tax reform.

Part one starts with a description of the special rules that foundations must observe. The rules depend on which type of foundation it is. Foundations can be divided into two types - commercial foundations and ordinary foundations, which are regulated by two different laws. The two laws are in many areas similar but they differentiate in terms of the activities of commercial foundations.

Part one continues with a description of the tax rules of foundations. The section focuses on the rules that differ from those of companies. Foundations can for example make distributions to various objects and deduct the distributions in the foundation's taxable income. In addition, non-profit foundations are allowed to make allocations for later distribution and then deduct these in their taxable income. Allocations must, however, be distributed within five years. Non-profit foundations are, moreover, allowed a consolidation deduction in their taxable income. The consolidation deduction constitutes 25 per cent of distributions for the year.

Part two starts with a description of the tax rules of securities prior to and after the tax reform. The most significant change of the tax reform was that securities are now to be taxed according to the market-value principle whereas previously, they were taxed according to the realisation principle. This change was one of the most discussed issues during the debate and was highly criticised. Many felt that the change would hit especially hard on foundations as many foundations' assets primarily comprise securities.

Following the heavy criticism, more easy terms were adopted for foundations. Foundations are still allowed to use the realisation principle on portfolio shares if they observe certain distribution requirements. In general, the distribution requirement implies that foundations must distribute their entire taxable income in order to be allowed to use the realisation principle.

Part two then continues with an analysis of two specific foundations to ascertain how these are affected by the tax reform. The two selected foundations only have passive investments. One is a non-profit foundation and the other a family foundation with several objects. These types of foundations are assessed to be most affected by the new tax rules on taxation of securities.

The analysis showed that the foundations find it difficult to plan zero-tax in accordance with the new rules; particularly if they use the market-value principle in connection with shares. This is due to the fact that it is no longer possible to influence the taxation date of shares when using the market-value principle. In addition, the abrogation of the three-year rule on shares also puts a limit to the foundations' tax exemption. Mandatory market-value taxation of bonds does not make it easier for the foundations in terms of tax either.

Due to the exception in terms of portfolio shares, which means that foundations must distribute their entire taxable income every year, the conditions have improved somewhat for non-profit foundations. By carefully planning and updating of the market, these foundations can maintain a zero-tax position in line with the situation before the tax reform. The foundations' very diverse investment strategies as well as charters' distribution requirements etc. must, however, be taken into consideration. In terms of family foundations with various objects, the exception has limited effect as these foundations do not have the same possibilities of allocation as non-profit foundations.

The overall conclusion is that the foundations' conditions have been challenged by the new tax rules and that close cooperation is required with e.g. tax consultants and accountants to ensure that the foundations can remain tax exempt.

7 Forkortelsesliste

CIRK = Cirkulær

LBKG = Lovbekendtgørelse

Følgende love er forkortet i opgaven:

- ABL = Aktieavancebeskatningsloven
- LEF = Erhvervsfondsloven
- FBL = Fondsbeskatningsloven
- LFF = Fondsloven
- KGL = Kursgevinstloven
- LL = Ligningsloven
- PBL = Pensionsbeskatningsloven
- SEL = Selskabsskatteoven

8 Litteraturliste

Avisartikler

Birgitte Erhardttsen, Mads Kolby, *Ekspløsiv vækst i almenfondes milliardformue*, Business.dk, fredag den 28. januar 2011, 05:00 (<http://www.information.dk/137517>)

Peter Suppli Benson, *Stenrige fonde samler milliarder*, Business.dk, fredag den 11. juli 2008, 05:00 (<http://business.dk/finans/stenrige-fonde-samler-milliarder>)

Karl Erik Stougaard m.fl., *Flertal vil ændre fondslov*, Berlingske, Nationalt, 21. september 2009 kl. 10:11 (<http://www.berlingske.dk/danmark/flertal-vil-aendre-fondslov>)

Vibeke Lyngklip Svansø, *Enhedsliten til kamp mod erhvervslivet forskningsdonationer*, Business.dk, tirsdag den 31. august 2010, 12:20

Mette Dyrskjøt, *Vælgerne dumper skattestoppet*, Børsen, Politik, 28. september 2007 (<http://borsen.dk/nyheder/politik/artikel/1/117259/vaelgerne-dumper-skattestoppet.html>)

Publikationer

Investeringsforeningsrådet, februar 2010, *Guide til lagerbeskatning*.

Notat fra Civilstyrelsen fra 2006 om undersøgelse af vederlag i almindelige fonde

Bøger

Lennart Lyngge Andersen

5. udgave/1. oplag 2010

Lærebog i Fondsret

Jan Pedersen m.fl.

5. udgave/1. oplag 2009

Skatteretten 1 og 2

Lennart Lynge Andersen

6. udgave/1.oplag 2009

Fonde og Foreninger I

Domme, afgørelser og SKAT-meddelelser m.v.

TFS1991.395.HR

SKM2010.324.SKAT

SKM2008.965.SR

SKM2008.964.SR

SKM.2002.580.LSR

SKM 2001.474.LSR.

Internet

<http://www.stm.dk/publikationer/Regeringsgrundlag2007/index.htm>

<http://www.information.dk/137517>

<http://www.berlingske.dk/danmark/flertal-vil-aendre-fondslov>

<http://business.dk/finans/stenrige-fonde-samler-milliarder>

www.ft.dk

<http://www.folketingsbilag.dk/Arkiv/ALM%20DEL%20bilag%202008-09/263.pdf>

<http://tilskud.net/tag/fonde/>

www.skat.dk

Love m.v.

ABL (LBKG nr. 1274 af 31.oktober 2007, som senest ændret ved lov nr. 906 af 12. september 2008)

ABL (LBKG nr. 171 af 6. marts 2009, som senest ændret ved lov nr. 1388 af 21. december 1388)

Arveloven (Lov nr. 515 af 06/06/2007)

Betænkning om fonde, betænkning nr. 970, 1982

Fondsbeskatningsloven (LBKG nr. 1192 af 11.oktober 2007, som senest ændret ved lov nr. 1534 af 19. december 2007)

Fondsbeskatningsloven (LBKG nr. 1192 af 11.oktober 2007, som senest ændret ved lov nr. 525 af 12. juni 2009)

Justitsministeriets udtalelse i Folketingstidende 1983/84 (2.saml.), tillæg A, sp.3105.

KGL (LBKG nr. 1002 af 26. oktober 2009)

KGL (LBKG nr. 140 af 5.februar 2008, som senest ændret ved lov nr. 906 af 12. september 2008)

Ligningsloven (LBK nr. 1365 af 29/11/2010)

Ligningsvejledningen, Selskaber og aktionærer, 2011-1

Lov om erhvervsdrivende fonde (LBK nr. 560 af 19/05/2010)

Lov om fonde og visse foreninger (LBK nr. 698 af 11/08/1992)

Lovforslagets nummer L202, Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven og forskellige andre love (Harmonisering af selskabers aktie og udbyttebeskatning m.v.), 22. april 2009, bemærkninger til lovforslaget

SEL (LBKG nr. 1011 af 26. oktober 2009, som senest ændret ved lov nr. 1273 af 16. december 2009)

SEL (LBKG nr. 1037 af 24. august 2007, som senest ændret ved lov nr. 1003 af 10. oktober 2008)

Skatteudvalget 2008-09, L202 Bilag 2, Høringsskema og et supplerende høringssvar, fra skatteministeren

Skatteudvalget 2008-09, SAU alm.del - Bilag 263

TSS-cirkulæret nr. 2004-32 af 24. november 2004

Rapporter

Skattekommissionens forslag til skattereform, februar 2009, *Lavere skat på arbejde*

Regeringsgrundlag, VK regering III, november 2007, *Mulighedernes samfund*

9 Bilag

Bilag 1. Interview om Skattereformen og virkning på fondsbeskatning af Hanne Søgaard Hansen.

Interviewet person: Hanne Søgaard Hansen, direktør og partner i Grant Thorntons skatteafdeling samt Skatterådets formand pr. 1. november 2010. Hanne Søgaard Hansen er cand. jur. og har tidligere været chef i Skatteministeriet, hvor hun beskæftigede sig med skat, moms og afgifter. Hanne er en kendt foredragsholder og har i en årrække været forfatter og redaktør på flere centrale bøger på skatte- og afgiftsområdet, ligesom hun har bidraget til den faglige debat gennem en lang række artikler til fagtidsskrifter. Hanne modtog i 2008 Magnus Prisen, som tildeles skattespecialister, der har ydet et væsentligt bidrag til fremme af dansk skatteret. Hanne var desuden medlem af Skattekommissionen og var med til at udarbejde den danske skattereform 2009.

Interviewere: Thuy Phuong Mølgaard og Martin Enberg Lassen

Dato: 4. maj 2011 kl. 11.00 - 11.30

1. Hvorfor er det en god ide at harmonisere beskatning ml. aktier og obligationer?

Hanne siger, at der ikke var nogen speciel grund for, at man skulle se forskel på aktier og obligationer, når der er tale om passiver investeringer.

2. Er det for at få selskaber til at investere i mindre risikofyldte områder eller med andre ord et forsøg på at ændre investeringsadfærd?

Hanne siger, at det intet har med ændring af investeringsadfærden at gøre. Det er rent økonomisk, at man siger at alle værdipapirer skal behandles ens uanset, hvor de stammer.

3. Hvis ja til spm. 2, hvad var grunden til sådanne overvejelser?

Bortfaldt, jf. svar fra spm. 2.

4. I kommissionens rapport fra februar 2009 blev der foreslået, at transparensreglen for fondsejede selskaber skulle ophæves (s. 102). Hvorfor? og hvorfor blev det ikke aktualiseret ifm. L202?

Hanne siger at betragtningen bag det var at man skulle hente finansiering til skattereformen og alle skulle spæde til. De var igennem alle områder, for at se hvor der var penge at finde. Der var nogle af forslagene til områder hvor der kunne hentes penge, der blev forkastet igen, da man ikke mente, at det var gode forslag. Alle forslag vedrørende finansiering er upopulære, så de var også fondene igennem, og da de gjorde det var det transparentreglen der kunne give et beløb til skattereformen. Man syntes at der skulle hentes noget fra fondene, og så blev det denne regel. Man ønskede dog ikke politisk at tage den med, da man ikke ønskede at fondene skulle være med til at finansiere skattereformen, da mange fonde netop har almennyttige formål. Der var heller ikke så mange penge i det omkring 50 mio.kr.

5. Umiddelbart ser det ud som om, at fonde (herunder primært almenvelgørende og almennyttige fonde) også skulle være med til at dele byrden med selskaber, da de fleste må anmode at have en passiv investering og dermed hårdere ramt af ændringerne vedr. f.eks. obligatorisk lagerbeskatningsregel. Er det ikke en diskussion om politisk fordeling af "samfundsmidler", hvor der nu tages penge fra fondene til at opfylde politiske gøremål i stedet for at lade dem selv administrere og dele pengene ud? Var der andre overvejelser ved at skærpe reglerne for fondene?

Man var i skattekommissionen ikke inde og skelne mellem selskaber og fonde. Det var under selve lovudarbejdelsen at man gik ind og lavede særlige regler for fonde. Skattekommissionen var slet ikke nede i lovudarbejdningens processen. Skattemæssige stillede kun de overordnede forslag, og ikke den tekniske udformning, som man i første omgang overlod til de politiske drøftelser og dernæst til embedsmændene. Der var forskel mellem høringsudkast og det endelige loveforslag, da der var mange indlæg fra bl.a. fondene, som har svært ved at takle de nye regler

såsom lagerbeskatning på værdipapirer, hvilket man lyttede til i ministeriet, og dermed lavede nogle ændringer til det oprindelige forslag.

6. Hvad handler ”baggrundsnotat om værdipapirer” om?

Det handler om økonomien bag den passive anbringelse af kapital i værdipapirer. Det er et arbejdsrapport som underbygger det.

7. Kommissionen afgav rapporten i starten af februar 2009. Ville skattereformen have været anderledes, hvis den først blev indført meget senere i 2009, hvor finanskrisen havde påvirket DK mere? Hvordan ville det have været?

Det havde den ikke, da finanskrisen allerede var en realitet, da skattekommissionen gik i gang med arbejdet. Skattereformen er langsigtet i sin virkning, hvor man ser frem til 2020, og kigger ud i fremtiden og ser på hvad Danmark har brug for. Finanskrisen er lige nu og her og forsvinder forhåbentlig igen. Skattereformen skulle tage hånd om de grundlæggende problemstillinger i den danske økonomi frem til 2020. I relation til finanskrisen tog man højde for om der nogen som pludselig blev ramt.

8. Man kan se, at familiefonde er blevet mere ”ramt” af skattereformen end almindelige fonde. Er der nogen særlig forklaring hertil?

Der er ingen særlig forklaring på at familiefonde er mere ramt end almindelige fonde. Skattekommissionen har ikke været inde og se på familiefonde kontra andre fonde, men har set på det mere generelt. Hvis de skulle se på det så detaljeret, så skulle de havde haft 10 år til udarbejdelse af skattereformen. Det er i det store billede finpudsningen som overlades til politikerne og embedsmændene. Familiefonde bliver selvfølgelig hårdere ramt af skatteformen, da de ikke har samme adgang til at foretage hensættelser som almennyttige fonde har, men denne forskelsbehandling af fonde har der altid været. Det var skattekommissionens mål at sige at al avance på værdipapirer skulle beskattes ens, og hvordan det så skal ned og

virke på de enkelte fonde, er slet ikke nogen man har beskæftiget sig med i skattekommissionen.

Det er et politisk spørgsmål om hvordan man vil beskatte de enkelte fonde, og her har man ikke ville give familiefonde særregler. Politikkerne er formentlig ligeglade med familiefondene, da de ikke er almennyttige. Det er de almennyttige politikkerne gerne ville værne om, og at familiefondene bliver lidt presset skattemæssigt, er der ikke den store interesse for. Man ønsker formentlig ikke at fremme familie, nu er de her nu engang, men de er ikke nogen man gider at tage særligt hensyn til.

9. Har man overvejet om de ulemper, som det vil medføre for de fleste fonde ved lagerprincippet, da dette åbenbart er sværrere nu at lave skatteplanlægning end før i tiden?

Skattekommissionen overvejede ikke ulemperne, da de slet ikke var så dybt nede. Det blev overvejet da lovforslaget blev fremsat, og det er netop derfor at det endelige lovforslag var meget anderledes end lovforslaget som blev sendt i høring. Her valgte man politisk at tage højde for det ved at sige at fonde kunne benytte realisationsprincippet på unoterede aktier på. Derudover kan de bruge realisationsprincippet på noterede aktier, men så skal de også uddele. Fonde skal ikke beskattes så længe de uddeler, hvilket er i meget god tråd med hovedprincippet med fonde. Når man opfylder uddelingskravet, så er problemet løst og de skal ikke beskattes. Der kan forekomme enkelte år hvor kurserne svinger meget på værdipapirerne, hvilket tvinger fondene til at uddele mere end de har likvider. Her er det formentlig politikernes synspunkt, at så må realisere nogle af deres værdipapirer, så de kan overholde uddelingskravet. Det politiske synspunkt er at de enten skal uddele eller betale skatten, som også oprindeligt ligger bag grundtanken i fondsbeskatningsloven.